

จิตอาสาตำรวจสอบสวนกลางภายใต้การอำนวยการของ พล.ต.ท.จิรภพ ภูริเดช ผบช.ก. บก.ปพ. อำนวยการโดย พล.ต.ต.ศุภักษรณ์ จันทาบุตร ผบ.ก.ปพ., พ.ต.อ.ชวลิต ศาสตร์เวช รอง ผบ.ก.ปพ., พ.ต.อ.อานันท์ วิชเชษฐสมิต ผกก.ฝอ.บก.ปพ. มอบหมายให้ พ.ต.ต.หญิง ธัญญ์ธวีล คคดวง สว.ฝอ.บก.ปพ. นำกำลังพลจิตอาสาสมัครมกจรจากโลหิตเพื่อเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดี และสนับสนุนให้สภากาชาดไทย มีปริมาณโลหิตสำรองอย่างเพียงพอพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ และส่งเสริมให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ณ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

จิตอาสาตำรวจสอบสวนกลางภายใต้การอำนวยการของ พล.ต.ท.จิรภพ ภูริเดช ผบช.ก. บก.ปพ. อำนวยการโดย พล.ต.ต.ศุภักษรณ์ จันทาบุตร ผบ.ก.ปพ., แม่บ้านตำรวจ, พ.ต.อ.ณัฐกิตติ์ เจริญเกษสุวรรณ ผกก.สภ.เมืองศรีสะเกษ, ชมรมสระบุรีออฟโรด โดย นายปรีชา พงระวางกูร ประธานชมรม และกำลังพลจิตอาสา บก.ปพ. ได้นำข้าวสารและน้ำดื่มไปมอบให้กับมูลนิธิเพชรเกษม โดย คุณสหชาติ ลิ้มเจริญภักดี ประธานมูลนิธิ ใช้ในการประกอบอาหาร เพื่อช่วยเหลือพี่น้องประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากเหตุอุทกภัยในพื้นที่ จว.ศรีสะเกษ

จิตอาสาตำรวจสอบสวนกลางภายใต้การอำนวยการของ พล.ต.ท.จิรภพ ภูริเดช ผบช.ก. บก.ปพ. อำนวยการโดย พล.ต.ต.ศุภักษรณ์ จันทาบุตร ผบ.ก.ปพ., พ.ต.อ.ชวลิต ศาสตร์เวช รอง ผบ.ก.ปพ., พ.ต.อ.วรศักดิ์ บัณฑิตรอง รอง ผบ.ก.ปพ., พ.ต.อ.เรืองรัตน์ หงส์ทิพรัตน์ ผกก.สายตรวจ บก.ปพ., พ.ต.ท.คมเดช นธกิจไพศาล รอง ผกก.สายตรวจ บก.ปพ., พ.ต.ท.เอกรัฐ จิตรโสภากรณ์ สว.กก.สายตรวจ บก.ปพ., พ.ต.ท.ศราวุธ อยู่สบาย สว.กก.สายตรวจ บก.ปพ. นำกำลังพลจิตอาสา กก.สายตรวจ บก.ปพ. ทำกิจกรรมจิตอาสา โครงการสายตรวจเพื่อนชุมชน มอบสิ่งของอุปโภคบริโภค ข้าวสาร หน้ากากอนามัย ผ้าอ้อมสำเร็จรูป รถเข็น วีลแชร์ ไม่เท่า ให้กับผู้ป่วยติดเตียงและคนชรา ในชุมชนหลังกรมทางหลวง เขตราชเทวี กทม.

วารสารตำรวจ

วารสาร ปีที่ ๕๙ ฉบับที่ ๔๗๕ เดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๖

ตำรวจ

ISSN 1685-2672

ปีที่ ๕๙ ฉบับที่ ๔๗๕ เดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๖

พลตำรวจเอก ดำรงค์ดี กิตติประภัสร์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ตรวจเยี่ยมโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด แบบครบวงจร ตามยุทธศาสตร์ชาติ ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค ๓ และตำรวจภูธรภาค ๔

พจนานุกรม คำศัพท์ คำอธิบายศัพท์ คู่มือข้าราชการตำรวจแห่งชาติ
ตรวจเยี่ยมโครงการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม
แบบครอบครัว ความสุขทางสังคม ประจำปี ๒๐ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖
ในพิธีตำรวจภูธรภาค ๓ และตำรวจภูธรภาค ๔

วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- ส่งเสริมสื่อสัมพันธ์ระหว่างส่วนราชการทั่วไป และส่วนราชการในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- เผยแพร่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และนโยบายต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเป็นกลางทางการเมือง
- ส่งเสริมข้าราชการตำรวจและบุคคลทั่วไป ได้ใช้เป็น “เวทีโลกทัศน์” แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์
- เผยแพร่วิชาการ สารคดี ข่าวสาร และเหตุการณ์สำคัญในปัจจุบัน

เกณฑ์การพิจารณาบทความและสารคดี

- เนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- เป็นเรื่องที่มีแนวคิด สร้างสรรค์ เหมาะกับกาลสมัย
- ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน
- มุ่งให้ความรู้ หรือความบันเทิง ไม่มุ่งโจมตีบุคคลหรือสถาบันใดโดยเฉพาะ
- ใช้ภาษาและสำนวนโวหารดี

กติกากองบรรณาธิการ

- ส่งต้นฉบับพร้อมแฟ้มนาม และที่อยู่ของผู้เขียนให้ชัดเจน
- เป็นสิทธิของกองบรรณาธิการที่จะพิจารณานำลงพิมพ์หรือไม่ เมื่อใด
- กองบรรณาธิการถือสิทธิในการแก้ไขเพิ่มเติม หรือตัดทอน
- กองบรรณาธิการจะไม่ส่งต้นฉบับคืน ไม่ว่ากรณีใดๆ

บทความ ข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอที่ปรากฏในวารสารตำรวจเป็นงานประพันธ์หรือวรรณกรรมของผู้ประพันธ์หรือผู้เขียนโดยเฉพาะ กองกฎหมาย สำนักงานกฎหมายและคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

สารบัญ CONTENT

หน้า

บรรณาธิการแถลง _____ ๓

แนะนำตำรวจดีเด่น

- พ.ต.ท.หญิง ชมกัญช ชมนันตัญญากุล สว.(สอบสวน) สภ.ป่าตอง จว.ภูเก็ต _____ ๔
- ร.ต.ท.หัตถิ์ สันตินิยม รอง สว.(สอบสวน) สน.เทียนทะเล บก.น.๙ บข.น. _____ ๗

บทความพิเศษ

- ๑ เรื่อง การฉีดยา Bevacizumab เข้าน้ำวุ้นตาในการรักษาโรคเส้นเลือดจอตา _____ ๑๐
ผิดปกติชนิดรุนแรงในทารกคลอดก่อนกำหนด
- ๒ เรื่อง การฟื้นฟูและการดูแลตนเองหลังจากติดเชื้อโควิด-19 _____ ๑๕
- ๓ เรื่อง รายงานการใช้ยากลุ่ม New Psychoactive Substances (NPS) _____ ๒๑
เกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการเสพ และผลจากการเสพ
- ๔ เรื่อง การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง _____ ๒๗
- ๕ เรื่อง คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ (ก.ร.ตร.) _____ ๓๒
ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง

- ๑ กฎกระทรวงกำหนดกรณีอื่นที่เจ้าหน้าที่จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ _____ ๔๒
พ.ศ. ๒๕๖๖
- ๒ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน _____ ๔๔
ข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๖
- ๓ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการโอนข้าราชการซึ่งไม่ใช่ข้าราชการตำรวจหรือการโอน _____ ๔๙
พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจ
พ.ศ. ๒๕๖๖
- ๔ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการตำรวจผู้ได้รับอนุมัติ _____ ๕๒
จากคณะรัฐมนตรีให้ออกจากราชการไปปฏิบัติงานใด ๆ กลับเข้ารับราชการ
เป็นข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๖
- ๕ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาการประเมินผล _____ ๕๔
การปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๖
- ๖ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของข้าราชการตำรวจ _____ ๕๖
ชั้นพลตำรวจ ชั้นประทวน และชั้นสัญญาบัตร พ.ศ. ๒๕๖๖
- ๗ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๖ _____ ๕๘
- ๘ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัย _____ ๖๐
และสร้างสรรค์แห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖
- ๙ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖ _____ ๖๓
- ๑๐ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการประสานงาน _____ ๖๙
ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๖

ปีที่ ๕๕ ฉบับที่ ๔๗๕ เดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๖

สารบัญ CONTENT

หน้า

๑๑ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการแต่งตั้ง
การปฏิบัติหน้าที่ และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ ๗๘

๑๒ ข้อกำหนด ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๖ ๗๙

คำพิพากษาศาลฎีกาย่อ

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๔๙/๒๕๖๔ เรื่อง การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน,
การให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติด ๙๒

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

- ที่ สค ๑๗๘/๒๕๖๖ เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกองกำกับการ A
กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน ๙๗

คำชี้ขาดความเห็นแย้ง

- เรื่อง ความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้างในเวลากลางวัน ๑๐๑

ผลงานวิจัย

๑ เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนามาตรฐานการจัดการกล่องยาฉุกเฉิน
โรงพยาบาลตำรวจ ๑๐๔

๒ เรื่อง ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการบำบัดทดแทนไตต่อการเลือกวิธีบำบัด
ทดแทนไตในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย โรงพยาบาลตำรวจ ๑๐๗

๓ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและพฤติกรรมบริการให้บริการของพยาบาล
ผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ ๑๑๐

๔ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคอาหารในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว
หน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ คลินิกดูแลผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว โรงพยาบาลตำรวจ ๑๑๒

๕ เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการประเมินทางเดินหายใจด้วยการขึ้นขากรรไกรล่าง
ไปข้างหน้ากับการประเมินด้วย Modified Mallampati test เพื่อทำนายความยาก
ในการเห็นกล่องเสียง ๑๑๕

๖ เรื่อง ผลของโปรแกรมการจัดการความปวดต่ออาการปวดในผู้ป่วยหลังผ่าตัด
สร้างเอ็นไขว้หน้า ๑๑๘

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

พล.ต.ท.ไตรรงค์ ผิวพรรณ
พล.ต.ต.อุกฤษฏ์ ศรีเลื่อนาม

บรรณาธิการ

พล.ต.ต.สรรเพชญ์ สุขภิมนตรี

บรรณาธิการผู้ช่วย

พ.ต.อ.คนุ กล้าสุ่ม
พ.ต.อ.หญิง บุญกร สุนทรสถิตพิมล
พ.ต.อ.อารมภ์ จันทนา
พ.ต.อ.ธนาธิวัฒน์ กวश्यकษา
พ.ต.อ.ยงยุทธ เรื่องเดช

ประจำกองบรรณาธิการ

พ.ต.อ.กมล เอื้อจากร
พ.ต.อ.หญิง คณิง คลังสิน
พ.ต.อ.หญิง อรทัย จิตภักดี
พ.ต.อ.ยรรยง สุดศรี
พ.ต.อ.หญิง ประพร เดิมเกาะ
พ.ต.อ.อดิเรก โปธิปัน
พ.ต.อ.นพดล ดวงมาตย์พล
ว่าที่ พ.ต.อ.เศรษฐพงษ์ จิตต์โกมุท
พ.ต.ท.หญิง ศิริรินทร์ กาญจนภิรมย์
ว่าที่ พ.ต.ท.หญิง รุจิรา ลิกกะ
พ.ต.ต.นิกร ปางสุข

คณะผู้จัดทำ

พ.ต.ท.หญิง สุนันทา เกษมสันต์ ณ อยุรยา
ร.ต.อ.หญิง จูฑิตาพร นาคพ้อง

กองบรรณาธิการวารสารตำรวจ

กองกฎหมาย สำนักงานกฎหมายและคดี
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อาคาร ๑ ชั้น ๑๖
ถนนพระรามที่ ๑ ปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐
โทร. ๐-๒๒๐๕-๓๖๖๐-๑
<http://www.tsd.police.go.th>

ออกแบบรูปเล่มและจัดพิมพ์ที่

โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
โทร. ๐-๒๖๖๘-๒๘๑๑-๓

บรรณาธิการแถลง

สวัสดีครับท่านผู้อ่านที่เคารพทุกท่าน สารสำคัญของวารสารตำรวจฉบับนี้มีกฏ ก.ตร. เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจ, การโอนข้าราชการซึ่งไม่ใช่ข้าราชการตำรวจหรือการโอนพนักงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจ, การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการตำรวจผู้ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ออกจากราชการไปปฏิบัติงานใด ๆ กลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ, หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจ, การได้รับเงินสูงกว่าขั้นต่ำของข้าราชการตำรวจชั้นพลตำรวจ ชั้นประทวน และชั้นสัญญาบัตร, จรรยาบรรณของตำรวจ มีบทความที่เป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการฉีดยา Bevacizumab เข้าน้ำวุ้นตาในการรักษาโรคเส้นเลือดจอตาผิดปกติชนิดรุนแรงในทารกคลอดก่อนกำหนด การฟื้นฟูและการดูแลตนเองหลังจากติดเชื้อโควิด - 19 รายงานการใช้ยาในกลุ่ม New Psychoactive Substances (NPS) เกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ และผลจากการเสพยา การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ (ก.ร.ตร.) ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ และในส่วนของกฎหมาย อาทิเช่น เปรียบเทียบเกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ การเรียโรของหน่วยงานของรัฐ การประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ข้อกำหนด ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำหรับคำพิพากษาฎีกาย่อเป็นเรื่องเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนัก พยานหลักฐาน, การให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติด การอุทธรณ์ คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน คำชี้ขาดความเห็นแย้งเกี่ยวกับความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้างในเวลากลางคืน

พลตำรวจตรี **สิริเพชญ,**
(สรรพชญ สุขภิมมนตรี)
ผู้บังคับการกองกฎหมาย
บรรณาธิการ

จัดทำโดย

กองกฎหมาย สำนักงานกฎหมายและคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อาคาร ๑ ชั้น ๑๖ ถนนพระรามที่ ๑ ปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐ โทร. ๐-๒๒๐๕-๓๖๖๐-๑ <http://www.tsd.police.go.th>

แนะนำตำรวจดีเด่น

พ.ต.ท.หญิง ชมภูษ อนันตญากุล สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรป่าตอง ตำรวจภูธรจังหวัดภูเก็ต ตำรวจภูธรภาค ๘

ยศ ชื่อตัว – ชื่อสกุล พ.ต.ท.หญิง ชมภูษ อนันตญากุล

ตำแหน่ง สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรป่าตอง ตำรวจภูธรจังหวัดภูเก็ต ตำรวจภูธรภาค ๘

วัน เดือน ปี เกิด ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ อายุ ๔๔ ปี

อายุราชการ ๑๕ ปี ๓ เดือน อายุราชการชั้นสัญญาบัตร ๑๕ ปี ๓ เดือน

คุณวุฒิการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พ.ศ. ๒๕๔๔
- เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ ๕๙ พ.ศ. ๒๕๔๙

ประวัติการรับราชการ

- ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ ดำรงตำแหน่งรองสารวัตรประจำโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
- ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวน (สบ ๑) สถานีตำรวจนครบาลสามเสน
- ๕ มีนาคม ๒๕๕๖ ดำรงตำแหน่งสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม
- ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ดำรงตำแหน่งสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรป่าตอง จังหวัดภูเก็ต

อบรมหลักสูตร

- อบรมหลักสูตรใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสอบสวน
- อบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ รุ่นที่ ๓๒ พ.ศ. ๒๕๕๖
- ฝึกอบรมหลักสูตร Combatting Trafficking in Persons : Session 9 สถาบันฝึกอบรมระหว่างประเทศว่าด้วยการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย (ILEA) พ.ศ. ๒๕๖๑
- เข้าร่วมการประชุม Woman Leading Law Enforcement Conference ที่ประเทศฟิลิปปินส์ พ.ศ. ๒๕๖๒

หน้าที่หลักของพนักงานสอบสวนหญิง

หน้าที่หลักของพนักงานสอบสวนหญิงคือ ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยทำการสอบสวนทั้งคดีอาญาและคดีจราจรเหมือนกับพนักงานสอบสวนชาย

รวมถึงทำการสอบสวนคดีความผิดอาญาหรือเข้าร่วมสอบปากคำในคดีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง เช่น คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ คดีค้ามนุษย์ คดีความรุนแรงในครอบครัว และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย เช่น เป็นคณะพนักงานสอบสวนในคดีสำคัญต่าง ๆ

เหตุจูงใจในการเป็นพนักงานสอบสวนหญิง

ก่อนที่จะมารับราชการตำรวจได้ประกอบอาชีพทนายความและศึกษาที่สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ต่อมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้เปิดรับสมัครบุคคลภายนอกที่สำเร็จการศึกษาจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาหรือจบการศึกษาระดับปริญญาโททางกฎหมายเข้ามาเป็นพนักงานสอบสวน จึงได้มีความสนใจและอยากเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในการทำงานให้มากขึ้น โดยคิดว่าจะใช้ความรู้และความสามารถที่มีมาช่วยเหลือประชาชนได้อีกทางหนึ่ง จึงได้ทำการสมัครสอบและผ่านการทดสอบเข้ามาเป็นพนักงานสอบสวนหญิง และได้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนหญิงมาตลอดระยะเวลา ๑๕ ปี

ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง และความประทับใจหรือความภาคภูมิใจในการทำหน้าที่พนักงานสอบสวนหญิง

ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง ในการทำหน้าที่พนักงานสอบสวนหญิง คือ ในช่วงแรกพนักงานสอบสวนหญิงมักถูกมองว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เหมือนกับพนักงานสอบสวนชายหรือไม่ แต่หลังจากที่ได้ลงมือปฏิบัติหน้าที่จริงก็พิสูจน์ให้เห็นว่าเพศสภาพไม่ใช่อุปสรรคในการทำงาน ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่เราสามารถใช้อ่อนโยน ความนุ่มนวล ในความเป็นผู้หญิงพูดคุยกับประชาชนที่ได้เข้ามาขอความช่วยเหลือ ทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ ไว้วางใจ และเปิดใจ ทำให้เราสามารถช่วยเหลือประชาชนได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าหากเรื่องใดที่อยู่ นอกเหนืออำนาจหน้าที่และเป็นเรื่องที่สามารถให้คำแนะนำได้ ก็จะทำให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางเบื้องต้นเพื่อให้ประชาชนได้ทราบ โดยคิดแค่เพียงว่าเมื่อใดก็ตามที่เราได้ให้คำปรึกษาแล้วประชาชนคลายความทุกข์ใจ มีความสบายใจ แล้วกลับไปพร้อมรอยยิ้ม นั่นคือความสุขและเป็นความภาคภูมิใจในการทำหน้าที่พนักงานสอบสวน

หน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการเป็นพนักงานสอบสวนหญิง

หน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการเป็นพนักงานสอบสวนหญิงนั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจหญิงในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดภูเก็ตในภารกิจพิเศษต่าง ๆ เช่น ภารกิจถวายความปลอดภัย ภารกิจรักษาความปลอดภัย งานสำคัญต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในจังหวัดภูเก็ต

ความรู้สึกที่ได้รับรางวัลพนักงานสอบสวนหญิงดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๕

ส่วนตัวคิดว่าพนักงานสอบสวนทุกคนต่างปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมานะ วิริยะ อุตสาหะ มุ่งให้ความช่วยเหลือประชาชนเป็นหลัก โดยไม่ได้คาดหวังว่าจะได้รับรางวัลใด ๆ ในการทำงาน หวังเพียงได้ช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มความสามารถ สำหรับความรู้สึกที่ได้รับรางวัลพนักงานสอบสวนหญิงดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๕ นั้น ถือว่าเป็นเกียรติและเป็นความภาคภูมิใจที่มีคนเห็นคุณค่าในงานที่ได้ทำ อีกทั้งยังเป็นขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงานต่อไป

ประสบการณ์การทำงานและสิ่งที่คิดว่าทำให้ได้รับรางวัลพนักงานสอบสวนหญิงดีเด่น

ประสบการณ์การทำงานครั้งแรกที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานสอบสวนหญิง คือ สถานีตำรวจนครบาลสามเสน มี พ.ต.ท.บุญชัยฤทธิ์ ลิทธิทองจันทร์ เป็นพี่เลี้ยง ซึ่งถือว่าเป็นความโชคดีที่ได้ครูพี่เลี้ยงที่เก่ง สอนให้รู้จักรับมือและรู้จักแก้ไขปัญหาในทุก ๆ ด้าน ซึ่งงานสอบสวนจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ควบคู่กันไป ต้องมีความรู้ความเข้าใจและหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทั้งในตำราและนอกตำรา และจะต้องพัฒนาตัวเองตลอดเวลา จึงนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงานจริง ต่อมาได้ย้ายไปรับราชการที่สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ได้รับโอกาสที่ดีจากผู้บังคับบัญชาให้ร่วมทำสำนวนการสอบสวนในคดีสำคัญต่าง ๆ ทำให้มีประสบการณ์ที่หลากหลายขึ้น จากนั้นได้ย้ายมารับราชการที่สถานีตำรวจภูธรปาดทอง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวและมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นจำนวนมาก ทำให้มีคดีที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว เมื่อมีการคัดเลือกพนักงานสอบสวนหญิงดีเด่นเพื่อไปรับรางวัลเชิดชูเกียรติในวันสตรีสากล จึงได้นำผลงานคดีนักท่องเที่ยวส่งเข้าประกวด ซึ่งคณะกรรมการน่าจะพิจารณาจากความสมบูรณ์ของสำนวนการสอบสวน การช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายทางกฎหมาย การให้ความเป็นธรรมกับคู่ความ การรวบรวมพยานหลักฐานทางคดี รวมถึงการตอบคำถามของคณะกรรมการ เชื่อว่าสิ่งเหล่านี้เมื่อนำมาประกอบกัน จึงทำให้ได้รับคัดเลือกเป็นพนักงานสอบสวนหญิงดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สิ่งที่ต้องการฝากให้กับข้าราชการตำรวจหรือพนักงานสอบสวนทั่วประเทศ

อาชีพตำรวจเป็นอาชีพที่เสียสละ ต้องทำงานภายใต้ระเบียบ กฎหมาย และความกดดัน จึงอยากขอเป็นกำลังใจให้ข้าราชการตำรวจทุกท่าน ขอให้ทุกท่านปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ โดยยึดระเบียบและข้อกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ให้สมดังคำว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์”

- ได้รับรางวัลพนักงานสอบสวนดีเด่นของกองบังคับการตำรวจนครบาล ๙ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๕
- ได้รับรางวัลพนักงานสอบสวนดีเด่นของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๕ ตามคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ ๒๑๓/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕
- ได้รับรางวัลพนักงานสอบสวนดีเด่นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๕ ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมงานสอบสวน เรื่อง ผลการพิจารณาคัดเลือกข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสอบสวน และผู้ทำหน้าที่สอบสวนคดีดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๕ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประกาศ ณ วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

คติประจำตัว

“ทำวันนี้ให้ดีที่สุด”

วิสัยทัศน์

“ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดในทุกที่ยืน เป็นแบบอย่างที่ดีของข้าราชการตำรวจ และเป็นที่ยิ่งของประชาชน”

ผลงานดีเด่นด้านงานสอบสวน

● สอบสวนคดีอาญา ข้อหา “ร่วมกันฆ่าผู้อื่น, ร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่น, ร่วมกันมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต, ร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว โดยไม่มีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ และร่วมกันยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช้เหตุในเมือง หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมชน” ผู้ตายถูกกลุ่มผู้ต้องหา จำนวน ๓ คน ใช้อาวุธปืนยิงในขณะที่ยกพวกไปหาฝ่ายผู้ต้องหาที่บ้านพัก บริเวณถนนเลียบริมตวันพระประแดง เวลาประมาณ ๐๑.๓๐ น. ของวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ จนเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ และมีผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ จำนวน ๒ คน และได้รับอันตรายสาหัสอีก จำนวน ๑ คน ต่อมาได้รวบรวมพยานหลักฐานสอบปากคำพยานที่อยู่ในที่เกิดเหตุ จำนวน ๖ ปาก จนกระทั่งชุดสืบสวนสามารถสืบค้นข้อมูลทางทะเบียนราษฎร ได้ยื่นคำร้องขอหมายจับต่อศาลอาญาธนบุรี สามารถจับกุมผู้ต้องหาทั้ง ๓ คน มาดำเนินคดีตามกฎหมาย และมีความเห็นสั่งฟ้องผู้ต้องหาทั้งหมด

- สอบสวนคดีอาญา ข้อหา “กระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ซึ่งมีใช้ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตามโดยปราศจากเหตุอันสมควร พรากรเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ไปเพื่อการอนาจาร, พาเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ไปเพื่อการอนาจาร แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม” ตามคดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลเทียนทะเล

- สอบสวนคดีอาญา ข้อหา “ร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายและร่วมกันทำให้เสียทรัพย์” ตามคดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลเทียนทะเล

- ร่วมสอบสวนคดีอาญา ข้อหา “ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและร่วมกันพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยเปิดเผย หรือโดยไม่มีเหตุอันควร” ตามคดีอาญาของสถานีตำรวจนครบาลเทียนทะเล

สาเหตุที่ได้รับรางวัลผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสอบสวนดีเด่น

เนื่องจากเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ โดยผ่านการคัดเลือกและทดสอบความรู้ความสามารถระดับกองบังคับการตำรวจนครบาล ๙ ระดับกองบัญชาการตำรวจนครบาล และระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งจากผลการปฏิบัติหน้าที่ทำให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน สร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน ตลอดจนได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอบสวนตลอดมา

ความภาคภูมิใจที่ได้รับรางวัลผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสอบสวนดีเด่น

งานสอบสวนของตำรวจนั้น เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ทั้งด้านนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ประกอบกัน เนื่องจากหน้างานสอบสวนเป็นงานที่ต้องพบเจอกับประชาชนโดยตรง การเป็นที่พึ่งที่ทำให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหนีร้อนมาพึ่งเย็นกับตำรวจนั้น จึงต้องทำให้ประชาชนเดินทางกลับบ้านด้วยความอุ่นใจ สบายใจ ทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน และนั่นคือความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสอบสวน งานสอบสวนเป็นงานที่ค่อนข้างเครียดและต้องเผชิญกับความกดดันมากพอสมควร ทำให้บางครั้งรู้สึกเหนื่อยล้าและท้อ จึงอยากเป็นกำลังใจให้พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ที่ดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวนทุก ๆ ท่าน พึงระลึกเสมอว่าหน้างานของเราคือ ต้นสายของความยุติธรรม ประชาชนจะได้รับความยุติธรรมมากน้อยเพียงใด พวกเราเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดขึ้น ขอให้ภูมิใจในหน้าที่และตำแหน่งอันมีเกียรตินี้ พนักงานสอบสวนที่เก่งที่สุดไม่มี แต่ทุก ๆ คนที่ดำรงตำแหน่งนี้เป็นพนักงานสอบสวนที่เก่งมาก ๆ ผมเชื่อแบบนี้

การฉีดยา Bevacizumab เข้าน้ำวุ้นตาในการรักษาโรคเส้นเลือดจอตามืดปกติ ชนิดรุนแรงในทารกคลอดก่อนกำหนด

(Intravitreal Bevacizumab Treatment in Aggressive-Retinopathy of Prematurity)

โดย พันตำรวจเอกหญิง เบญจวรรณ วุฒิวรวงศ์ นายแพทย์ (สบ ๕) กลุ่มงานตา โรงพยาบาลตำรวจ พบ. วว จักรุทวิทยา

Retinopathy of Prematurity (ROP) คือ ภาวะความผิดปกติของเส้นเลือดจอตาที่พบในทารกคลอดก่อนกำหนดและมีน้ำหนักน้อย ซึ่งเป็นสาเหตุของตาบอดในทารกคลอดก่อนกำหนดที่พบได้

ความเป็นมา

เริ่มมีการเรียกโรคนี้ว่า Retrolental fibroplasia โดย Terry ในปี ค.ศ. 1942 เพราะเริ่มสังเกตเห็นว่าพังผืดผิดปกติหลังเลนส์ตาของทารกคลอดก่อนกำหนด โดยพบเริ่มแรกในประเทศที่เจริญแล้ว มีการพัฒนาของระบบสาธารณสุขที่ดี จนกระทั่ง ค.ศ. 1949 Owen พบว่าภาวะนี้เกิดในทารกที่คลอดก่อนกำหนด จึงเปลี่ยนเป็นเรียกว่า Retinopathy of Prematurity ต่อมาในปี ค.ศ. 1950 Cambell พบว่าภาวะที่ทารกคลอดก่อนกำหนดที่ได้รับออกซิเจนในปริมาณที่สูงโดยไม่มีการเฝ้าระวังเป็นปัจจัยเสี่ยงให้เกิดโรค ROP ในช่วงกลางทศวรรษที่ 1990 เริ่มมีการพบ ROP ในประเทศยุโรปตะวันออก เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ เนื่องจากอัตราการรอดของทารกคลอดก่อนกำหนดน้ำหนักน้อยมีจำนวนเพิ่มขึ้น และมีปัญหาทารกได้รับออกซิเจนปริมาณสูงโดยไม่มีการเฝ้าระวัง ในปี 1985 ได้เริ่มมีการทำ CRYO-ROP study โดยใช้การจี้ความเย็น (Cryotherapy) ในการรักษา ROP ซึ่งผลการรักษาได้ดีสามารถลด unfavorable outcome ได้ถึง ๕๐% และต่อมาในปี 1990 ได้เริ่มมีการใช้ argon และ diode indirect photocoagulation ในการรักษา ROP ซึ่งได้ผลดีไม่ต่างจากการใช้ cryotherapy แต่มีภาวะแทรกซ้อนหลังการรักษาน้อยกว่า เช่น ภาวะสายตาสั้น ในปี 2007 เริ่มมีการรักษาโดยมีการฉีด anti VEGF เข้าในน้ำวุ้นตา ซึ่งได้ผลดีค่อนข้างดีในผู้ป่วย ROP บางกลุ่ม และสามารถทำได้ง่ายโดยที่ไม่ต้องใช้เครื่องมือที่ซับซ้อนสามารถทำได้ข้างเตียงผู้ป่วย

พยาธิวิทยาการเกิดโรค

ROP จะพบในทารกคลอดก่อนกำหนดที่เส้นเลือดจอตายังเจริญเติบโตไม่เต็มที่ โดยเส้นเลือดจอตาจะเริ่มสร้างเมื่ออายุครรภ์ประมาณ ๑๔ - ๑๖ สัปดาห์ และโตจากส่วนตรงกลางจอตา (posterior pole) ไปรอบนอก (periphery) จนถึงอายุครรภ์ ๒๒ สัปดาห์ จะเริ่มมีการเจริญเติบโตขยายออกไปด้านข้างจนสุดขอบ ora serrata ทั้งทางด้าน nasal และ temporal โดยการเคลื่อนตัวของ endothelial cell จากการกระตุ้นของสาร Vascular Endothelial Growth Factor (VEGF) ทารกคลอดก่อนกำหนดที่ได้รับออกซิเจนในปริมาณสูงเป็นปัจจัยให้เกิดการหยุดการเจริญเติบโตของเส้นเลือดไปในส่วน periphery จึงเป็นการกระตุ้นให้ร่างกายหลั่งสาร VEGF receptor 2 (VEGF ที่เฉพาะจอตา) มากขึ้น เกิดการสร้างเส้นเลือดจอตาที่ผิดปกติและเกิดโรค ROP

ปัจจัยเสี่ยงการเกิดโรค

๑. ทารกได้รับออกซิเจนในปริมาณสูงโดยไม่มีการควบคุม
๒. มีการเปลี่ยนแปลงระดับออกซิเจนของทารกอย่างไม่คงที่
๓. ทารกเจริญเติบโตช้า
๔. เกิดภาวะเครียดออกซิเดชัน (Oxidative Stress)

การแบ่งชั้นต่าง ๆ ของโรคนั้นดูจากปัจจัยหลัก ๓ ประการ คือ

๑. ตำแหน่ง (Location) โดยใช้ขั้วตาเป็นจุดศูนย์กลาง zone 1 คือ ระยะทางสองเท่าจากศูนย์กลางของขั้วตา (optic nerve) จนถึงจุดรับภาพชัดมาลากเป็นวงกลม

zone 2 คือ ระยะทางจากขอบ zone 1 จนถึง ora serrata ทางด้าน nasal มาลากเป็นวงกลม

zone 3 คือ ระยะส่วนที่เหลือจากขอบ zone 2 จนถึง ora serrata ทางด้าน temporal

๒. ความรุนแรงของโรค (Stage)

Stage 0 คือ ก่อนจะพัฒนาเป็นความผิดปกติของจอตา อาจพบแค่เพียงเส้นเลือดจอตาที่มีการขยายตัวขึ้นไม่มาก

Stage 1 คือ มีเส้นบาง ๆ (line) คั่นระหว่างจอตาที่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตากับส่วนที่ยังไม่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตาไปถึง

Stage 2 คือ มีการหนาตัวหรือยกตัวสูงขึ้น (ridge) ของเส้นคั่นระหว่างจอตาส่วนที่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตา และส่วนที่ยังไม่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตา

Stage 3 คือ มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตาผิดปกติ หรือ extra fibrovascular proliferation เข้าไปในน้ำวุ้นตา

Stage 4 คือ การพังผืดดึงรั้งให้เกิดจอประสาทตาหลุดลอกบางส่วน

Stage 5 คือ มีการหลุดลอกของจอตาทั้งหมด

๓. ลักษณะของเส้นเลือดจอตา

Plus disease คือ มีความผิดปกติของเส้นเลือดโป่งพอง และคดงอผิดปกติ (Venous enlarge and arteriolar tortuosity) ในส่วน posterior pole

ในปี ค.ศ. 1984 มีการจัดตั้ง International Classification of Retinopathy of Prematurity (ICROP) เพื่อนิยามลักษณะของ ROP ชนิดต่าง ๆ และคำแนะนำในการเริ่มตรวจและนัดตรวจเป็นระยะของ ROP ปี ค.ศ. 2007 ได้มีการประชุมครั้งที่ ๒ (ICROP2) เพื่อปรับปรุงการนิยามเกี่ยวกับ ROP เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับภาวะของโรคนี้มากขึ้น โดยล่าสุดในปี ค.ศ. 2021 ได้มีการประชุมครั้งที่ ๓ (ICROP3) ได้ปรับปรุงคำนิยามเกี่ยวกับ ROP มีการปรับปรุง Aggressive-Posterior ROP เป็น Aggressive ROP (A-ROP) เนื่องจาก ROP ชนิดรุนแรงและดำเนินโรคเร็วขึ้นนั้นไม่จำเป็นว่าจะเกิดเฉพาะส่วน

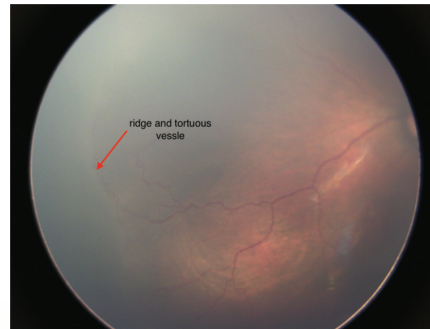
posterior เท่านั้น พบว่าในทารกคลอดก่อนกำหนดที่ตัวใหญ่ก็สามารถพบ A-ROP ได้เช่นกัน ในบทความนี้จะมุ่งเน้นถึง A-ROP เนื่องจากผลการรักษาด้วยเลเซอร์หรือจี้ความเย็นได้ผลไม่ค่อยดี เพราะภาวะนี้มีการดำเนินโรคที่ค่อนข้างรวดเร็วและรุนแรงมาก การรักษาด้วยเลเซอร์ในการศึกษา Early Treatment ROP (ETROP) ได้ผลเพียง ๖๐% เริ่มมีการใช้ anti VEGF โดยยากกลุ่ม anti VEGF ที่เริ่มใช้ในผู้ป่วยโรคตา คือ Bevacizumab ซึ่งมีการใช้ในกลุ่มผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ในการยับยั้งการเจริญเติบโตผิดปกติของเส้นเลือด และได้มีการใช้ฉีดเข้าน้ำวุ้นตาในปริมาณไม่มากคือ ๑.๕ มิลลิกรัม ตั้งแต่ในปี ค.ศ. 2004 โดยเริ่มใช้ในผู้ป่วยโรคตาที่มีความผิดปกติของการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตา เริ่มใช้ในในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานจอตา และจอตาเสื่อมในผู้สูงอายุซึ่งได้ผลค่อนข้างดี

จากนั้นในปี ค.ศ. 2011 มีการศึกษา BEAT-ROP เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการรักษา ROP โดยใช้เลเซอร์เทียบกับการฉีด Bevacizumab ลดปริมาณน้อยกว่าในผู้ใหญ่ครึ่งหนึ่งคือ ๐.๖๒๕ มิลลิกรัม เข้าน้ำวุ้นตา พบว่าการฉีด Bevacizumab ได้ผลการรักษาที่ดีกว่าการใช้เลเซอร์ จึงได้เริ่มมีความนิยมในการรักษาผู้ป่วย ROP มากขึ้น เนื่องจากลดการสูญเสียระดับการมองเห็น ทำได้ง่ายและสะดวก ไม่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือที่ซับซ้อนหรือราคาแพง ต้องระวังภาวะแทรกซ้อนจากการฉีดยาเข้าในน้ำวุ้นตา เช่น การติดเชื้อ เลือดออกในน้ำวุ้นตา และเนื่องจากการยับยั้งการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตา ดังนั้น ยังรอการศึกษาผลกระทบระยะยาวในด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาและเติบโตของสมอง เป็นต้น ในการรักษาผู้ป่วย ROP ในโรงพยาบาลตำรวจได้เริ่มมีการใช้ Bevacizumab ฉีดเข้าในน้ำวุ้นตาเพื่อรักษา A-ROP คือ ROP ที่มีความรุนแรงตั้งแต่ปี ค.ศ. 2017 โดยอธิบายให้ผู้ปกครองทราบถึงผลการใช้ยาและภาวะแทรกซ้อนที่อาจพบได้ และผลระยะยาวอย่างอื่นให้ผู้ปกครองของผู้ป่วยทราบ และได้รับความยินยอมในการรักษา ๒ ราย

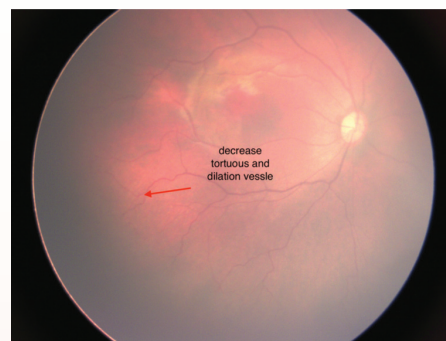
รายที่ ๑ เป็นทารกคลอดก่อนกำหนด อายุครรภ์แรกเกิด ๒๕ สัปดาห์ น้ำหนักแรกเกิด ๘๔๐ กรัม เริ่มตรวจจอตาครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ (post conceptional age = PCA)

๓๑ สัปดาห์ หรือทารกอายุ (chronological age = CA) ประมาณ ๖ สัปดาห์ พบว่ามีเส้นเลือดจอตาปกติ แต่เส้นเลือดยังเจริญเติบโตไม่เต็มที่ที่เส้นเลือดอยู่ zone 1 ตรวจติดตามอายุครรภ์ประมาณ ๓๓ สัปดาห์ พบว่ามีความผิดปกติในการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตามีเส้นสีขาวหนาดัว (line to ridge) คั่นระหว่างจอตาส่วนที่มีเส้นเลือดและไม่มีเส้นเลือด เส้นเลือดจอตามีลักษณะ dilation และ tortuous ทางด้าน posterior pole ใน zone 1 ได้รับการวินิจฉัยว่า A-ROP (รูปที่ ๑) ได้มีการนัดฉีดยา Bevacizumab เข้าในน้ำวุ้นตาในห้องผ่าตัดภายใน ๒๔ ชั่วโมง หลังตรวจพบและอธิบายให้ผู้ปกครองของผู้ป่วยรับทราบ โดยฉีด Bevacizumab ปริมาณ ๐.๖๒๕ มิลลิกรัม ๒ ตา ภายหลังฉีดไม่พบมีเลือดออกในน้ำวุ้นตา ให้มีการหยอดยาฆ่าเชื้อหลังการฉีดยาเป็นเวลา ๗ วัน ติดตามผลหลังฉีดยา ๑ สัปดาห์ พบว่าความผิดปกติของเส้นเลือดคงตัว ไม่พบการติดเชื้อหรือเลือดออกในน้ำวุ้นตาและยังคงมี line to ridge คั่นระหว่างจอตาส่วนที่มีเส้นเลือดและไม่มีเส้นเลือด เส้นเลือดจอตามีลักษณะ dilation และ tortuous คงที่ทางด้าน posterior pole ใน zone 1 ติดตามผลหลังฉีดยา ๒ สัปดาห์ พบว่าเริ่มมีการลดขนาดของเส้นเลือดลง ไม่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดเข้าในส่วนน้ำวุ้นตา เป็นอาการแสดงว่ามีการตอบสนองต่อการรักษาเส้นเลือด ยังคงอยู่ใน zone 1 ติดตามผลการรักษาทุกสัปดาห์ในช่วง ๓ - ๖ สัปดาห์หลังฉีดยา พบว่าเส้นคั่นระหว่างเส้นเลือดจอตาส่วนที่ไม่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดและส่วนที่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดยังคงอยู่ แต่ไม่มีการหนาตัวหรือยกตัวสูงขึ้น เส้นเลือดจอตามีลักษณะลดลงของ dilation และ tortuous เส้นเลือดมีการเจริญเติบโตต่อไปใน zone 2 ติดตามผลการรักษาทุก ๒ สัปดาห์ ในช่วงสัปดาห์ที่ ๘ - ๑๒ สัปดาห์หลังฉีดยา ยังคงพบ line ระหว่างเส้นเลือดจอตาส่วนที่ไม่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดและส่วนที่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดมีขนาดเล็กลง เส้นเลือดจอตามีลักษณะปกติและมีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตาใน zone 3 (รูปที่ ๒) ติดตามผลการรักษาหลัง ๑๒ สัปดาห์ของการฉีดยา พบว่าเส้นเลือดจอตาปกติ

ไม่มีเส้นคั่นระหว่างเส้นเลือดจอตาในส่วนที่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดและส่วนที่ไม่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือด มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตาอย่างช้า ๆ ใน zone 3 ติดตามผลทุก ๔ สัปดาห์ ก็พบว่าเส้นเลือดจอตาเจริญเติบโตเต็มที่ประมาณที่ ๒๐ สัปดาห์หลังฉีดยา หรืออายุครรภ์ประมาณ ๕๓ สัปดาห์

รูปที่ ๑ A-ROP stage 2 zone 1 ก่อนฉีดยา Bevacizumab เข้าในน้ำวุ้นตา

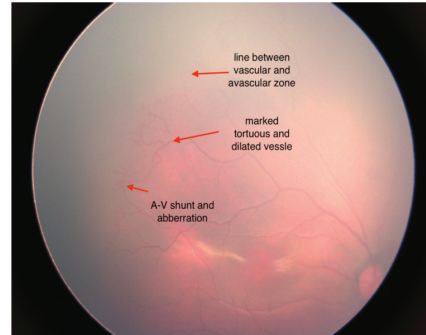

รูปที่ ๒ A-ROP stage 2 หลังฉีดยา Bevacizumab ๘ สัปดาห์

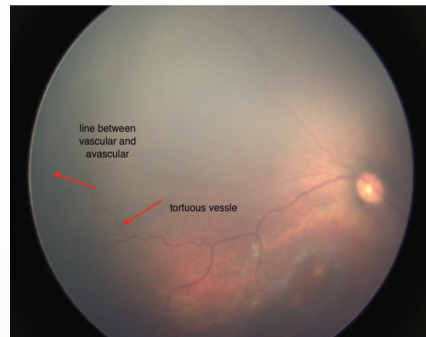
รายที่ ๒ เป็นทารกคลอดก่อนกำหนด อายุครรภ์แรกเกิด ๒๗ สัปดาห์ น้ำหนักแรกเกิด ๘๒๘ กรัม เริ่มตรวจจอตาครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ ๓๓ สัปดาห์ หรือทารกอายุประมาณ ๖ สัปดาห์ พบว่ามีเส้นเลือดจอตาปกติ แต่เส้นเลือดยังเจริญเติบโตไม่เต็มที่ที่เส้นเลือดอยู่ zone 1 ตรวจติดตามอายุครรภ์ประมาณ ๓๕ สัปดาห์ พบว่ามีความผิดปกติในการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตามีเส้นสีขาวบาง ๆ (line) คั่นระหว่างจอตาส่วนที่มีเส้นเลือดและไม่มีเส้นเลือด เส้นเลือดจอตามีลักษณะ dilation และ tortuous ทางด้าน posterior pole ใน zone 1 ได้รับการวินิจฉัยว่า A-ROP (รูปที่ ๓) ได้มีการนัดฉีดยา

Bevacizumab เข้าในน้ำวุ้นจอตาในท้องผ่าตัดภายใน ๒๔ ชั่วโมง หลังตรวจพบและอธิบายให้ผู้ปกครองของผู้ป่วยรับทราบ โดยฉีด Bevacizumab ปริมาณ ๐.๖๒๕ มิลลิกรัม ๒ ตา ภายหลังฉีดไม่พบมีเลือดออกในน้ำวุ้นตา ให้มีการหยอดยาฆ่าเชื้อหลังการฉีดยาเป็นเวลา ๗ วัน ติดตามผลหลังฉีดยา ๑ สัปดาห์ พบว่าความผิดปกติของเส้นเลือดคงตัว ไม่พบการติดเชื้อหรือเลือดออกในน้ำวุ้นตา และยังคงมี line คั่นระหว่างจอตาส่วนที่มีเส้นเลือดและไม่มีเส้นเลือด เส้นเลือดจอตามีลักษณะ dilation และ tortuous คงที่ทางด้าน posterior pole ใน zone 1 ติดตามผลหลังฉีดยา ๒ สัปดาห์ พบว่าเริ่มมีการลดขนาดของเส้นเลือดลง ไม่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดเข้าในส่วนน้ำวุ้นตา เป็นอาการแสดงว่ามีการตอบสนองต่อการรักษา เส้นเลือดยังคงมี line คั่นอยู่ เส้นเลือดเริ่มเจริญเติบโตเข้าไปใน zone 2 ติดตามผลการรักษาทุกสัปดาห์ในช่วง ๓ - ๖ สัปดาห์หลังฉีดยา พบว่าเส้นเลือดจอตามีลักษณะลดลงของ dilation และ tortuous เส้นเลือดมีการเจริญเติบโตต่อไปใน zone 2 ยังคงมี line คั่นระหว่างจอตาส่วนที่มีเส้นเลือดและไม่มีเส้นเลือดติดตามผลการรักษาทุก ๒ สัปดาห์ ในช่วงสัปดาห์ที่ ๘ - ๑๒ สัปดาห์หลังฉีดยา พบว่าเส้นคั่นระหว่างเส้นเลือดจอตาส่วนที่ไม่มีมีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดและส่วนที่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดมีขนาดเล็กลง เส้นเลือดจอตามีลักษณะปกติและมีการเจริญของเส้นเลือดจอตาใน zone 3 ติดตามผลการรักษาหลัง ๑๒ สัปดาห์ของการฉีดยา พบว่า line ที่บางลงระหว่างเส้นเลือดจอตาส่วนที่ไม่มีมีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดและส่วนที่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดมีขนาดเล็กลง เส้นเลือดจอตามีลักษณะปกติและมีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตาใน zone 2 ติดตามผลการรักษาหลัง ๑๒ สัปดาห์ของการฉีดยา พบว่าเส้นเลือดจอตาปกติไม่มี line คั่นระหว่างเส้นเลือดจอตาในส่วนที่มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดและส่วนที่ไม่มีมีการเจริญเติบโตของเส้นเลือด มีการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตาอย่างช้า ๆ ใน zone 2 และ zone 3 ตามลำดับ (รูปที่ ๔) และมีเส้นเลือดผิดปกติเล็กน้อยคล้ายแตกเป็นรากแขนง (arteriole aberration)

ที่ปลายของเส้นเลือดติดตามผลทุก ๔ สัปดาห์ ก็พบว่าเส้นเลือดจอตาเจริญเติบโตเต็มที่และไม่พบความผิดปกติของเส้นเลือดประมาณที่ ๔๕ สัปดาห์หลังฉีดยา หรืออายุครรภ์ประมาณ ๘๐ สัปดาห์

รูปที่ ๓ A-ROP stage1 zone 1 - 2 ก่อนฉีดยา Bevacizumab เข้าในน้ำวุ้นตา

รูปที่ ๔ A-ROP stage 1 หลังฉีดยา Bevacizumab ๑๔ สัปดาห์

สรุปผลการรักษา

จากการฉีดยา Bevacizumab เพื่อรักษา A-ROP ของโรงพยาบาลตำรวจ ๒ ราย พบว่าหายจากโรคเป็นปกติทั้ง ๒ ราย โดยมีการฉีดยาเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้นในเวลาที่เหมาะสม แต่จะเห็นว่าการฉีดยาทำให้การเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตาช้าลงกว่าปกติซึ่งจะเจริญเติบโตเต็มที่ประมาณอายุครรภ์ ๔๐ สัปดาห์ เพราะการฉีดยาทำให้เกิดผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตาที่ผิดปกติและปกติ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อระดับการมองเห็น และพอสังเกตได้ว่าทารกที่คลอดน้ำหนักน้อยมีการเจริญเติบโตช้า ยิ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตของเส้นเลือดจอตาให้ช้าลง มีการวัดค่าสายตาเมื่ออายุ ๒ ปี พบว่ามีค่าสายตาปกติตามอายุไม่ก่อให้เกิดปัญหาสายตาหลังฉีดยา ส่วนการพัฒนาการด้านอื่น ๆ พบว่า

มีการพัฒนาการกล้ำมเนื้อมัตใหญ่ และการพุดซำกว่า ทารกคลดครบกำหนด ซำงพบได้ใ้ทารกคลดก่อนกำหนด และมี ๑ รำย พบว่ำมีการพัฒนำสตีปัญญาอยู่ใ้ระดับ ต่ำกว่ำเกณฑ์ สรุปลงการฉีต Bevacizumab ซ้ำในน่ำ รูนตได้ผลเป็นทำนำพอใจใ้ผู้ป่วย A-ROP ซำงคงจะตองมี การเพิ่มจำนวนข้อมูลใ้ผู้ป่วยและคูลใ้ระยะยวตอไป

เอกสารอ้างอิง

1. Wu WC, Kuo HK, Yeh PT, Yang CM, Lai CC, Chen SN. An updated study of the use of bevacizumab in the treatment of patients with prethreshold retinopathy of prematurity in Taiwan. *Am J Ophthalmol.* 2013; 155 : 150 – 158.
2. Steinkuller PG, Du L, Gilbert C, Foster A, Collins ML, Coats DK. Childhood blindness. *J APOS.* 1999; 3 : 26 – 32.
3. Mintz-Hittner HA, Best LM. Antivascular endothelial growth factor for retinopathy of prematurity. *Curr Opin Pediatr.* 2009; 21 : 182 – 187.
4. Mechoulam H, Pierce EA. Retinopathy of prematurity : Molecular pathology and therapeutic strategies. *Am J Pharmacogenomics.* 2003; 3 : 261 – 277.
5. Bashshur ZF, Haddad ZA, Schakal AR, Jaafar RF, Saad A, Nouredin BN. Intravitreal bevacizumab for treatment of neovascular age-related macular degeneration: The second year of a prospective study. *Am J Ophthalmol.* 2009; 148 : 59 – 65.
6. Avery RL, Pearlman J, Pieramici DJ, Rabena MD, Castellarin AA, Nasir MA, et al. Intravitreal bevacizumab (Avastin) in the treatment of proliferative

diabetic retinopathy. *Ophthalmology.* 2006; 113 : 1695 – 1705.

7. Mintz-Hittner HA, Kennedy KA, Chuang AZ, BEATROP Cooperative Group Efficacy of intravitreal bevacizumab for stage 3+ retinopathy of prematurity. *N Engl J Med.* 2011; 364 : 603 – 615.

8. RezaKarkhaneh, MD, HamidrezaTorabi, MD, AlirezaKhodabande, MD, RamakRoohipoor, MD, et al. Efficacy of Intravitreal Bevacizumab for the Treatment of Zone I Type 1 Retinopathy of Prematurity. *J Ophthalmic Vis Res.* 2018 Jan – Mar; 13 (1) : 29 – 33.

9. Early Treatment For Retinopathy Of Prematurity Cooperative Group. Revised indications for the treatment of retinopathy of prematurity : results of the early treatment for retinopathy of prematurity randomized trial. *Arch Ophthalmol* 2003; 121 (12) : 1684 – 1694.

10. International Committee for the Classification of Retinopathy of Prematurity. The International Classification of Retinopathy of Prematurity, Third Edition. *Ophthalmology* 2021 Oct; 128 (10) : e51 – e68.

11. Kellyn N Bellsmith, MD,BS, James Brown, PhD, Msc, Sang Jin Kim, MD,PhD, IyashreeKalpathy –Cramer, PhD, MS, et al. Aggressive Posterior Retinopathy of Prematurity. *Ophthalmology* 2020 Aug; 127 (8) : 1105 – 1112.

12. Multicenter trial of cryotherapy for retinopathy of prematurity: preliminary results. Cryotherapy for Retinopathy of Prematurity Cooperative Group. *Pediatrics.* 1988 May; 81 (5) : 697 – 706.

การฟื้นฟูและการดูแลตนเองหลังจากติดเชื้อโควิด - 19

โดย พันตำรวจโทหญิง บุญตา แสง-ชูโต นายแพทย์ (สบ ๓) กลุ่มงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลตำรวจ

โรคติดเชื้อโควิด - 19 เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัสกลุ่มโคโรนาไวรัสซึ่งมีหลายสายพันธุ์ ผู้ป่วยโรคโควิด - 19 ส่วนใหญ่จะมีอาการเล็กน้อยถึงปานกลาง และหายจากโรคนี้ได้เองโดยไม่ต้องรับการรักษาพิเศษ อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยบางรายอาจป่วยหนักและต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ปัจจุบันมีรายงานผู้ป่วยติดเชื้อโควิด - 19 ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมกว่า ๖๐๐ ล้านคนทั่วโลก และได้รับการประกาศเป็นโรคประจำถิ่นในประเทศไทยแล้วเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

การดูแลเกี่ยวกับภาวะหายใจลำบาก

ภาวะหายใจลำบากสามารถพบได้บ่อยหลังจากการนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล เนื่องจากกำลังกล้ามเนื้อ

และสภาพร่างกายที่ถดถอยลงระหว่างการเจ็บป่วย ภาวะหายใจลำบากมักจะนำไปสู่ภาวะวิตกกังวลและทำให้อาการหายใจลำบากเป็นมากขึ้น ดังนั้น การสงบจิตใจและเรียนรู้ที่จะจัดการกับภาวะนี้จึงมีความจำเป็น ภาวะหายใจลำบากจะค่อย ๆ ดีขึ้นได้หากผู้ป่วยมีการออกกำลังกายและการเคลื่อนไหวที่มากขึ้น ในขณะเดียวกัน การจัดทำทางและเทคนิคการฝึกหายใจต่าง ๆ ก็สามารถช่วยบรรเทาภาวะหายใจลำบากได้เช่นกัน

การจัดทำทางเพื่อช่วยบรรเทาภาวะหายใจลำบาก

การจัดทำทางต่อไปนี้สามารถช่วยบรรเทาภาวะหายใจลำบากได้ โดยอาจใช้ร่วมกับการฝึกหายใจที่กล่าวไว้ในลำดับต่อไป เพื่อให้สามารถหายใจได้ง่ายขึ้น

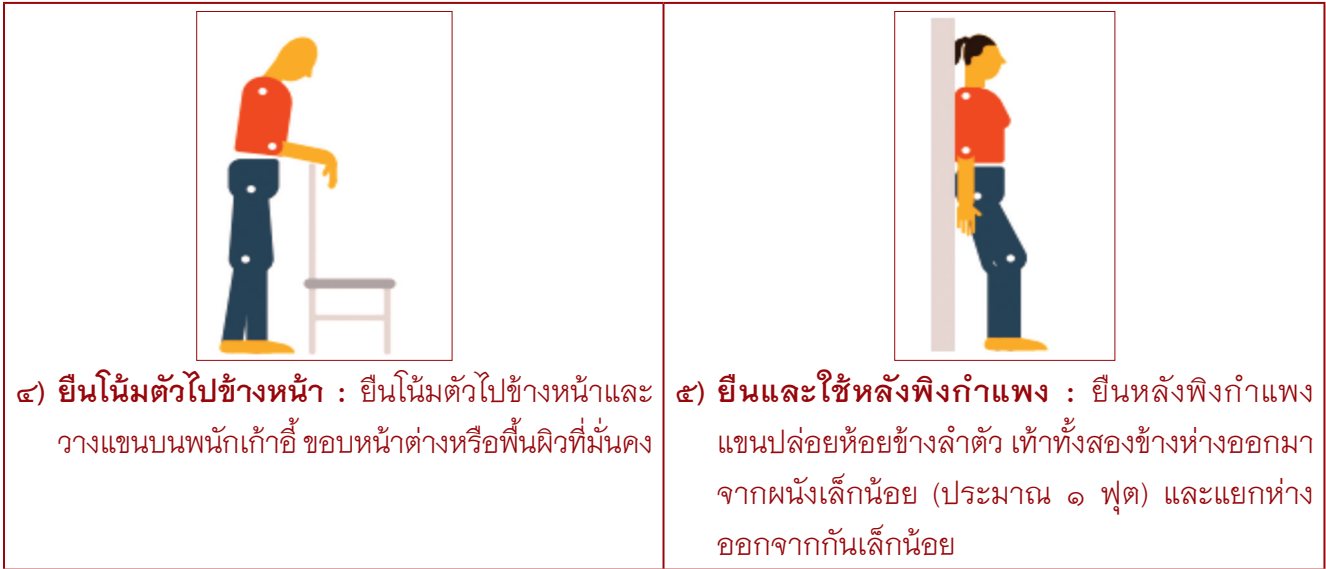
๑) นอนตะแคงศีรษะสูง : นอนตะแคงในข้างที่ถนัด หมุนหมอนให้ศีรษะและคอสูงขึ้น งอเข่าทั้งสองข้างเล็กน้อย

๒) นั่งและโน้มตัวไปยังโต๊ะข้างหน้า : นั่งบนเก้าอี้และโน้มตัวไปยังโต๊ะด้านหน้า ใช้หมอนรองศีรษะและคอ วางแขนทั้งสองข้างราบบนโต๊ะ หากรู้สึกไม่สบายอาจนำหมอนออกไป

๓) นั่งและโน้มตัวไปข้างหน้า : นั่งบนเก้าอี้และโน้มตัวไปข้างหน้า วางแขนบนตักหรือที่วางแขนของเก้าอี้

๔) ยืนโน้มตัวไปข้างหน้า : ยืนโน้มตัวไปข้างหน้าและวางแขนบนพนักเก้าอี้ ขอบหน้าต่างหรือพื้นผิวที่มั่นคง

๕) ยืนและใช้หลังพิงกำแพง : ยืนหลังพิงกำแพง แขนปล่อยห้อยข้างลำตัว เท้าทั้งสองข้างห่างออกมาจากผนังเล็กน้อย (ประมาณ ๑ ฟุต) และแยกห่างออกจากกันเล็กน้อย

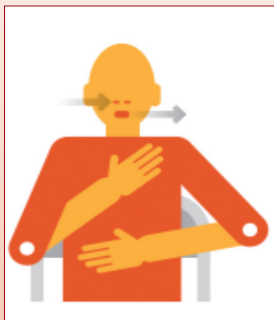
รูปภาพชุดที่ ๑ : แสดงการจัดท่าทางเพื่อช่วยบรรเทาภาวะหายใจลำบาก

* หากเริ่มมีอาการหอบเหนื่อยมากขึ้นและอาการไม่ทุเลาหลังจากจัดท่าทางและทำตามเทคนิคข้างต้น ควรปรึกษาแพทย์

เทคนิคการฝึกหายใจ

การควบคุมการหายใจ : วิธีการเหล่านี้จะช่วยให้คุณผ่อนคลายและควบคุมการหายใจได้ดีขึ้น

- นั่งในท่าทางที่สบายและเหมาะสม
- วางมือข้างหนึ่งบนหน้าอกและวางมืออีกข้างหนึ่งบริเวณท้อง
- อาจหลับตาถ้าทำให้คุณรู้สึกผ่อนคลาย (หรืออาจลืมตาก็ได้หากรู้สึกผ่อนคลายมากกว่า) และจดจ่อกับลมหายใจ
- หายใจเข้าทางจมุกและหายใจออกทางปากช้า ๆ
- ขณะหายใจคุณควรรู้สึกว่ามือที่วางอยู่บริเวณท้องมีการขยับขึ้น - ลงมากกว่ามือข้างที่วางบริเวณหน้าอก
- หายใจเข้า - ออกช้า ๆ และพยายามผ่อนคลายให้มากที่สุดในขณะที่หายใจ

รูปภาพที่ ๒ : แสดงการฝึกควบคุมการหายใจ

จังหวะของการหายใจ : การฝึกนี้มีประโยชน์

อย่างมากหากต้องทำกิจกรรมที่มีความหนักมากขึ้น เพราะอาจกระตุ้นให้เกิดภาวะหายใจลำบาก เช่น การเดินขึ้น - ลงบันได หรือทางลาดชัน เป็นต้น ควรระลึกไว้เสมอว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรีบในขณะที่ทำกิจกรรมเหล่านั้น

- วางแผนและแบ่งกิจกรรมที่ต้องทำออกเป็น ส่วนย่อย ๆ เพื่อให้สามารถทำกิจกรรมเหล่านั้นได้ง่าย ไม่เหนื่อยและไม่มีการหายใจลำบากตามมาในตอนท้าย
- หายใจเข้าลึกก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรม เช่น ก่อนที่จะเริ่มก้าวขึ้นบันได
- หายใจออกขณะที่ออกแรงทำกิจกรรมนั้น เช่น ในขณะที่กำลังก้าวเท้าขึ้นไปบนบันได
- การหายใจเข้าทางจมุกและหายใจออกทางปาก จะให้ประโยชน์กับผู้ฝึกมากกว่า

การออกกำลังกายหลังจากออกจากโรงพยาบาล

การออกกำลังกายมีความสำคัญต่อการฟื้นตัวหลังจากติดเชื้อโควิด - 19 ที่มีอาการรุนแรง การออกกำลังกายให้ประโยชน์ต่าง ๆ ต่อร่างกาย ดังนี้

- เพิ่มสมรรถภาพของร่างกาย

- ลดภาวะหายใจลำบาก
- เพิ่มกำลังกล้ามเนื้อ
- ช่วยพัฒนาการทรงตัวและการประสานงานของกล้ามเนื้อ
- ช่วยพัฒนาความนึกคิด
- ช่วยลดความเครียดและทำให้มีอารมณ์ที่ดีขึ้น
- เพิ่มความมั่นใจในตนเอง
- เพิ่มพลังกาย

สามารถหาวิธีที่จะกระตุ้นให้ออกกำลังกายได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การติดตามผลการออกกำลังกายโดยใช้การจดบันทึก, การใช้ข้อมูลจากแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือหรือจากนาฬิกาข้อมือ เป็นต้น และอย่าลืมที่จะเว้นระยะห่างทางสังคม หากต้องการออกกำลังกายในพื้นที่สาธารณะ

การออกกำลังกายอย่างปลอดภัย

ความปลอดภัยในการออกกำลังกายมีความสำคัญอย่างมาก แม้ว่าคุณสามารถเดินได้ด้วยตนเองและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอก่อนที่จะเจ็บป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคุณมีภาวะดังต่อไปนี้ ควรคำนึงถึงความปลอดภัยให้มากขึ้นกว่าเดิม

- มีภาวะเดินหรือเคลื่อนไหวลำบากก่อนที่จะเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล
- มีภาวะหกล้มก่อนที่จะเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลหรือระหว่างที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล
- มีโรคประจำตัวหรือภาวะบาดเจ็บใด ๆ ที่เพิ่มความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อร่างกายจากการออกกำลังกาย
- ยังมีความจำเป็นต้องได้รับออกซิเจนเสริมหลังจากออกจากโรงพยาบาล (หากคุณมีภาวะดังกล่าวควรมีบุคคลอื่นอยู่ด้วยเสมอในขณะที่ออกกำลังกาย และต้องได้รับการประเมินจากแพทย์ก่อนที่จะเริ่มออกกำลังกาย)
- ควรมีการอบอุ่นร่างกาย (Warm up) ก่อนออกกำลังกาย และผ่อนคลายร่างกาย (Cool down) หลังออกกำลังกายทุกครั้ง

- ควรสวมเสื้อผ้าหลวม ๆ และใส่สบาย สวมรองเท้าที่กระชับและเหมาะสมกับเท้า

- หากต้องการออกกำลังกายหลังมื้ออาหาร ควรเว้นประมาณ ๑ ชั่วโมง หลังมื้ออาหาร
- ควรดื่มน้ำอย่างเพียงพอ
- หลีกเลี่ยงการออกกำลังกายในสภาพอากาศที่ร้อนจัด
- ควรออกกำลังกายในร่ม ในสถานที่ที่มีสภาพอากาศไม่ร้อนจนเกินไป

* หากมีอาการดังต่อไปนี้ ควรงดออกกำลังกายหรือหยุดการออกกำลังกาย และควรปรึกษาแพทย์

- คลื่นไส้และรู้สึกไม่สบายตัว
- เวียนศีรษะหรือรู้สึกหน้ามืด
- หายใจหอบเหนื่อยมาก
- เหงื่อออกมากหรือรู้สึกตัวเย็น
- รู้สึกแน่นหน้าอก
- มีอาการปวดมากขึ้น

ออกกำลังกายในระดับความหนักที่เหมาะสม

สามารถประเมินความหนักของการออกกำลังกายที่เหมาะสมได้ง่าย ๆ โดยประเมินจากการพูดของตนเอง ดังนี้

- หากสามารถพูดคุยได้เป็นประโยคต่อเนื่อง โดยไม่รู้สึกเหนื่อย คุณสามารถออกกำลังกายให้หนักขึ้นได้
- หากพูดได้เพียงคำสั้น ๆ หรือรู้สึกว่าหายใจเหนื่อยมาก แสดงว่าคุณกำลังออกกำลังกายหนักเกินไป

- หากพูดเป็นประโยคสั้น ๆ ได้ มีหยุดหายใจบ้าง เป็นครั้งคราวหรือรู้สึกหายใจเหนื่อยในระดับปานกลาง แสดงว่าคุณกำลังออกกำลังกายในระดับที่เหมาะสมแล้ว

* ภาวะหายใจเหนื่อยระหว่างออกกำลังกาย เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ ภาวะดังกล่าวไม่อันตราย หากเกิดขึ้นในระดับที่เหมาะสม การเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกายให้ดีขึ้นจะค่อย ๆ ช่วยลดภาวะหายใจลำบากได้ ซึ่งคุณควรที่จะออกกำลังกายให้อยู่ในระดับที่หายใจเหนื่อยปานกลางไปจนถึงเหนื่อยค่อนข้างมาก

หากคุณรู้สึกเหนื่อยมากจนไม่สามารถพูดออกมาได้ คุณควรชะลอหรือหยุดการออกกำลังกายและพัก จนกระทั่งรู้สึกหายใจได้ดีขึ้น การจัดทำทางที่ได้กล่าว ไปข้างต้น สามารถนำมาใช้เพื่อบรรเทาอาการหายใจลำบาก ที่เกิดขึ้นได้

การดูแลเกี่ยวกับการออกเสียง

หลาย ๆ คนอาจพบว่ามีปัญหาในการออกเสียง หลังจากที่ต้องใส่ท่อช่วยหายใจหรือติดเชื้อโควิด - 19 หากมีภาวะเสียงแหบหรือออกเสียงได้เบาลง การฝึก ดังต่อไปนี้จะสามารถช่วยบรรเทาอาการเหล่านี้ได้

- **พยายามฝึกพูดเมื่อสามารถทำได้** : การฝึกพูด และสนทนาบ่อย ๆ จะช่วยให้คุณออกเสียงได้ดีขึ้น หากรู้สึกเหนื่อย ควรหยุดพักและบอกให้คู่สนทนา (เพื่อนหรือบุคคลในครอบครัว เป็นต้น) รับรู้ว่าคุณต้องการหยุดการสนทนาเพื่อพักเสียงสักระยะหนึ่งก่อน

- **พยายามอย่าเค้นเสียงในการพูด** : หลีกเลี่ยง การกระชับ เพราะจะเป็นการเค้นเส้นเสียง พยายาม หลีกเลี่ยงการตะโกน หากต้องการให้ผู้อื่นสนใจ อาจใช้ การเคาะวัตถุแทนการตะโกน

- **พักเสียงเมื่อเหนื่อย** : เมื่อรู้สึกเหนื่อยในขณะที่พูด ไม่ควรฝืนที่จะพูดต่อไป หยุดพักและนั่งนิ่ง ๆ สักครู่ เพื่อควบคุมการหายใจตามที่ได้เคยกล่าวไป จนกระทั่ง รู้สึกว่าพร้อมที่จะพูดอีกครั้ง

- **ฝึกออกเสียงเบา ๆ กับตนเอง** : พูดออกเสียงเบา ๆ เพื่อฝึกการใช้เสียง โดยต้องระวังที่จะไม่เค้นเสียงมาก จนเกินไป

- **ใช้วิธีการอื่น ๆ ในการสื่อสาร** : เช่น การเขียน, การพิมพ์หรือใช้ท่าทางในการสื่อสารแทนการพูด หากการพูดยังทำได้ยากจนเกินไป

- **พยายามจิบน้ำบ่อย ๆ** : เพื่อให้ชุ่มคอและมีเสียงที่ดีขึ้น แต่ก็ควรระวังหากมีภาวะที่ต้องจำกัด การรับประทานน้ำร่วมด้วย เช่น ภาวะหัวใจล้มเหลว เป็นต้น

การดูแลเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร, การดื่มน้ำ และการกลืน

หากต้องใส่ท่อช่วยหายใจในขณะที่นอนโรงพยาบาล อาจจะมีภาวะกลืนอาหารและน้ำลำบากเกิดขึ้นได้ เนื่องจากเกิดภาวะอ่อนแรงของกล้ามเนื้อที่ช่วยในการกลืน การรับประทานอาหารและดื่มน้ำได้อย่างเพียงพอ มีความสำคัญอย่างมากต่อการฟื้นตัว

การให้ความสนใจเกี่ยวกับการกลืนของตนเอง จึงมีความสำคัญ เพื่อป้องกันการสำลักที่อาจจะเกิดขึ้น และนำไปสู่ภาวะติดเชื้อในปอดตามมาจากการที่มีอาหาร หรือน้ำเข้าสู่ทางเดินหายใจและผ่านลงไปยังเนื้อเยื่อปอด หากมีภาวะกลืนลำบาก เทคนิคเหล่านี้สามารถช่วย บรรเทาอาการได้

- **นั่งตัวตรงในขณะที่รับประทานอาหารหรือ ดื่มน้ำ** : ห้ามรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำในท่านอน

- **อยู่ในท่าทางที่ลำตัวตั้งตรง** : ไม่ว่าจะนั่ง, ทำยืน หรือเดินอย่างน้อย ๓๐ นาที หลังจาก รับประทานอาหาร

- **ทดลองรับประทานอาหารที่มีเนื้อสัมผัส แตกต่างกัน** : เพื่อประเมินและหาลักษณะของอาหาร ที่รับประทานได้ง่าย อย่างเช่น อาหารอ่อนเนื้อเดียว (เช่น โจ๊กข้น, อาหารที่ปั่นเป็นเนื้อเดียว เป็นต้น) หรือ อาหารแข็งที่มีการหั่นเป็นชิ้นขนาดเล็ก เป็นต้น

- **พยายามมีสมาธิในขณะที่รับประทานอาหาร และดื่มน้ำ** : อาจเลือกรับประทานอาหารในสถานที่ ที่เงียบสงบ

- **ให้เวลากับการรับประทานอาหาร** : รับประทานอาหารคำเล็ก ๆ และเคี้ยวให้ละเอียดก่อนกลืน จิบน้ำ ปริมาณน้อย ๆ ในแต่ละคำ

- **พยายามให้ช่องปากไม่มีอาหารหรือน้ำตกค้าง ก่อนรับประทานคำต่อไป** : อาจกลืนซ้ำอีกครั้ง หากยัง รู้สึกว่ามีอาหารหรือน้ำค้างอยู่ในช่องปาก

- **รับประทานอาหารเป็นมื้อย่อย ๆ ในระหว่างวัน** : หากคุณมีอาการเหนื่อยหรือรู้สึกลำบากในการรับประทานอาหาร เป็นมื้อใหญ่ ๆ

- หากมีอาการไอ, สำลักหรือรู้สึกหายใจเหนื่อย : ควรหยุดการรับประทานอาหารและพักจนกว่าจะรู้สึกดีขึ้น การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์มีความสำคัญอย่างมากต่อการฟื้นตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีอาการอ่อนแอหรือเคยต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ ควรแปรงฟันหลังรับประทานอาหารในแต่ละมื้อ รวมทั้งดื่มน้ำอย่างเพียงพอ เพื่อให้ช่องปากชุ่มชื้นอยู่เสมอ

* หากพบว่ามีปัญหาในการรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำ ควรปรึกษาแพทย์

การดูแลเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน

การกลับมาทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองนั้นมีความสำคัญ แต่คงเป็นการยากหากร่างกายยังมีอาการเหนื่อยล้า หายใจลำบาก และอ่อนแอ ซึ่งเป็นอาการที่สามารถเกิดขึ้นได้หลังจากเจ็บป่วย กิจวัตรประจำวันต่าง ๆ เช่น การชำระล้างร่างกาย การแต่งกาย การเตรียมอาหาร และการทำงานต่าง ๆ ล้วนต้องใช้พลังงานทั้งสิ้น หลังจากมีอาการเจ็บป่วยที่รุนแรง ร่างกายมักจะมีกำลังที่ลดลง ทำให้ต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เคยทำได้อย่างง่าย ๆ ก่อนการเจ็บป่วย หากคุณมีอาการดังที่กล่าวมา วิธีการเหล่านี้สามารถช่วยบรรเทาอาการข้างต้นได้

- **ปรับความคาดหวังของตัวเองในการทำกิจกรรมในแต่ละวัน** : ควรตั้งเป้าหมายที่เป็นไปได้ หากยังมีอาการเหนื่อย หายใจลำบาก และอ่อนแอ กิจกรรมง่าย ๆ อย่างการลุกจากเตียง การแต่งตัว และการอาบน้ำ ก็เป็นกิจกรรมง่าย ๆ ที่สามารถนำมาตั้งเป็นเป้าหมายเบื้องต้นได้

- **ประหยัดพลังงานให้กับตนเอง** : อาจปรับมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทำนอง เช่น การอาบน้ำ การแต่งตัว และการเตรียมอาหาร เป็นต้น พยายามหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมในทำนอง ก้มตัว หยิบของจากที่สูงหรือต้องนั่งยอง ๆ เป็นเวลานาน

- **กำหนดจังหวะให้กับตนเอง** : พยายามจัดกิจกรรมที่เบาสลับกับกิจกรรมที่หนัก และควรหาเวลาพักในระหว่างวัน

- **อนุญาตให้ผู้อื่นช่วยเหลือ** : สำหรับกิจกรรมที่ยังทำได้ยากลำบาก อาจให้ผู้อื่นเข้ามาช่วยเหลือได้อย่างเช่น การเลี้ยงดูเด็ก การออกไปซื้อของ การเตรียมอาหาร หรือการขับรถ เป็นต้น การใช้บริการบางอย่าง เช่น การสั่งซื้อของหรือสั่งอาหาร เป็นต้น อาจยังมีความจำเป็นในช่วงที่คุณกำลังฟื้นตัว

- **กลับมาทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป** : อย่าเพิ่งทำกิจกรรมหนัก ๆ ด้วยตัวคนเดียว หากคุณยังรู้สึกไม่พร้อม รวมไปถึงการกลับไปทำงาน ควรปรึกษากับหัวหน้างานถึงการกลับไปทำงานอย่างค่อยเป็นค่อยไป หรือปรับไปทำงานในตำแหน่งที่เบากว่าเป็นการชั่วคราว สำหรับการดูแลเด็กและงานอดิเรกต่าง ๆ ควรค่อย ๆ กลับไปเริ่มอย่างช้า ๆ เช่นกัน

บทสรุป

ปัจจุบันผู้ป่วยติดเชื้อโควิด - 19 ในประเทศไทยมีรายงานยอดสะสมนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นจำนวน ๔ ล้านกว่าคน ประเทศไทยได้มีนโยบายและมาตรการในการดูแลผู้ป่วยโรคโควิด - 19 มาโดยตลอดตั้งแต่ในระดับการป้องกัน เช่น การล้างมือ, การเว้นระยะห่างทางสังคมและการใส่หน้ากากอนามัย เป็นต้น การให้การรักษาดูแลผู้ติดเชื้อ รวมถึงการฟื้นฟูร่างกายหลังจากติดเชื้อโควิด - 19 ก็มีความจำเป็นอย่างมากเช่นกัน เนื่องจากผู้ติดเชื้อจะมีสภาพร่างกายที่ถดถอยในหลาย ๆ ระบบ ไม่ว่าจะเป็นระบบทางเดินหายใจ, ระบบกล้ามเนื้อ, ระบบหัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น เพื่อที่จะกลับมา มีสภาพร่างกายที่แข็งแรง รวมถึงสามารถกลับมาใช้ชีวิตประจำวัน, ทำงานและทำกิจกรรมที่ชื่นชอบได้เหมือนเดิม การฟื้นฟูและการดูแลร่างกายในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมจึงมีความจำเป็น

ในระยะแรกผู้ป่วยจะมีภาวะหายใจลำบากและเหนื่อยง่าย การจัดทำทางเพื่อบรรเทาอาการเหนื่อย, การฝึกหายใจด้วยเทคนิคต่าง ๆ และการฝึกพูดออกเสียง เป็นสิ่งที่ควรกระทำเป็นอันดับแรก หากผู้ป่วยมีภาวะกลืนลำบากร่วมด้วย ก็อาจมีการปรับอาหารและฝึกกลืน

ไปพร้อม ๆ กันได้ เนื่องจากผู้ป่วยมีสมรรถภาพของปอด และหัวใจที่ถดถอยลงดังที่กล่าวไป การออกกำลังกายอย่างเหมาะสมจะช่วยให้ผู้ป่วยกลุ่มนี้มีความทนทานของระบบหายใจ, ระบบหัวใจและหลอดเลือดที่ดีขึ้นได้ สำหรับบุคคลที่มีปัญหาการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เมื่อสมรรถภาพร่างกายโดยรวมดีขึ้น ก็จะสามารถกลับมาทำกิจกรรมด้วยตนเองได้มากขึ้น และสามารถลดความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ลงได้

การออกกำลังกายและการปฏิบัติตัวที่ได้นำเสนอไปข้างต้นนั้น มีขั้นตอนการฝึกที่ง่าย ใช้อุปกรณ์น้อย และหาได้ง่ายสามารถทำได้สะดวกในทุกสถานที่ และยังคงสามารถทำต่อเนื่องได้แม้จะกลับมาแข็งแรงใกล้เคียงกับก่อนติดเชื้อโควิด - 19 การฝึกเหล่านี้จึงเป็นตัวช่วยการฝึกที่เหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

1. Our world in data. Daily new confirmed COVID-19 cases per million people [Online], 2023 January 24. Available from : <https://ourworldindata.org/explorers/coronavirus-data-explorer?facet=none&Metric=Confirmed+cases&Interval=7day+rolling+average&Relative+to+Population=true&Color+by+test+positivity=false&country=USA~ITA~CAN~DEU~GBR~FRA~JPN>.

2. World health organization (WHO). Support for rehabilitation : self-management after COVID-19 related illness [Online], 2023 January 18. Available from : <https://www.who.int/publications/m/item/support-for-rehabilitation-self-management-after-covid-19-related-illness>.

support-for-rehabilitation-self-management-after-covid-19-related-illness.

3. Health navigator New Zealand. Returning to physical activity and exercise after COVID-19 [Online], 2023 January 18. Available from : <https://www.healthnavigator.org.nz/health-a-z/c/covid-19-positive-exercise/?fbclid=IwAR3nwqJamRN7D JxpTFGjyAVW1gRobDafnO32aQfqVtmbaz4jhdvbmQJ15o>.

4. Uptodate. COVID-19 : Return to sport or strenuous activity following infection [Online], 2023 January 18. Available from : https://www.uptodate.com/contents/covid-19-return-to-sport-or-strenuous-activity-following-infection?fbclid=IwAR2XbRZ6Vq9 En64HgQAvGJdhosmHUGJ7XVAAGNyQa1kW8 SFQXj4d_mwlGts.

5. Our world in data. Daily new confirmed COVID-19 cases per million people [Online], 2023 January 22. Available from : <https://ourworldindata.org/explorers/coronavirus-data-explorer?facet=none&Metric=Confirmed+cases&Interval=Cumulative&Relative+to+Population=false&Color+by+test+positivity=false&country=~THA>

6. Salman D, Vishnubala D, Le Feuvre P, Beaney T, Majeed A. Returning to physical activity after covid-19. BMJ 2021; 372 : m4721

7. Hughes DC, Orchard JW, Partridge EM, Gerche AL, Broderick C. Return to exercise post-COVID-19 infection : A pragmatic approach in mid - 2022. J Sci Med Sport. 2022 Jul; 25 (7) : 544 – 547.

รายงานการใช้ยาในกลุ่ม New Psychoactive Substances (NPS) เกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการเสพ และผลจากการเสพ

โดย พันตำรวจโทหญิง ศิริรัตน์ พรหมหิตาธร เกษัษฐกร (สบ ๓) กลุ่มงานพิษวิทยา สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

ในปัจจุบันยาเสพติดยังเป็นปัญหาหนักที่ทั่วโลกต้องเผชิญ โดยสำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ซึ่งเป็นองค์กรด้านการปราบปรามยาเสพติดของสหประชาชาติ UNODC รายงานว่าในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดดั้งเดิมอย่างโคเคนและเฮโรอีนถือว่าอยู่ในสภาพคงที่ไม่ได้เพิ่มขึ้นจากเดิม แต่สิ่งที่เพิ่มขึ้นกลับกลายเป็นยาเสพติดชนิดใหม่ที่เรียกว่า “Legal High” หรือ NPS ซึ่งย่อมาจาก New Psychoactive Substances หรือสารออกฤทธิ์ทางประสาทชนิดใหม่ที่กำลังเป็นปัญหาในสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นสารที่มีสูตรโครงสร้างทางเคมีแตกต่างจากยาเสพติดที่ถูกควบคุมตามกฎหมาย แม้บางชนิดได้ถูกประกาศให้เป็นยาเสพติดชนิดใหม่ ออกมา แต่เป็นการยากที่จะตรวจยาเสพติดชนิดใหม่นี้ ทั้งการตรวจจากยาเม็ดหรือผงยา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจจากในร่างกายนุษย์ซึ่งมีความยุ่งยากและต้องการเครื่องมือวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพสูง โดย NPS เป็นการเอายาชนิดต่าง ๆ ที่มีผลข้างเคียงในทางกดหรือหลอนประสาทมาผสมกัน โดยไม่ผ่านการรับรองความปลอดภัยทางการแพทย์ แล้วออกขายทั่วไปโดยเฉพาะในอินเทอร์เน็ต ตั้งชื่อให้ฟังดูไม่เป็นพิษเป็นภัยและจดจำได้ง่าย เช่น Spice, Meaw Meaw หรือ Bath Salt เป็นต้น ทำให้คนซื้อซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กวัยรุ่นเข้าใจผิดว่าพวกเขาเพียงแค่ใช้ยาเพิ่มความสนุกที่ไม่ได้เป็นอันตรายหรือมีผลข้างเคียงร้ายแรงใด ๆ แต่ที่จริงแล้วการใช้ยาประเภทนี้อาจส่งผลร้ายแรงถึงขั้นทำให้เสียชีวิตได้

“สารออกฤทธิ์ ต่อจิตประสาทใหม่” “New Psychoactive Substances” หรือ NPS ถูกบัญญัติขึ้นและประกาศใช้ในระดับสากลโดยคณะกรรมการด้านยาเสพติดเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕ นอกจากนี้

NPS รวมถึงพืชเสพติดที่มีมานานหลายศตวรรษ อาทิ Salvia divinorum (พืชยืนต้นในตระกูลมินต์ในแถบประเทศเม็กซิโก), Khat (พืชยืนต้นในทวีปแอฟริกา), พืชกระท่อมและเห็ดหลอนประสาทต่าง ๆ ซึ่งรู้จักกันมานาน ซึ่งรู้จักกันแค่เพียงในภูมิภาคเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับว่ามีสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทใหม่บางชนิดที่แทบจะไม่มีใครที่รู้จักจนกระทั่งมีการนำมาใช้ใหม่ ส่งผลให้จำนวนสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่ไม่ได้มีการควบคุมตามกฎหมายมีจำนวนมาก เนื่องจากบางประเทศอาจไม่เคยพบการใช้หรือเสพมาก่อน

จากรายงานของ UNODC (UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME) พบว่าภูมิภาคที่ผลิตยาเสพติดชนิดใหม่นี้อยู่ในภูมิภาคเอเชีย แต่มีการวางจำหน่ายทั่วโลกผ่านทางระบบออนไลน์ ผู้ซื้อส่วนใหญ่อยู่ในสหรัฐอเมริกามากกว่าแถบยุโรปถึง ๒ เท่า แต่สำหรับในยุโรปประเทศที่มีการแพร่ระบาดของ legal high มากที่สุดคือประเทศอังกฤษ โดยสถิติพบว่าวัยรุ่นอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี กว่า ๗๐๐,๐๐๐ คน เคยใช้ยานี้ และมีการรายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของปัญหา ยาเสพติดของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก โดยพบว่ามีสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทใหม่เป็นยาเสพติดที่ผลิตด้วยการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์ใหม่ โดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเคมีหรือใช้การเลียนแบบการออกฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาของสารตั้งต้น ซึ่งนำมาใช้ในทางที่ไม่ใช่วัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ รวมถึงการตัดแปลงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในทางที่ผิดก่อเกิดอันตรายต่อผู้ใช้และส่งผลกระทบต่อสังคม ซึ่งผู้ใช้สาร NPS ส่วนมากเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีความเข้าใจผิดคิดว่าเป็นยาเพิ่มความสนุกที่ไม่ได้เป็นอันตรายหรือมีผลข้างเคียงร้ายแรง อัตราการใช้สาร NPS

มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีข้อบ่งชี้ของการเพิ่มขึ้นในการใช้ NPS ระหว่างปี ค.ศ. 2009 และ ค.ศ. 2013 โดยในปี ค.ศ. 2013 มีรายงานว่า การใช้ NPS ในกลุ่มประชากรอายุ ๑๒ - ๓๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑.๒ จากการสำรวจนักเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา ร้อยละ ๑๑.๔ ในปี ค.ศ. 2011 และร้อยละ ๕.๒ ในปี ค.ศ. 2015 ในประเทศไทย จากข้อมูลประมาณการแสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้ติดยาเสพติดหรือใช้ยาเสพติด รายใหม่ยังคงมีจำนวนเพิ่มขึ้น การใช้ยาที่มีผลต่อจิตและประสาทในทางที่ผิดเป็นเรื่องที่น่ากังวล จำนวนที่เพิ่มขึ้นของ NPS ที่ปรากฏกลายเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวนผู้เสียชีวิตจากยาเสพติดประมาณ ๒๑๑,๐๐๐ ราย

การแบ่งกลุ่มของ NPS (UNODC, 2019)

NPS คือ สารที่นำมาใช้ในทางที่ผิด (Drug abuse) ไม่ว่าจะเป็นสารบริสุทธิ์หรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการรวมกันของสารหลายชนิด ล้วนเป็นภัยคุกคามต่อสุขภาพของประชาชน ซึ่งไม่จำเป็นต้องหมายถึงสิ่งที่คิดค้นและสร้างขึ้นใหม่ แต่อาจหมายถึงสารที่เพิ่งวางจำหน่ายในตลาด สาร NPS บางชนิดเป็นยาเสพติดที่รู้จักกันมานาน เช่น Club Drugs, Designer Drugs และ Bath Salts เป็นต้น NPS จึงเป็นเพียงคำเรียกรวมของสารเหล่านี้ โดยสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ได้จำแนกหมวดหมู่ของ NPS (2019) ที่วางจำหน่าย ดังนี้

๑. สารสังเคราะห์กลุ่มอะมิโนอินเดน (aminoindanes) เช่น 5,6-methylenedioxy-2-aminoindane (MDAI) มีโครงสร้างคล้ายกลุ่ม amphetamine

รูปแบบและวิธีการเสพ : สารกลุ่ม aminoindanes นี้พบในรูปแบบเม็ดและรูปเกล็ดคริสตัล การเสพโดยวิธีการกลืนและอาจพบโดยการสูดดมยาเข้าโพรงจมูก หรือการนัตถุยา (snort) มีชื่อหลายชื่อเรียกในตลาดยาเสพติด เช่น “MDAI gold”, “Ping Champagnes” ออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลางหรือ CNS โดยออกฤทธิ์ที่ตัวรับของ dopamine, norepinephrine และ serotonin ในสมอง

อาการและผลข้างเคียง : ผลข้างเคียงของยา กลุ่มนี้ในสัตว์ทดลองและเซลล์ที่ถูกเลี้ยงในหลอดทดลอง พบว่ามีความสัมพันธ์กับการเกิดเนื้องอกเมื่อได้รับในขนาดเพื่อนันทนาการ แต่ยังไม่พบการเกิด neurotoxicity ในระยะยาวในขนาดที่เสพ อีกทั้งพบว่าเป็นพิษต่อสมองในหนูทดลองเล็กน้อยเมื่อให้ 5-Iodo-2-aminoindane (5-IAI) ในขนาดสูงมาก

๒. สารสังเคราะห์กลุ่มแคนนาบินอยด์ (Synthetic Cannabinoids) เช่น APINACA, JWH-018

สารกลุ่มนี้เกิดจากการดัดแปลงโครงสร้างให้เป็นสารที่การออกฤทธิ์เลียนแบบพืช เรียกว่า NPS กลุ่มนี้ว่า Synthetic cannabinoids เช่น classical cannabinoid มีโครงสร้างคล้าย THC (delta-9-tetrahydrocannabinol) ที่เป็นสารสำคัญในพืชกัญชา แต่มีฤทธิ์ร้ายแรงกว่า THC ถึง ๑๐๐ เท่า

รูปแบบและวิธีการเสพ : สารกลุ่ม synthetic cannabinoids ผู้ผลิตนำไปละลายน้ำแล้วนำมาสเปรย์ลงบนพืชสมุนไพรหรือกลีบดอกของพืชต่าง ๆ หรือบางครั้งพบเป็นเกล็ดคริสตัล การสเปรย์ทำให้สารไม่เป็นเนื้อเดียวกัน ยากลุ่มนี้มีชื่อเรียกที่ต่างกันในกลุ่มผู้เสพ ได้แก่ Spice Gold, Spice Silver, Spice Diamond, K2, Bliss, Black Mamba, Bombay Blue, Blaze, Genie, Zohai, JWH-018, JWH-073, JWH-250, Kronik, Yucatan Fire, Skunk, Moon Rocks และ Mr.Smiley เป็นต้น มีเสพเข้าร่างกายโดยการสูบและการกลืนออกฤทธิ์ที่ Synthetic Cannabinoid Receptor Agonists (SCRA) ซึ่งจับกับ cannabinoid receptors ให้ผลเหมือนการได้รับ THC

อาการและผลข้างเคียง : ผลข้างเคียงของยา กลุ่ม synthetic cannabinoids นี้รายงานค่อนข้างน้อย จากรายงานทางพิษวิทยาพบว่าผู้เสพอาจมีปัญหาด้านโรคหัวใจและหลอดเลือด การใช้ JWH-018 ทำให้เกิดภาวะหัวใจเต้นผิดปกติและภาวะชักได้ กลุ่ม synthetic cannabinoids ทำให้เกิดการติดยาและมีภาวะถอนยาได้เหมือนการเสพ THC และสารเมตาโบไลต์ของ synthetic cannabinoids อาจเป็นสารก่อมะเร็ง นอกจากนี้ มีรายงานว่าผู้เสพมีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายที่เพิ่มขึ้น

๓. สารสังเคราะห์กลุ่มคาทิโนน (Synthetic cathinone) เช่น 4-methylethcathinone (4-MEC) และ α -Pyrrolidinopentiophenone (α -PVP)

สารในกลุ่ม synthetic cathinone มีโครงสร้างคล้ายสารกลุ่ม amphetamine และ methamphetamine สาร cathinone เป็นสารสำคัญที่พบในใบของต้น Khat (Catha edulis) และจัดเป็นสาร prototype ของกลุ่ม synthetic cathinone สารในกลุ่มนี้ที่ถูกควบคุมระดับนานาชาติ ได้แก่ cathinone, methcathinone, cathine และ pyrovalerone

รูปแบบและวิธีการเสพ : สารกลุ่ม Synthetic cathinone พบบ่อยขายในตลาดยาเสพติด ใช้ชื่อว่า research chemical, plant food, bath salts หรือ glass cleaner ในหลายรูปแบบ ทั้งแบบผง, เม็ด และแคปซูล สาร mephedrone มีชื่อการค้าหลากหลาย เช่น m-cat, meph, drone หรือ meaw และสาร methylone มีชื่อการค้า เช่น explosion หรือ top cat สารทั้งสองชนิดนี้เป็นผงสีขาวหรือน้ำตาลหรือเป็นเม็ด เรียกว่า ecstasy การเสพจะใช้ทางรับประทานผสมเครื่องดื่ม หรือกลืนผงที่ห่อด้วยกระดาษ เรียกรวมกันว่า bombing การสูดเข้าทางจมูก (snort) และมีพบส่วนน้อยที่เสพโดยการฉีดเข้าเส้นเลือดออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง (CNS) ที่ dopamine, norepinephrine และ serotonin โดยออกฤทธิ์เหมือน cocaine, amphetamine, methamphetamine และยาอี

อาการและผลข้างเคียง : ยังคงต้องศึกษาผลระยะยาวของยากกลุ่มนี้ ซึ่งพบว่าสารกลุ่ม Synthetic cathinone มีผลต่อหัวใจ ระบบประสาท และภาวะจิตใจมีอาการทางกาย เช่น agitation จนถึงภาวะโรคจิตรุนแรง มีการออกฤทธิ์คล้ายกลุ่ม amphetamines คือ sympathomimetic effects ได้แก่ ใจเต้นเร็ว และความดันสูง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีรายงานการตายจากการได้รับ mephedrone, butylone และ MDPV

๔. สารสังเคราะห์กลุ่มเพนไซคลิดีน (Phencyclidine-type substances) เช่น methoxetamine (MXE), Ketamine (ยาเค)

รูปแบบและวิธีการเสพ : สารกลุ่ม Phencyclidine-type substances มีวิธีการเสพโดยสูดดมผ่านโพรงจมูก และทางรับประทานออกฤทธิ์ยับยั้งสารสื่อประสาท NMDA ที่ NMDA receptor

อาการและผลข้างเคียง : อาการของการได้รับสารกลุ่มนี้คล้ายอาการของการเสพ PCP ส่วนมากจะมีอาการประสาทหลอน กล้ามเนื้อเกร็งตัว รวมถึงความดันโลหิตสูงอาจถึงโคมา มีรายงานการเสียชีวิตกรณีการใช้ร่วมกับยาตัวอื่นอีกด้วย

๕. สารสังเคราะห์กลุ่มเพนเนททิลลามีน (phenethylamines) เช่น 2C-E และ 25H-NBOMe

รูปแบบและวิธีการเสพ : สารกลุ่ม phenethylamines มีหลายชื่อเรียกหลากหลาย เช่น Europa หมายถึง 2C-E, 4-FMA หรือ para-fluoroamphetamine หรือ RDJ หมายถึง 4-FA และ 4-MMA หรือ Methyl-MA หมายถึง PMMA สารกลุ่มนี้โดยปกติจะอยู่ในรูปแบบเม็ดหรือผง และเสพโดยรับประทาน ออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง CNS หรือหลอนประสาท (hallucinogens) การออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทที่ตัวรับ dopamine, norepinephrine และ serotonin โดยออกฤทธิ์เหมือน cocaine, amphetamine, methamphetamine และยาอี สารบางตัวในกลุ่มนี้ออกฤทธิ์หลอนประสาทคล้ายสารเสพติดที่ถูกควบคุมเดิม เช่น 2C-B, LSD และ DMT โดยออกฤทธิ์กระตุ้น serotonin receptor

อาการและผลข้างเคียง : มีรายงานการเสียชีวิตจากการใช้ Bromo-Dragonfly, 2C-T-4 และมีผลข้างเคียงในการใช้กลุ่ม "D series" (DOI, DOC) หัวใจเต้นเร็ว ประสาทหลอน ม่านตาขยาย ชัก ตับและไตวาย นอกจากนี้ มีรายงานการใช้ PMA, PMMA และ 4-methylthioamphetamine (4-MTA) เกี่ยวข้องกับการตายมากกว่าตัวอื่นในกลุ่ม

๖. สารสังเคราะห์กลุ่มพิเพอราซีน (piperazines) เช่น Benzylpiperazine (BZP) และ 1-(3-Chlorophenyl)piperazine (mCPP)

รูปแบบและวิธีการเสพ : สารกลุ่ม piperazines ถูกพบจำหน่ายโดยอ้างว่าเป็นยาดี มีชื่อเรียกในตลาด ยาเสพติด เช่น pep pill, social tonics, party pills นอกจากนี้ยังมีชื่อเรียก Jax, A2, Benny Bear, Flying Angel, Legal E, Pep X, Pep Love หรือ Nemesis ส่วน mCPP มีชื่อเรียกว่า 3CPP, 3C1-PP, CPP ส่วนมาก เสพโดยการรับประทานในรูปแบบยาเม็ดแคปซูลหรือผง การรับสู่วงกายพบได้บ้าง โดยฉีด สูบ หรือสูด ผ่านโพรงจมูกออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง ที่ตัวรับของ dopamine, norepinephrine หรือ serotonin ออกฤทธิ์ เหมือน cocaine, amphetamine, methamphetamine และยาดี ส่วนสาร MT-45 ออกฤทธิ์ เหมือนกลุ่ม opioids ที่มีฤทธิ์กดประสาทและระงับปวด

อาการและผลข้างเคียง : สารกลุ่ม piperazines ที่ชื่อ BZP ทำให้มีอาการเหมือนเสพ amphetamine และผลจากการเสพเหมือนกลุ่ม Sympathomimetics ในขณะที่ mCPP มีรายงานพบภาวะ serotonin syndrome ด้วย

๓/. สารจากพืช plant-based substances เช่น กระเทียม (MitragynaspeciosaKorth), Salvia divinorum และ Khat (Catha edulis)

Khat เป็นไม้พุ่มอยู่วงศ์ *Celastraceae* เป็นพืชท้องถิ่นของแอฟริกาและแถบคาบสมุทรอาหรับ ซึ่งใบ Khat จะให้สาร cathinone และ cathine ซึ่ง cathinone มีความแรงมากกว่า cathine ถึง ๑๐ เท่า มีรายงานการระบาดของ khat ในหลายประเทศทั้งยุโรป อเมริกา และฮ่องกง ในปี ค.ศ. 2009 โดยสาร cathinone มีฤทธิ์ในการกระตุ้นประสาทลดความอยากอาหาร มีกลไกการออกฤทธิ์เหมือน amphetamine ปัจจุบันอาการ และผลข้างเคียงยังไม่มีรายงานการตายจากการบริโภค Khat อย่างไรก็ตาม การบริโภคต่อเนื่องจะมีผลต่อจิตและประสาท เริ่มจากอาการประสาทหลอนจนถึงซึมเศร้า ซึ่งเป็นอาการเหมือนผู้เสพยาเสพติดกลุ่ม amphetamine และ cocaine

Kratom เป็นพืชในวงศ์ *Rubiaceae* พืชยืนต้น ขนาดใหญ่ พบในเขตร้อนชื้นของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในประเทศไทยเรียกว่า พืชกระท่อม พบมากทางภาคใต้ ซึ่งในปัจจุบันกระท่อมไม่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ แล้ว (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฯ ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๖๐) โดยพืชกระท่อมมีสารสำคัญ ได้แก่ mitragynine, mitraphylline และ 7-hydroxymitragynine เป็นต้น คนใช้แรงงานและชาวนาในประเทศมาเลเซียและ ประเทศไทยนิยมเคี้ยวใบกระท่อมเพื่อกระตุ้นให้มีแรง มีการใช้พืชกระท่อมทดแทนฝิ่นและใช้ประกอบในยา สมุนไพร อย่างไรก็ตาม มีรายงานการใช้พืชกระท่อมเป็น NPS ในกลุ่มผู้เสพยาเสพติด

พืชกระท่อม ประกอบด้วยอัลคาลอยด์มากกว่า ๔๐ ชนิด ในปริมาณน้อย ซึ่งออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาท ส่วนกลางทำให้ตื่นตัวทำงานได้ แต่ถ้าทานปริมาณมาก จะทำให้ระบบประสาทถูกกระตุ้นมากเกินไป ส่งผลให้ ผู้ใช้มีอาการง่วงซึม ซึ่งในปี ค.ศ. 1921 ได้แยกอัลคาลอยด์ ชื่อว่า Mitragynine ออกจากพืชกระท่อมได้ และทดสอบ พบว่ามีฤทธิ์ opioid agonist (ออกฤทธิ์เหมือนสารกลุ่ม opioid เช่น ฝิ่น สารสกัดจากฝิ่น) ส่วน 7-OH-mitragynine มีฤทธิ์แรงกว่า mitragynine หรือ morphine

รูปแบบและวิธีการเสพ : พืชกระท่อมมีชื่อ ในตลาดยาเสพติด เช่น thang, kakuam, thom, ketum, biak นิยมเสพโดยเคี้ยวใบสด ถ้าใบแห้งทำเป็นผงชง เป็นชาหรือกลืนผง รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่นิยมเรียกว่า krypton ประกอบด้วยน้ำต้มใบกระท่อมผสมยา tramadol และอาจมีสารเสพติดอื่นผสมเพิ่มอีก

Salvia divinorum เป็นพืชยืนต้นจำพวกมินต์ ในตระกูล *Lamiaceae* ขึ้นในป่า Oxaca ของประเทศเม็กซิโก ซึ่งใช้เป็นสมุนไพรโบราณของชนเผ่า Mazatec เป็น ชนเผ่าพื้นเมืองของเม็กซิโกเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา สารสำคัญที่สกัดได้จาก *Salvia divinorum* คือ Salvinorin A มีฤทธิ์หลอนประสาท ได้รับความนิยม ตั้งแต่นำมาใช้เป็น NPS ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา ชื่อในตลาดยาเสพติด *Salvia divinorum* มีหลายชื่อ ได้แก่ Maria Pastora, Sage of the Seers, Diviner's Sage, Salvia, Sally-D, Magic Mint, Purple Sticky, Shepherdess's Herb เป็นต้น โดยทั่วไปจะขายเมล็ดและใบ นอกจากนี้

สารผสมระหว่างสารสกัด Salvinorin A และผงใบแห้ง ที่เรียกว่า the fresh-man selection หรือ the starter pack มีจำหน่ายด้วย

รูปแบบและวิธีการเสพ : จะดูดเมล็ดหรือมวนใบสดเดี่ยว หรือตำใบสดเพื่อชงดื่ม ผู้เสพบางคนใช้วิธีดมสารสกัด Salvinorin A หรือสูบบใบแห้ง ซึ่งมีรายงานว่า การสูบบจะออกฤทธิ์สั้น แต่จะมีอาการหลอนที่รุนแรง ส่วนกลไกการออกฤทธิ์ยังไม่มียางานทางเภสัชวิทยาที่แน่ชัด

อาการและผลข้างเคียง : มีฤทธิ์หลอนประสาทที่รุนแรงเมื่อเทียบกับ LSD หรือ DOB แต่ยังไม่มียางานการเกิดพิษหรือการเสียชีวิตจากการใช้สารกลุ่มนี้

๘. สารสังเคราะห์กลุ่มทริปทามีน (tryptamines) เช่น α -methyltryptamine (AMT)

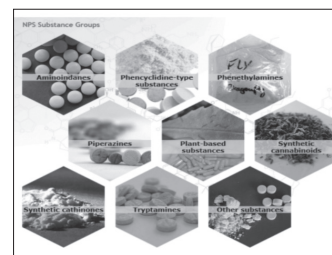
Tryptamines และอนุพันธ์ที่จัดเป็น NPS มีโครงสร้างเป็น indolealkylamine มีฤทธิ์หลอนประสาทพบได้ในพืช เช่น N,N-dimethyltryptamine (DMT), พบในเห็ดที่เรียกว่า เห็ดขี้ควาย มีสารที่เรียกว่า psilocybin, psilocin, พบในสัตว์ เช่น bufotenine (5-HO-DMT) และสารบางชนิดเป็นสารที่พบอยู่ในร่างกายเป็นสารที่มีโครงสร้างแบบกลุ่ม tryptamines เช่น serotonin, melatonin เป็นต้น มีชื่อเรียกต่างกันไป ดังนี้ ชื่อของ 5-MeO-DIPT เรียกว่า Foxy-Methoxy, หรือชื่อของ 5-MeO-AMT เรียกว่า alpha-O, alpha และ O-DMS, หรือ 5-MeO-DMT เรียกว่า 5-MEO

รูปแบบและวิธีการเสพ : tryptamines ตามธรรมชาติ เช่น เห็ดขี้ควาย มักเตรียมเป็นผงแห้งหรือชงน้ำ แต่ถ้าเป็น tryptamines แบบสังเคราะห์ จะบรรจุในแคปซูลหรือรูปของเหลว ลักษณะการเสพทั้งกลืน สูบ สูดเข้าโพรงจมูก และฉีด โดยสารกลุ่ม tryptamines ออกฤทธิ์หลอนประสาท (hallucinogens) ถ้าเป็นสาร classic hallucinogens (psychedelics) จะออกฤทธิ์กระตุ้น serotonin-receptor ทำให้เกิดอาการหลอน ซึ่งมีฤทธิ์คล้ายสารควบคุมเดิม ได้แก่ 2C-B, LSD และ DMT

อาการและผลข้างเคียง : ปัจจุบันรายงานการศึกษาทางพิษวิทยาของสารกลุ่มนี้มีน้อย โดยมีรายงานความเป็นพิษของการเสพ foxy-Methoxy ได้แก่ กล้ามเนื้อไม่มีแรง สั่น และการเกิดภาวะ rhabdomyolysis (ภาวะกล้ามเนื้อสลาย)

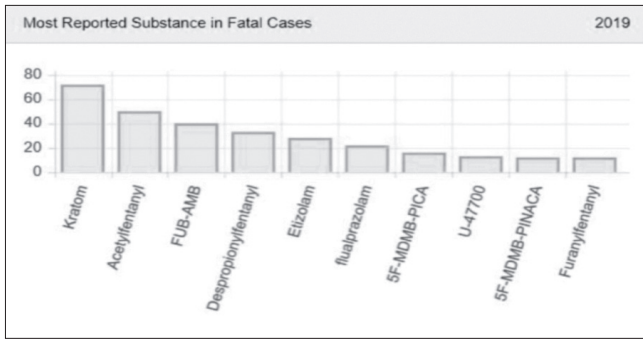
๙. สารสังเคราะห์กลุ่มอื่น ๆ

สารสังเคราะห์กลุ่มอื่น ๆ หมายถึง NPS ที่ยังไม่ถูกจัดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งข้างต้น เช่น 1, 3-dimethylamine (DMAA) เนื่องจากมีผลทางเภสัชวิทยาที่หลากหลาย และมีผลต่อ serotonin receptor ทำให้มีฤทธิ์หลอนประสาท ผลต่อ Opioid receptors ทำให้มีฤทธิ์ระงับปวด และมีฤทธิ์กด CNS ทำให้มีอาการง่วงซึมคล้ายกลุ่ม benzodiazepines และยังมีผลต่อสารสื่อประสาทชนิด dopamine, norepinephrine หรือ serotonin ให้ฤทธิ์เหมือน cocaine, amphetamine, methamphetamine และยาอี อีกด้วย

ภาพแสดงการแบ่งกลุ่ม NPS โดย UNODC (ที่มา : United Nations Office on Drugs and Crime, Early Warning Advisory on NPS)

การใช้ NPS ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพโดยทั่วไปผลข้างเคียงของ NPS มีตั้งแต่อาการชัก อาการกระสับกระส่าย ก้าวร้าว โรคจิตเฉียบพลัน ทำให้ผู้ใช้ NPS อาจต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เพราะได้รับสารพิษอย่างรุนแรง ข้อมูลด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับความเป็นพิษ การก่อมะเร็งของ NPS มีอย่างจำกัดมาก และส่วนใหญ่ยังไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลเสียหรือความเสี่ยงในระยะยาว ประกอบกับการไม่รู้ถึงความบริสุทธิ์องค์ประกอบของสารที่มีอยู่ใน NPS ทำให้ผู้ใช้มีความเสี่ยงสูง เมื่อต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลฉุกเฉินและมีแนวโน้มที่อาจทำให้เสียชีวิตได้ และมีรายงานว่า NPS ที่มีรายงานว่าทำให้เกิดการเสียชีวิตมากที่สุดในปี ค.ศ. 2019 คือ Kratom หรือพืชกระท่อมนั่นเอง

แผนภูมิแสดงรายงานจำนวนผู้เสียชีวิตจากการใช้ยาในกลุ่ม NPS ในปี ค.ศ. 2019 โดย UNODC

บทสรุป

ในประเทศไทยมีรายงานการใช้พืชที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทหลายชนิด บางชนิดมีผลต่อสารเคมีในสมอง มีการออกฤทธิ์เหมือนหรือคล้ายสารสื่อประสาท ทำให้เกิดภาวะผิดปกติของสารสื่อประสาท ซึ่งสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทใหม่ (NPS) ที่มีแหล่งที่มาได้จากพืช หรือ plant-based NPS มักเป็นพืชที่มีการใช้เชิงวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น มีรูปแบบการเสพแบบดั้งเดิม ประกอบกับการที่ไม่มีข้อกำหนดทางกฎหมายใดที่ชัดเจนในการควบคุมการใช้ จึงทำให้พืชเหล่านี้มีการใช้อย่างอิสระ และมีแนวโน้มในการใช้ในทางที่ผิด (abuse) มีการซื้อและขายผ่านระบบออนไลน์อย่างเสรี โดยพืชที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทใหม่ ๕ อันดับแรก ได้แก่ คัต (Khat) พืชกระท่อม (Kratom) ดีไวเนอร์เซจ (Diviner's sage) เห็ดเมา (Magic mushroom) และแมนเดรก (Mandrake) มีรายงานการใช้เพิ่มสูงขึ้น สารเคมีในพืชเหล่านี้มีผลต่อการทำงานของระบบประสาทส่วนกลางและระบบประสาทส่วนปลาย มีผลต่ออารมณ์และความรู้สึก พืชหลายชนิดถูกนำมาใช้เพื่อนันทนาการ (recreational) ร่วมกับสารเสพติด และสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดอื่นอีกด้วย ดังนั้นการใช้พืชเหล่านี้จำเป็นต้องมีนโยบายการป้องกันและควบคุมทางกฎหมายที่มีความชัดเจน เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากการนำไปใช้ในทางที่ผิดต่อไป

บรรณานุกรม

1. UNODC Early Warning Advisory (EVA) on New Psychoactive substances (NPS). United Nations Office on Drugs and Crime [UNODC]. [online]. 2020 [cited 9 May 2022]. Available from : <http://www.unodc.org/LSS/Home/NPS>.
2. United Nations Office on Drugs and Crime [UNODC]. World drug report 2019. Geneva: UNODC; 2019.
3. กองควบคุมวัตถุเสพติด. ข้อมูลยา. [ออนไลน์] ๒๕๕๙ [สืบค้นเมื่อ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕]. จาก : www.fda.moph.go.th/sites/Narcotics.
4. จิรวัดณ์ ศรีมงคล. สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่และการควบคุม. วารสารอาหารและยา (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๙) : ๔ - ๗.
5. รังสิยา วงศ์อุปปา, มานพ คณะโต, พูนรัตน์ ลียติกุล. สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทใหม่. วารสารการพัฒนาศุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (๕) (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๐) : ๑๕๓ - ๑๗๓.
6. สัมมน โฉมฉาย. สารเสพติดเพื่อนอนคล้ายกลุ่มเคตามีนในสัมมน โฉมฉาย, จุฬิฉิตา โฉมฉาย บรรณาธิการ. ภาวะพิษจากสารเสพติดเพื่อนอนคล้ายในวัยรุ่น. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ศิริราช งานวิชาการ สำนักงานคณบดี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล; ๒๕๖๐. หน้า ๒๖๕ - ๒๗๘.
7. วิเชษฐ์ พุทธิวิริยากร. New Psychoactive Substances (NPS) สถาบันวิชาการและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. [ออนไลน์] ๒๕๕๘. [สืบค้นเมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕]. จาก : <http://nctc.oncb.go.th>.
8. VoiceTV. ยูเอ็นเผย ยาเสพติดใหม่ 'Legal High' ระบาดทั่วโลก. จาก : [ออนไลน์] ๒๕๕๘. [สืบค้นเมื่อ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๕]. จาก : <https://news.voicetv.co.th/world/73720html>.

***

โดย พันตำรวจโทหญิง อรอนงค์ อุทัย นักกายภาพบำบัด (สบ ๓) กลุ่มงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลตำรวจ

บทนำ

โรคหลอดเลือดสมองเป็นสาเหตุการเสียชีวิตที่พบได้บ่อยในประเทศไทย ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการแพทย์ก้าวหน้าขึ้น จึงทำให้มีผู้รอดชีวิตจากการเป็นโรคหลอดเลือดสมองมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองบางส่วนยังคงมีความบกพร่องทางร่างกาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการช่วยเหลือตัวเอง และอาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ตามมาได้ ทำให้คุณภาพการใช้ชีวิตประจำวันลดลง การทำกิจกรรมต่าง ๆ ยากมากขึ้น เนื่องจากมีการอ่อนแรงของร่างกายครึ่งซีก นอกจากนี้ผู้ป่วยจะได้รับการรักษาทางการแพทย์แล้ว กายภาพบำบัดในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเป็นอีกหนึ่งแนวทางการรักษาที่สำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งที่จะช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและป้องกันภาวะแทรกซ้อนให้กับผู้ป่วย นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของญาติได้เช่นกัน ดังนั้น ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองควรได้รับการดูแล ฟื้นฟูสภาพที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน และส่งเสริมให้ผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ดีขึ้นเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

การที่จะรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายให้ดีขึ้นได้นั้น ควรที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองให้มากขึ้นก่อน ในฐานะที่ผู้เขียนปฏิบัติหน้าที่เป็นนักกายภาพบำบัดโดยมีประสบการณ์การทำงานมาเป็นระยะเวลามากกว่า ๑๐ ปี จึงได้ทำการค้นคว้า เรียบเรียง และปรับปรุงจากเอกสารต่าง ๆ จัดทำบทความ เรื่อง การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคหลอดเลือดสมองหรือประชาชนทั่วไปที่สนใจได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวโรค ความหมาย ประเภท ปัจจัยเสี่ยง อาการ และการรักษาทางการแพทย์และทางกายภาพบำบัด เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ด้วย

ตนเอง ให้ผู้ป่วยกลับไปใช้ชีวิตประจำวันได้ใกล้เคียงปกติมากที่สุด รวมไปถึงการได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมารักษาที่โรงพยาบาล รวมถึงภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ป่วยในภาพรวมของประเทศ อีกทั้งยังลดความแออัดของผู้มาใช้บริการที่โรงพยาบาลและลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้ออื่น ๆ ลงด้วย

ความหมายของโรคหลอดเลือดสมอง

โรคหลอดเลือดสมอง (Cerebrovascular disease หรือ Stroke) เป็นอาการทางคลินิกที่อาจเกิดเฉพาจุดหรือเกิดทั่ว ๆ ไปในการทำงานของสมอง โดยอาการเกิดขึ้นทันทีทันใด มีอาการหรืออาการแสดงอยู่นานกว่า ๒๔ ชั่วโมง หรือนำไปสู่การเสียชีวิตโดยไม่มีอาการปรากฏว่าเกิดจากสาเหตุอื่นของหลอดเลือด โดยเกิดจากภาวะสมองบางส่วนขาดเลือดไปเลี้ยงซึ่งอาจจะเกิดเฉพาะจุดหรือทั่วบริเวณสมอง ทำให้เนื้อเยื่อบริเวณนั้นขาดออกซิเจน และส่งผลให้เซลล์สมองส่วนนั้นถูกทำลาย เกิดความผิดปกติในการสั่งการร่างกายที่ถูกควบคุมโดยสมองส่วนนั้นไม่ได้ อาการที่พบบ่อย คือ แขนขาอ่อนแรงและ/หรือชา ตาพร่ามัว มองเห็นภาพซ้อน พูดไม่ชัด วิงเวียนศีรษะ เป็นต้น (World Health Organization, 2531)

โรคหลอดเลือดสมองหรือโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต คือ ภาวะที่สมองขาดเลือดไปเลี้ยง ทำให้สูญเสียการทำงานอย่างเฉียบพลัน เป็นสาเหตุความพิการและเสียชีวิตมากเป็นอันดับ ๑ ของประเทศ พิกการปีละ ๒.๕ แสนรายต่อปี และเสียชีวิตจำนวน ๕ หมื่นรายต่อปี ซึ่งโรคหลอดเลือดสมองนี้เป็นโรคที่มีความรุนแรงสูง แม้ว่าไม่เสียชีวิตก็จะก่อให้เกิดความพิการในระยะยาว อาจต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นตลอดชีวิตในเรื่องกิจวัตรประจำวัน และก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคม (ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย, ๒๕๕๒)

ประเภทของโรคหลอดเลือดสมอง

๑. โรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Ischemic stroke) พบประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ มักเกิดกับหลอดเลือดในสมองหรือหลอดเลือดใหญ่บริเวณคอที่ผนังหนาตัวขึ้น เกิดหลอดเลือดตีบและอุดตันทำให้เซลล์สมองและเซลล์เนื้อเยื่ออื่น ๆ ขาดเลือดอย่างเฉียบพลัน ซึ่งอาจเกิดจากภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ผนังหลอดเลือด เช่น ไขมันและเกล็ดเลือดมาเกาะที่ผนังหลอดเลือด หรือมีการสร้างชั้นของผนังเซลล์หลอดเลือดที่ผิดปกติ ทำให้ผนังหลอดเลือดหนาและเสียความยืดหยุ่น ทำให้มีการตีบหรืออุดตันของหลอดเลือดได้

๒. โรคหลอดเลือดสมองแตกหรือเลือดออกในสมอง (Hemorrhagic stroke) พบประมาณร้อยละ ๒๐ ส่วนใหญ่เกิดจากโรคความดันโลหิตสูงที่เป็นมานาน และควบคุมได้ไม่ดีพบน้อยกว่าโรคหลอดเลือดสมองตีบแต่มีความรุนแรงมากกว่า ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ชนิดคือ เลือดออกในเนื้อสมอง (Intracerebral hemorrhage) ซึ่งจะพบลักษณะของลิ่มเลือดในเนื้อสมอง และเลือดออกใต้ชั้นเยื่อหุ้มสมอง (Subarachnoid hemorrhage) ผู้ป่วยจะมีเนื้อสมองที่บวมขึ้น และกดเบียดเนื้อสมองส่วนอื่น ๆ และทำให้การทำงานของสมองที่ถูกเบียดเสียไป

ปัจจัยเสี่ยงของโรคหลอดเลือดสมอง

๑. ปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ ได้แก่

๑.๑ ความดันโลหิตสูง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่เป็นปัจจัยเสี่ยงของโรคนี้ ผู้ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงผู้ที่มีความดันโลหิตสูงมากกว่า ๑๔๐/๙๐ มิลลิเมตรปรอทเสี่ยงต่อการเกิดโรคได้มากถึง ๔ - ๖ เท่า เนื่องจากผนังหลอดเลือดเสื่อม ขาดความยืดหยุ่น และเปราะแตกง่าย

๑.๒ โรคเบาหวาน เป็นปัจจัยเสี่ยงสำหรับการเกิดโรคหลอดเลือดสมองเสี่ยงต่อการเกิดโรค ๒ - ๓ เท่า เนื่องจากภาวะที่มีน้ำตาลสูง ทำให้หลอดเลือดฝอยเกิดการอุดตัน การไหลเวียนเลือดลดลง

๑.๓ การสูบบุหรี่ สารนิโคตินและคาร์บอนมอนอกไซด์จากบุหรี่ทำลายระบบไหลเวียนเลือด

๑.๔ การดื่มสุรา ทำให้หลอดเลือดเปราะและกระตุ้นให้หัวใจเต้นผิดปกติ หัวใจเต้นเร็ว

๑.๕ อาหาร อาหารที่มีไขมันสูง โดยเฉพาะไขมันทรานส์และไขมันที่มีคอเลสเตอรอลสูง สามารถเพิ่มคอเลสเตอรอลในเลือดได้

๑.๖ การขาดกิจกรรมทางร่างกาย สามารถเพิ่มปัจจัยเสี่ยงในการเป็นโรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจ

๑.๗ ภาวะอ้วน/ภาวะน้ำหนักเกิน

๑.๘ ไขมันในเลือดสูง ปริมาณไขมันขนาดใหญ่ในเลือดสามารถทำให้เกิดการสร้างและเป็นสาเหตุของการเกิดลิ่มเลือดในกระแสเลือดได้

๑.๙ โรคหลอดเลือดคาโรติคอาร์เทอรี (Carotid Arteries Disease) ลิ่มเลือดจากหลอดเลือดแดงที่คอ หลุดลอยมาอุดตันหลอดเลือดในสมอง

๑.๑๐ หัวใจห้องบนสั่นพลิ้ว (Atrial Fibrillation) เพิ่มปัจจัยเสี่ยงในการเป็นโรคหลอดเลือดสมอง ๕ เท่า

๑.๑๑ การหยุดหายใจขณะนอนหลับ (Sleep apnea) ซึ่งถือเป็นปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรคหลอดเลือดสมองเช่นกัน

๑.๑๒ โรคต่าง ๆ ของหัวใจ (American Stroke Association, 2564)

๒. ปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ ได้แก่

๒.๑ อายุ ยิ่งอายุมากขึ้นยิ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงมากขึ้นทั้งผู้ชายและผู้หญิง แม้ว่าโรคหลอดเลือดสมองมักจะเกิดกับผู้สูงอายุ แต่ก็มีในคนที่อายุน้อยกว่า ๖๕ ปี

๒.๒ พันธุกรรม มีประวัติในครอบครัวเป็นโรคเป็นปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรคได้

๒.๓ เชื้อชาติ เชื้อชาติแอฟริกัน-อเมริกัน มีความเสี่ยงสูงในการเสียชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมองมากกว่าชาวคอเคเซียน

๒.๔ เพศ ผู้หญิงมีความเสี่ยงในการเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจและอัตราการตายมากกว่าผู้ชาย เนื่องจากผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะอายุยืนและมีความชรา มากกว่าผู้ชาย หรือการมีประวัติครรภ์เป็นพิษ หรือการเป็นเบาหวานขณะตั้งครรภ์ และการรักษาภาวะหมดประจำเดือนด้วยฮอร์โมน

๒.๕ โรคอัมพฤกษ์ชั่วคราว (TIA) หรือกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน (Heart Attack) มีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคหลอดเลือดสมองมากกว่าคนที่ไม่เคยเป็นคนที่มีความเสี่ยง TIA เกือบ ๑๐ ครั้ง เป็นปัจจัยเสี่ยงมากกว่า

คนในวัยและเพศเดียวกัน (American Stroke Association, 2564)

อาการและอาการแสดงของโรคหลอดเลือดสมอง

อาการของโรคหลอดเลือดสมอง ได้แก่

๑. **อาการอ่อนแรงหรือชา** อ่อนแรงและ/หรือชาของแขนขาข้างใดข้างหนึ่ง ร่วมกับมีอาการชาที่ใบหน้าข้างใดข้างหนึ่ง (อัมพฤกษ์หรืออัมพาตครึ่งซีก)

๒. **การมองเห็นไม่ชัด** ตามองเห็นไม่ชัดหรือมีดันทันที่ทันใดโดยเฉพาะเป็นข้างเดียว หรือมองไม่เห็นครึ่งซีกของลานสายตา

๓. **การมองเห็นภาพซ้อน** มองเห็นภาพซ้อนเป็น ๒ ภาพ ตาเหล่

๔. **มีความผิดปกติในการใช้ภาษา** พูดไม่ชัด ปากเบี้ยว รู้สึกลิ้นแข็งเวลาพูด พูดไม่ออก นึกคำไม่ออก พูดไม่เข้าใจ คิดคำนวณไม่ได้

๕. **อาการปวดศีรษะ** ปวดศีรษะ หรือเวียนศีรษะหรือบ้านหมุน เดินเซ เสียการทรงตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีอาการดังกล่าวข้างต้นร่วมด้วย

นอกจากนี้ โรคหลอดเลือดในสมองอาจมีอาการสำคัญอาหาร แขน ขา เคลื่อนไหวผิดปกติ บังคับไม่ได้ หลงลืมเกิดขึ้นทันทีทันใด (ดวงทิพย์ ปินไทยสงค์, ๒๕๕๘)

การรักษาโรคหลอดเลือดสมอง

การรักษาขึ้นอยู่กับชนิดของโรคหลอดเลือดสมอง เช่น หากเป็นโรคหลอดเลือดในสมองแตก อาจได้รับการพิจารณาในการผ่าตัด แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับตำแหน่งและความรุนแรงของโรค ซึ่งศัลยแพทย์จะพิจารณาให้การรักษาที่เหมาะสม แต่หากเป็นโรคหลอดเลือดสมองตีบ อายุรแพทย์จะพิจารณาการรักษาโดยการขยายส่วนที่ตีบแคบหรือนำเอาลิ้มเลือดที่อุดตันออกมา ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การรักษาเพื่อเปิดหลอดเลือด (Recanalization therapy) การให้ยาละลายลิ้มเลือด (Thrombolytic drug) การให้ยาแอสไพริน (Aspirin) การดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke Unit) การผ่าตัดเปิดกะโหลกศีรษะ การผ่าตัดหลอดเลือดแดงคาโรติดที่คอค การรักษาโดย

วิธีการทางกายภาพบำบัด รวมไปถึงการดูแลภาวะทางจิตใจ และการป้องกันการเป็นซ้ำ

โรคนี้แม้ว่าได้รับการรักษา แต่ผู้ป่วยก็มีความพิการและอัตราการตายสูง และยังเป็นภาระต่อผู้ดูแลหรือครอบครัวอีกด้วย ดังนั้น การป้องกันไม่ให้เกิดโรคนี้จึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุด (สถาบันประสาทวิทยา, ๒๕๕๖)

การรักษาโดยวิธีการทางกายภาพบำบัด

การจัดท่าในการนอน

วัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันการเกิดแผลกดทับ ป้องกันข้อติด กล้ามเนื้อและเอ็นหดตัว ป้องกันการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อที่เกิดมากกว่าปกติ และกระตุ้นให้กล้ามเนื้อมีการฟื้นตัวเร็วขึ้น

๑. ท่านอนหงาย

ภาพที่ ๑ ท่านอนหงาย

จัดท่าให้ศีรษะและลำตัวอยู่ในแนวตรง ใช้หมอนบาง ๆหนุนที่หัวไหล่และต้นแขนข้างที่เป็นอัมพาต นิ้วมือเหยียดออก หรือใช้ผ้าขนหนูม้วนวางในมือ ใช้หมอนบาง ๆ หรือผ้าขนหนูหนุนบริเวณข้างสะโพกด้านที่อ่อนแรง เพื่อไม่ให้ขาและสะโพกบิดหมุนออก ขาเหยียดตรง และใช้หมอนกันปลายเท้าตก

๒. ท่านอนตะแคงทับข้างดี

จัดท่าให้ศีรษะโน้มไปทางด้านหน้าเล็กน้อย ลำตัวตรง แขนและมือข้างที่อ่อนแรงวางบนหมอน นิ้วมือเหยียดออก หรือใช้ผ้าขนหนูม้วนวางในมือ สะโพกและเข้าข้างที่อ่อนแรงใช้หมอนรองตั้งแต่ต้นขาถึงปลายเท้า จัดให้ข้อสะโพกและข้อเข่าองเล็กน้อย ข้อเท้าอยู่ในท่าปกติ

ภาพที่ ๒ ท่านอนตะแคงทับข้างดี

๓. ทำนอนตะแคงทับข้างที่อ่อนแรง

จัดทำให้ศีรษะโน้มไปทางด้านหน้าเล็กน้อย ลำตัวตรง แขนและขาข้างปกติวางบนหมอน งอข้อศอก สะโพก และเข่าเล็กน้อย แขนข้างที่อ่อนแรงยื่นมาข้างหน้า แขนเหยียดตรง มือหงายขึ้น จัดวางตำแหน่งขาข้างที่อ่อนแรงไม่ให้ถูกกดทับ สะโพกเหยียดตรง เข่าอเล็กน้อย ข้อเท้าอยู่ในท่าปกติ

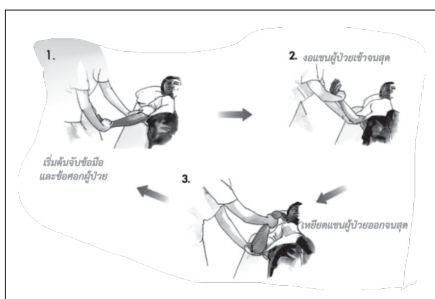
ภาพที่ ๓ ทำนอนตะแคงทับข้างที่อ่อนแรง

การช่วยเคลื่อนไหวจoint

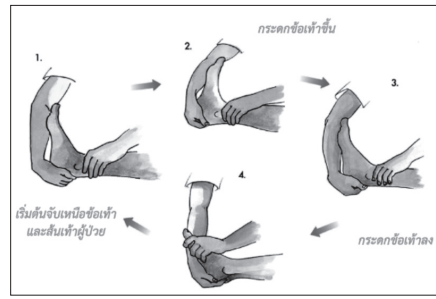
การเคลื่อนไหวจoint ให้ผู้ป่วยควรทำช้า ๆ ควรทำการเคลื่อนไหวจoint ให้สุดองศาของการเคลื่อนไหวที่ปกติ โดยทำท่าละ ๑๐ – ๒๐ ครั้ง วันละ ๒ รอบ ไม่ควรทำการเคลื่อนไหวจoint หลังจากรับประทานอาหารอิ่มใหม่ ๆ หรือในขณะที่ผู้ป่วยมีไข้สูง ขณะทำการเคลื่อนไหวจoint ถ้าผู้ป่วยปวดหรือพบปัญหาอย่างอื่นตามมา ควรหยุดและปรึกษาแพทย์หรือนักกายภาพบำบัด

๑. การช่วยเคลื่อนไหวจoint ต่อส่วนแขน ได้แก่ การยกแขนขึ้นและลง การยกแขนออกและหุบแขนเข้า การหมุนข้อไหล่ขึ้นและลง การงอข้อศอกเข้าและเหยียดออก การกระดกข้อมือขึ้นและลง การกำนิ้วมือเข้าและเหยียดนิ้วมือออก

๒. การช่วยเคลื่อนไหวจoint ต่อส่วนขา ได้แก่ การงอขาเข้าและเหยียดขาออก การหมุนข้อสะโพกเข้าและออก การกางขาออกและหุบขาเข้า การกระดกข้อเท้าขึ้นและลง

ภาพที่ ๔ ภาพแสดงตัวอย่างการช่วยเคลื่อนไหวจoint ต่อส่วนแขนในท่างอข้อศอกเข้าและเหยียดออก

ภาพที่ ๕ ภาพแสดงตัวอย่างการช่วยเคลื่อนไหวจoint ต่อส่วนขาในท่ากระดกข้อเท้าขึ้นและลง

การลุกขึ้นนั่งจากทำนอนหงาย

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

๖.

ภาพที่ ๖ ท่าแสดงการลุกขึ้นนั่งจากท่านอนหงาย

ผู้ป่วยใช้มือข้างที่ปกติจับมือข้างที่อ่อนแรงไว้ พลิกตะแคงตัวไปทางด้านดีโดยจับมือข้างที่อ่อนแรงไปด้วย ต่อมาใช้ขาข้างปกติเกี่ยวขาข้างที่อ่อนแรงลงมาข้างเดียว จากนั้นใช้แขนข้างที่ปกติดันตัวลุกขึ้นมาสู่ท่านั่ง

บทสรุป

ผลกระทบของโรคหลอดเลือดสมองส่งผลต่อผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย พบความผิดปกติด้านการเคลื่อนไหวซึ่งเกิดจากความบกพร่องของประสาทสั่งการ ทำให้ผู้ป่วยไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวได้ ความผิดปกติเกี่ยวกับการพูด ความผิดปกติด้านการกลืน เกิดจากความผิดปกติของการไหลเวียนเลือดไปเลี้ยงสมองไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้เกิดผลกระทบด้านจิตใจร่วมด้วย ซึ่งผู้ป่วยอาจแสดงออกมาในรูปแบบความก้าวร้าวหรือนำไปสู่ภาวะซึมเศร้าได้ ส่งผลกระทบต่อครอบครัวพบว่ามีความท้อแท้หรือเสื่อมลง ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม รายได้ของครอบครัวลดลง ขณะเดียวกันบางรายอาจมีภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพของผู้ป่วยที่สูงขึ้น นับว่าผลกระทบของโรคหลอดเลือดสมองส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของทั้งผู้ป่วยและญาติ รวมไปถึงประเทศชาติได้เช่นกัน

ดังนั้น นอกจากที่ผู้ป่วยจะได้รับการรักษาทางการแพทย์แล้ว กายภาพบำบัดในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเป็นอีกหนึ่งแนวทางการรักษาที่สำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งที่จะช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและป้องกันภาวะแทรกซ้อนให้กับผู้ป่วย ซึ่งการรักษาทางกายภาพบำบัดในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจะช่วยฟื้นฟูผู้ป่วยให้กลับมาใช้ชีวิตประจำวัน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ใกล้เคียงปกติมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

American Stroke Association. (2021a). *Risk Factors Under Your Control*. (Online). สืบค้นจาก <https://www.stroke.org/en/about-stroke/stroke-risk-factors/risk-factors-under-your-control>. (8 มีนาคม 2566)

American Stroke Association. (2021b). *Stroke Risk Factors Not Within Your Control*. (Online). สืบค้นจาก <https://www.stroke.org/en/about-stroke/stroke-risk-factors/stroke-risk-factors-not-within-your-control>. (8 มีนาคม 2566)

World Health Organization. (1988). *Health promotion glossary*. Division of Health Promotion, Education and Communications, Health Education and Health Promotion Unit.

จาดูรนต์ สุนทรวัชรินทร์. (2017) *ทำไมต้องกายภาพบำบัดในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง*. (ออนไลน์). สืบค้นจาก https://www.phyathai.com/article_detail/1336/th. (8 มีนาคม 2566)

ดวงทิพย์ บินไทยสงค์. (2015). *การนำผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเฉียบพลันส่งโรงพยาบาล*. JOURNAL OF THE POLICE NURSES, 6 (2), 275 – 282.

ภัทรา วัฒนพันธุ์. (2018). *การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และการป้องกันภาวะแทรกซ้อน*. North-Eastern Thai Journal of Neuroscience. 12 (1), 31 – 43.

ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย. (2019). *ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์ฯ เผยคนไทยป่วยตายด้วยโรคหลอดเลือดสมองสูงเป็นอันดับ 1*. (ออนไลน์). สืบค้นจาก <https://www.registration-master.net/rcpt-people/content/4> (8 มีนาคม 2566)

สถาบันประสาทวิทยา กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๖). *คู่มือโรคหลอดเลือดสมอง (อัมพาต อัมพฤกษ์) สำหรับประชาชน*. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพมหานคร.

***

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ (ก.ร.ตร.) ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

โดย พันตำรวจตรีหญิง กุลจิรา ชนะกุล อาจารย์ (สบ ๒)
กลุ่มงานอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรม ตำรวจภูธรภาค ๘

๑. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔๑ ได้กำหนดให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานรัฐ เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว และฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ^๑

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติราชการมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่องานบริการมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในการให้บริการไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก ได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการให้บริการสม่ำเสมอ^๒

การร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชนถือเป็นเสียงสะท้อน เพื่อให้รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐทราบว่าการบริหารราชการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด โดยรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยรวมถึงหน่วยงานของรัฐ

ล้วนตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาคาถาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ต่าง ๆ ของประชาชนมาโดยตลอด มีการรับฟังความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตรวจสอบการบริหารราชการของหน่วยงานให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง บริสุทธิ์ ยุติธรรม ตอบสนองความต้องการของประชาชนและเสริมสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในสังคมต่อไป

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ หรือเรียกโดยย่อว่า “ก.ร.ตร.” เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมของประชาชนจากการกระทำหรือไม่กระทำการของข้าราชการตำรวจอันมิชอบ หรือการประพฤติปฏิบัติไม่เหมาะสมและเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำรวจกระทำผิดวินัย หรือละเมิดประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ^๓ เรียกได้ว่าเป็นคณะกรรมการอีกชุดที่เกิดขึ้นมาใหม่ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยได้ยกเลิกพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓^๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒, ๓ และ ๔ รวมถึงการยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานตำรวจ โดยมีความคาดหวังว่า

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐, หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย, มาตรา ๔๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๕๐ ก (๖ เมษายน ๒๕๖๐) : ๗

^๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖, เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก (๙ ตุลาคม ๒๕๕๖) : ๑

^๓ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, ลักษณะ ๖ คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ, มาตรา ๔๓, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๑

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจจะเป็นคณะกรรมการกลางที่มาทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของตำรวจ รับเรื่องร้องเรียนของประชาชน อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเป็นการพัฒนาและยกระดับการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งก็เป็นไปตามที่ พลตำรวจเอก ดำรงศักดิ์ กิตติประภัสร์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดวิสัยทัศน์เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ คือ “เป็นตำรวจมีอาชีพ ทำงานเชิงรุก เพื่อความสงบสุขของประชาชน” และมอบนโยบายการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกอบด้วย ๑๐ นโยบาย เรื่องสำคัญประการแรก คือ “การพิทักษ์เทิดทูน และเทิดพระเกียรติต่อสถาบันพระมหากษัตริย์” และยังให้ความสำคัญในเรื่องการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ซึ่งอยู่ในนโยบายข้อที่ ๕ “เพิ่มการมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยเปิดช่องทางรับฟังปัญหา และข้อเสนอแนะจากประชาชน” ซึ่ง พลตำรวจเอก ดำรงศักดิ์ กิตติประภัสร์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้กล่าวว่า “ความทุกข์ร้อนของประชาชนเป็นหน้าที่ของตำรวจต้องเข้าไปแก้ไขอย่างรวดเร็วและทันที่” การกำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ จึงถือเป็นการยกระดับการปฏิบัติงาน สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และเป็นการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ซึ่งก็คือประชาชนทุก ๆ คนนั่นเอง

๒. แนวคิดเกี่ยวกับการร้องเรียน ร้องทุกข์

ความหมายของการร้องเรียน ร้องทุกข์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายของคำว่า ร้องเรียน ร้องทุกข์ ไว้ดังนี้

(๑) ร้องเรียน หมายถึง เสนอเรื่องราว^๕

(๒) ร้องทุกข์ หมายถึง บอกความทุกข์เพื่อขอให้ความช่วยเหลือ^๕

^๕ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

^๕ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

^๖ กนกรวรรณ สิ้นลักษณ์ทิพย์, ๒๕๕๒. ผลการพัฒนาารูปแบบการรับฟังและการจัดการเสียงสะท้อนจากผู้รับบริการ โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี พ.ศ. ๒๕๕๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี.

^๗ อุกฤษ มงคลนาวิน และคณะ, ปัญหากฎหมายสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการร้องทุกข์, (กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ พี พรินท์, ๒๕๔๐), ๓

^๘ ชาญชัย แสงวงศ์ดี, คู่มือการร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค, (กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๐), ๑๓ - ๑๔

การร้องเรียนถือเป็นเสียงสะท้อนของประชาชน ต่อพฤติกรรมบริการ กระบวนการให้บริการ หรือผลการให้บริการที่ได้รับ เพื่อขอให้ช่วยเหลือ แก้ไข บรรเทาความเดือดร้อน หรือตรวจสอบข้อเท็จจริง อันเนื่องมาจากการได้รับความเดือดร้อน ความไม่เป็นธรรม หรือพบเห็นการกระทำผิดกฎหมาย^๖ (กนกรวรรณ สิ้นลักษณ์ทิพย์, ๒๕๕๒) อีกทั้งการร้องเรียนถือเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนตามที่ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๔๙๑ กำหนดไว้ในข้อ ๓ ทุกคนเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญานี้ และจากการยุ้งให้มีการเลือกปฏิบัติดังกล่าว

อุกฤษ มงคลนาวิน (๒๕๔๐ : ๓) การร้องทุกข์ คือ การที่บุคคลทั่วไปไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างขององค์การของรัฐหรือของเอกชน ซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือจากหน่วยงานของรัฐ และต้องการให้มีการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายนั้น หรือแก้ไขข้อบกพร่องในระบบราชการ การร้องทุกข์นี้จึงเป็นการร้องเรียนเพื่อขอให้มีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือข้อขัดแย้งที่มีอยู่ระหว่างบุคคลดังกล่าวกับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยราชการ มิใช่การแก้ไขความเดือดร้อนหรือข้อขัดข้องที่มีอยู่ระหว่างประชาชนด้วยกันเอง^๗

ชาญชัย แสงวงศ์ดี (๒๕๔๐ : ๑๓ - ๑๔) การร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์การของรัฐฝ่ายปกครอง^๘ แบ่งได้เป็น ๓ กรณี

(๑) โดยการร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์การของรัฐฝ่ายปกครองซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั่นเอง

เพื่อให้พิจารณาทบทวนเรื่องนั้นใหม่ เช่น ร้องทุกข์ ต่อนายอำเภอให้พิจารณาทบทวนคำสั่งของนายอำเภอ ที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๒) โดยการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา หรือ “หน่วยเหนือ” ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรของรัฐ ฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์เพื่อให้พิจารณา แก้ไขปัญหาในเรื่องนั้น เช่น ในกรณีที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของกำนัน ประชาชน ก็อาจร้องทุกข์ต่อนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ให้สั่งระงับหรือยกเลิกการกระทำความผิดของกำนันได้

(๓) โดยการร้องทุกข์ต่อองค์กรต่าง ๆ ของ ฝ่ายปกครอง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการรับพิจารณา คำร้องทุกข์ของประชาชน เช่น ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ ของส่วนราชการต่าง ๆ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เป็นต้น

สรุป การร้องเรียน ร้องทุกข์ หมายถึง การที่ประชาชน ที่ได้รับความเดือดร้อน เสียหาย จากการกระทำหรือไม่ กระทำการตามอำนาจหน้าที่ของข้าราชการอันมิชอบ ร้องขอให้ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยเหนือของหน่วยงาน ของรัฐเพื่อขอให้ช่วยเหลือ แก้ไข บรรเทาความเดือดร้อน ในกรณีที่มิได้รับความเป็นธรรม หรือตรวจสอบการทำงาน ของข้าราชการหรือหน่วยงานนั้นที่กระทำหรือไม่กระทำการ อันมิชอบ รวมถึงการพบเห็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ของรัฐกระทำความผิดกฎหมาย ฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นต้น

๓. หน้าที่และอำนาจของตำรวจและสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ

ข้าราชการตำรวจจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนจึงเป็นสิ่งที่นำไปสู่การ กระทำผิดวินัยและการถูกตรวจสอบร้องเรียนการทำงาน จากประชาชนได้

หน้าที่และอำนาจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็น ส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชา ของนายกรัฐมนตรี และมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

(๒) ดูแล ควบคุม และกำกับการปฏิบัติงานของ ข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น

(๓) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด ทางอาญา

(๔) รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย ของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็น หน้าที่และอำนาจของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ

(๖) ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ให้การปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัด หน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการจัดการจราจร ภายในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดความผิดทางอาญาขึ้น สำหรับการกระทำใดเป็นการเฉพาะ และตกอยู่ภายใต้ หน้าที่และอำนาจของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติตาม (๓) (๔) หรือ (๕) จะตราพระราชกฤษฎีกา โอนหน้าที่และอำนาจตาม (๓) (๔) หรือ (๕) เฉพาะในส่วน ที่เกี่ยวกับความผิดทางอาญาดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่อื่นใดก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้ข้าราชการตำรวจ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติพ้นจากหน้าที่และอำนาจ ดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติ ไว้เป็นอย่างอื่น และให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี
ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว^{๙๙}

๔. วินัยและการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ

ข้าราชการตำรวจจะต้องรักษาวินัยตามหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดเรื่องวินัยและการรักษาวินัยไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๑๐ ข้าราชการตำรวจต้องถือและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และจรรยาบรรณของตำรวจตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. และต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัด

กฎ ก.ตร. ตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา^{๑๐๐}

มาตรา ๑๑๑ ข้าราชการตำรวจต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติหรือต้องไม่กระทำการอันเป็นข้อห้ามดังต่อไปนี้

(๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เกิดเสียหายแก่ราชการ

(๒) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับการมีความเห็นทางคดีหรือการตรวจพิสูจน์ โดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการหรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการ จะเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้นก็ได้ และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

(๓) ต้องรักษาระเบียบการเคารพตามสายการบังคับบัญชา ยศ และตำแหน่ง

(๔) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

(๕) ต้องปฏิบัติราชการโดยมิให้เป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำ หรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

(๖) ต้องรักษาความลับของทางราชการ

(๗) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกัน และผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

(๘) ต้องต้อนรับ ให้บริการ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมและให้การช่วยเหลือตามสมควรแก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการ หรือในการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อย

(๙) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เพื่อให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ เอาใจใส่ ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

(๑๐) ต้องไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างข้าราชการตำรวจ และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน

(๑๑) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้งถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย

(๑๒) ต้องไม่ใช้กิริยาวาจาหรือประพฤติตนในลักษณะที่ไม่สมควร

(๑๓) ต้องไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

(๑๔) ต้องไม่กระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการบังคับผู้บังคับบัญชาเป็นทางให้เสียระเบียบแบบแผนวินัยตำรวจ

(๑๕) ต้องไม่กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการหรือทำให้เสียระเบียบแบบแผนของตำรวจ

(๑๖) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

^{๙๙} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, ลักษณะ ๑ บททั่วไป, มาตรา ๖, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๓
^{๑๐๐} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, หมวด ๖ วินัยและการรักษาวินัย, มาตรา ๑๑๐, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๕๒

(๑๓) ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้น ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(๑๔) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนด ในกฎ ก.ตร. หรือกระทำการอันถือว่าการฝ่าฝืนวินัยตาม พระราชบัญญัตินี้

ข้าราชการตำรวจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัย^{๑๑}

ดังนั้น การที่ข้าราชการตำรวจไม่กระทำตาม มาตรา ๑๑๐ และมาตรา ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ก็ล้วนเป็นสาเหตุให้ถูกร้องเรียนจากประชาชนต่อคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจด้วยเช่นกัน

๕. จริยธรรมข้าราชการตำรวจ

ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

ข้อ ๒ ข้าราชการตำรวจพึงปฏิบัติตนเพื่อรักษา จริยธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการ แสดงออกถึงความภูมิใจในชาติและรักษาผลประโยชน์ ของชาติ ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ เคารพในความ แตกต่างของการนับถือศาสนา ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย และเทิดทูนรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

(๒) ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วยความโปร่งใส ไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์ โดยมิชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความพร้อมรับการ ตรวจสอบและรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่ดี คำนึงถึงสังคม สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน เคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(๓) กล้าตัดสินใจและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ชอบธรรม กล้าคัดค้านและดำเนินการแก้ไขในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ตามอำนาจหน้าที่ ใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่โดย

ปราศจากอคติ ไม่ยอมกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม เพียงเพื่อรักษาประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ไม่คบหาหรือให้การสนับสนุนแก่ผู้ประพฤติผิดกฎหมาย ผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีความประพฤติหรือมีชื่อในทาง เลื่อมเลี้ยว อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธา ของประชาชน และต้องวางตัวเป็นกลางในฐานะผู้รักษา กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม

(๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ ส่วนตัว มีจิตสาธารณะ ร่วมมือ ร่วมใจ และเสียสละ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และสร้างสรรค์ให้เกิด ประโยชน์สุขแก่สังคม

(๕) มุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และคุณภาพ ของงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว เทียบธรรม ทันต่อสถานการณ์ คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนเป็นที่ตั้ง รักษาผลประโยชน์ ของรัฐ มีมาตรฐานการทำงานที่เป็นสากล พัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง เชื่อมมั่นในระบบการทำงานเป็นทีม ให้บริการ แก่ประชาชนด้วยความเต็มใจ เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๖) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ โดยยึดถือความเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติโดยการ ไม่ใช้ความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจส่วนตัวต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลอันเนื่องมาจากชาติกำเนิด เพศ ศาสนา หรือความเชื่อ เชื้อชาติ สัญชาติ อายุ การศึกษา ความเห็น ทางการเมืองหรือความเห็นอื่น เคารพในศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์และยอมรับความแตกต่างของบุคคลหรือสถานะ ทางเศรษฐกิจหรือสังคม และพึงวางตัวเป็นกลาง ทางการเมือง

(๗) ดำรงตนเป็นแบบอย่างด้วยการเป็นข้าราชการ ที่ดี รักษาภาพลักษณ์ของทางราชการและความเป็น ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ พึงปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธา แก่ประชาชน ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่อ้างหรือใช้อำนาจโดยปราศจาก เหตุผล ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายโดยน้อมนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบรมราชาบาท หลักคำสอน

^{๑๑} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, หมวด ๖ วินัยและการรักษาวินัย, มาตรา ๑๑๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๕๒

ทางศาสนามาใช้ และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ด้วยการเคารพกฎหมายและมีวินัย

ข้อ ๓ หากข้าราชการตำรวจผู้ใดจะต้องยึดถือหรือปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพตามกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ นอกจากจะต้องรักษาจริยธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลจริยธรรมข้าราชการตำรวจนี้แล้ว จะต้องยึดมั่นในจรรยาวิชาชีพนั้นด้วย^{๑๒}

นอกจากนี้ ข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นที่พึ่งสำคัญของประชาชนในด้านอำนาจความปลอดภัยและความยุติธรรมเที่ยงตรง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม บรรลุวัตถุประสงค์นโยบายของทางราชการ และเป็นตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริง ข้าราชการตำรวจจะต้องปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑^{๑๓} และกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓^{๑๔} อีกด้วย

๖. หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ (ก.ร.ตร.)

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดในเรื่องกรณีผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการกระทำหรือไม่กระทำการของข้าราชการตำรวจอันมิชอบ รวมถึงอำนาจในการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ (ก.ร.ตร.) ไว้ดังนี้

มาตรา ๕๐ ผู้ใดไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการกระทำหรือไม่กระทำการของข้าราชการตำรวจอันมิชอบหรือพบเห็นข้าราชการตำรวจประพฤติปฏิบัติไม่เหมาะสมและเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำรวจ กระทำผิดวินัยหรือละเมิดประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้มีสิทธิร้องเรียนต่อ ก.ร.ตร. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ร.ตร. กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวต้อง

ไม่มีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นและไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร^{๑๕}

มาตรา ๕๑ เมื่อความปรากฏต่อ ก.ร.ตร. ไม่ว่าจะโดยทางใด ไม่ว่าจะมิใช่ผู้ร้องเรียนหรือไม่ข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำการหรือไม่กระทำการอันมิชอบ หรือมีความประพฤติหรือปฏิบัติไม่เหมาะสมและเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำรวจ กระทำผิดวินัย หรือละเมิดประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้ ก.ร.ตร. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริง โดย ก.ร.ตร. จะดำเนินการไต่สวนเองหรือมอบหมายให้ข้าราชการตำรวจในสำนักงานจเรตำรวจดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรายงานต่อ ก.ร.ตร. ตามประเด็นที่ ก.ร.ตร. กำหนดหรือในกรณีที่เห็นว่ามิใช่เรื่องที่เกิดจากความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยตรง จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยแล้วรายงานผลให้ ก.ร.ตร. ทราบก็ได้

ในกรณีที่ ก.ร.ตร. พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีไม่มีมูลให้ส่งยุติเรื่อง แต่ถ้า ก.ร.ตร. วินิจฉัยว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัย ให้ ก.ร.ตร. ส่งสำนวนการพิจารณาและคำวินิจฉัยพร้อมพยานหลักฐานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจเพื่อพิจารณาโทษโดยเร็วต่อไป โดยผู้บังคับบัญชาไม่ต้องดำเนินการสืบสวนหรือสอบสวนอีก เว้นแต่ผู้บังคับบัญชามีพยานหลักฐานใหม่ที่แสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหา จะขอให้ ก.ร.ตร. พิจารณาทบทวนก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือพร้อมทั้งส่งพยานหลักฐานให้ ก.ร.ตร. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนจาก ก.ร.ตร. แต่หากกรณีใดมีลักษณะเป็นการทุจริต ให้ ก.ร.ตร. ส่งสำนวนพร้อมพยานหลักฐานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ แล้วแต่กรณี โดยในกรณีที่ ก.ร.ตร. มีคำวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัย ก.ร.ตร. จะสั่งให้

^{๑๒} ประมวลจริยธรรมข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๕, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๒๐๔ ง (๑ กันยายน ๒๕๖๕) : ๕๐

^{๑๓} กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๑๐๐ ก (๑๙ กันยายน ๒๕๕๑)

^{๑๔} กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๑๕ ก (๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔)

^{๑๕} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, มาตรา ๕๐, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๓

ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการทางวินัย โดยไม่ต้องรอผลการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐก็ได้ และ ในกรณีที่เห็นว่าเป็นการสมควรเพื่อระงับความเดือดร้อน ของประชาชนหรือป้องกันความเสียหายต่อราชการ จะให้ ผู้บังคับบัญชาสั่งพักราชการผู้นั้นไว้ก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่และอำนาจสั่งพักราชการไว้ จนกว่าการดำเนินการทางวินัยจะแล้วเสร็จ โดยให้ถือว่า การสั่งพักราชการดังกล่าวเป็นการสั่งพักราชการตาม มาตรา ๑๓๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

การไต่สวนและการพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ร.ตร. กำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีมาตรการ ในการรักษาความลับเกี่ยวกับผู้ร้องเรียนหรือกล่าวโทษ มาตรการในการดำเนินการให้เกิดความรวดเร็ว และการ รับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาด้วย

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคสอง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรง

ในกรณีที่ ก.ร.ตร. พิจารณาแล้วเห็นว่าแม้กรณี จะไม่มีมูลเพราะเป็นการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติของ ก.ตร. แต่ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติ ก.ตร. นั้น ไม่เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ให้ ก.ร.ตร. เสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรี ก.ตร. หรือ หน่วยงานอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติ ก.ตร. นั้นใหม่ได้^{๑๖}

อำนาจของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ตำรวจ (ก.ร.ตร.)

มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้ ก.ร.ตร. มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เรียกผู้ร้องเรียน ผู้ถูกร้องเรียน เจ้าหน้าที่ หรือ บุคคลอื่นใด มาชี้แจงหรือแสดงความเห็น หรือส่งเอกสาร

และหลักฐานที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณา โดยให้ นำความในมาตรา ๑๒๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

(๒) แจ้งผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตำรวจ ที่ถูกร้องเรียนเพื่อพิจารณาสั่งให้ข้าราชการตำรวจผู้นั้น ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นเป็นการชั่วคราวระหว่างการไต่สวน ข้อเท็จจริง

ให้ข้าราชการตำรวจที่ ก.ร.ตร. มอบหมายตาม มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง มีอำนาจตาม (๑) ด้วย แต่กรณีตาม (๒) ให้เสนอ ก.ร.ตร. เพื่อพิจารณา

ในการดำเนินการตาม (๑) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ร้องเรียนและพยาน ผู้เรียกต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ของผู้ร้องเรียนและพยาน และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือภาระเกินสมควร เพื่อการนี้ ก.ร.ตร. จะกำหนด ให้มีมาตรการในการคุ้มครองผู้ร้องเรียนและพยานตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ร.ตร. กำหนด หรือในกรณีที่ เห็นสมควรจะมอบหมายให้สำนักงานคุ้มครองพยาน กระทรวงยุติธรรม ดำเนินการเพื่อคุ้มครองพยานให้ก็ได้ และเพื่อการนี้ให้ถือว่าผู้ร้องเรียนและพยานตาม พระราชบัญญัตินี้เป็นพยานตามกฎหมายว่าด้วยการ คุ้มครองพยานในคดีอาญา

ให้ ก.ร.ตร. กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยอัตราและ วิธีการจ่ายค่าเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนพยาน กรณีที่จำเป็นต้องให้พยานมาให้ถ้อยคำเพิ่มเติมต่อหน้า ก.ร.ตร. หลักเกณฑ์ดังกล่าวให้ใช้ได้เมื่อได้รับความเห็นชอบ จากกระทรวงการคลังและประกาศในราชกิจจานุเบกษา^{๑๗}

๗. องค์คณะของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ตำรวจ (ก.ร.ตร.)

มาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาเรื่อง ร้องเรียนตำรวจ หรือ ก.ร.ตร. ประกอบด้วย ประธาน ก.ร.ตร. และกรรมการ ก.ร.ตร. ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากบุคคล ดังต่อไปนี้

^{๑๖} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, มาตรา ๕๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๔

^{๑๗} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, มาตรา ๕๒, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๔

(๑) ผู้ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประชุมร่วมกันคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน

(๒) ผู้ซึ่งเคยรับราชการในตำแหน่งตั้งแต่ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือเทียบเท่าขึ้นไป และได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการข้าราชการตุลาการจำนวนหนึ่งคน

(๓) ผู้ซึ่งเคยรับราชการในตำแหน่งตั้งแต่อัยการพิเศษฝ่ายหรือเทียบเท่าขึ้นไป และได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการอัยการจำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจในตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าขึ้นไปจำนวนสามคน ซึ่ง ก.ตร. คัดเลือกจากบุคคลและตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๔๔

(๕) ทนายความซึ่งประกอบอาชีพทนายความมาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปี ซึ่งสภาทนายความคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน

(๖) ผู้แทนระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลจำนวนสองคน ซึ่งที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบลคัดเลือก โดยอย่างน้อยต้องเป็นสตรีจำนวนหนึ่งคน

ให้จเรตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ ก.ร.ตร. และให้ ก.ร.ตร. มีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้บังคับการหรือเทียบเท่าในสำนักงานจเรตำรวจจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก.ร.ตร.

เมื่อได้กรรมการ ก.ร.ตร. ไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแล้ว ให้กรรมการประชุมคัดเลือกกรรมการตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) คนหนึ่งเป็นประธาน ก.ร.ตร. ในการประชุมดังกล่าวต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดคนในระหว่างที่มีกรรมการ ก.ร.ตร. ยังไม่ครบจำนวนดังกล่าวให้ถือว่า ก.ร.ตร. ประกอบด้วยจำนวนเท่าที่มีอยู่ไปพลางก่อน

ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติประกาศรายชื่อ ก.ร.ตร. ในราชกิจจานุเบกษา

กรรมการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา^{๑๔}

^{๑๔} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, มาตรา ๔๓, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๑

^{๑๕} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, มาตรา ๔๔, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๒

มาตรา ๔๔ ในการคัดเลือกกรรมการ ก.ร.ตร. ตามมาตรา ๔๓ (๔) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ ก.ตร. คัดเลือกจากผู้ได้รับเลือกให้เป็น ก.ตร. ตามมาตรา ๒๒ (๒) (ก) (ผู้ซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจในตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งพ้นจากความเป็นข้าราชการตำรวจไปแล้วเกินหนึ่งปี) โดยให้ถามความสมัครใจของผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับคะแนนที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๒๖ (๔) (ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับซึ่งขึ้นบัญชีไว้จำนวนไม่เกินสิบห้าคน) จนกว่าจะได้ครบจำนวน

(๒) ในกรณีที่มีผู้สมัครใจไม่ครบจำนวนที่จะต้องคัดเลือก ให้คัดเลือกจากผู้สมัครใจจากบัญชีสำรองตามมาตรา ๒๖ เรียงตามลำดับคะแนนที่ได้รับเลือกจนกว่าจะได้ครบจำนวน

(๓) เมื่อกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิผู้ใดได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ก.ร.ตร. แล้ว ให้พ้นจากตำแหน่ง ก.ตร. และให้แต่งตั้งผู้ได้รับคะแนนถัดไปจากบัญชีสำรองตามมาตรา ๒๖ (๔) (ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ ซึ่งขึ้นบัญชีไว้จำนวนไม่เกินสิบห้าคน) เป็น ก.ตร. แทน

(๔) ในกรณีที่ ก.ตร. คัดเลือกบุคคลจากบัญชีสำรองตาม (๓) ให้ผู้นั้นพ้นจากบัญชีสำรองตามมาตรา ๒๖^{๑๕}

คุณสมบัติของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ (ก.ร.ตร.)

มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดคุณสมบัติของกรรมการ ก.ร.ตร. ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีและไม่เกินเจ็ดสิบปีในวันได้รับเลือก มีสุขภาพแข็งแรง มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง

(๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง

(๕) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) ไม่เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

(๙) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๐) ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท^{๒๐}

กรรมการ ก.ร.ตร. มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว^{๒๑}

ให้กรรมการ ก.ร.ตร. ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการ ก.ร.ตร. ซึ่งได้รับเลือกใหม่เข้ารับหน้าที่

ให้กรรมการ ก.ร.ตร. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาได้รับเงินประจำตำแหน่ง ประโยชน์ตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางเช่นเดียวกับกรรมการ ก.พ.ค.ตร. ส่วนกรรมการ ก.ร.ตร. อื่น ให้ได้รับตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา^{๒๒}

๘. บทสรุป

ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องมีกลไกการคุ้มครองสิทธิของประชาชนตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้ประชาชนได้รับรู้สิทธิของตนเองมากขึ้น เมื่อประชาชนได้รับบริการจากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจส่งผลกระทบต่อด้านลบแก่ตนเอง ประชาชนจึงใช้กลไกการร้องเรียนผ่านช่องทาง การร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหา กำกับดูแล ให้หน่วยงาน

หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ๆ ให้ปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานหรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อการพิทักษ์สิทธิของตนเองและชุมชน

การจัดการเรื่องร้องเรียนแม้จะเป็นภาระหนัก ที่ต้องการความรอบคอบและไม่ล่าช้าในการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อความยุติธรรมและความต้องการของประชาชนผู้ร้องเรียน แต่ในอีกด้านหนึ่งนับเป็นโอกาสดีของหน่วยงานที่จะได้เรียนรู้โดยการถอดบทเรียนจากเรื่องร้องเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาเชิงระบบ ช่วยเหลือทั้งผู้ร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียนอย่างเหมาะสม ดังนั้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรื่องร้องเรียน จะช่วยพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน ลดการร้องเรียน และส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงานต่อไป

ผู้เขียนมีความเห็นว่า คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ (ก.ร.ตร.) ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ จะส่งผลดีต่อข้าราชการตำรวจและประชาชน กล่าวคือ ในส่วนของข้าราชการตำรวจจะต้องปฏิบัติตน ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด เนื่องจากจะถูกจับตามองและอยู่ภายใต้การตรวจสอบของประชาชน เมื่อข้าราชการตำรวจถูกตรวจสอบหรือถูกร้องเรียน ก็จะมีระดับความวิตกกังวลมากขึ้น ทำให้ข้าราชการตำรวจประพฤติปฏิบัติตนเหมาะสมแก่เกียรติศักดิ์ของตำรวจและอยู่ในจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งการบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ตำรวจจะเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรมที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้ ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไป

ในส่วน of ประชาชนจะได้รับการอำนวยความสะดวก การให้บริการตามอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจอย่างเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีช่องทางในการ

^{๒๐} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, มาตรา ๔๕, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๓

^{๒๑} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, มาตรา ๔๖, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๓

^{๒๒} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, มาตรา ๔๗, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๓

รับเรื่องร้องเรียนในกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือจากการปฏิบัติของข้าราชการตำรวจไม่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถใช้สิทธิร้องเรียนต่อ ก.ร.ตร. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ร.ตร. กำหนด ซึ่งในส่วนของหลักเกณฑ์และวิธีการร้องเรียนของประชาชน จะกำหนดไว้อย่างไรนั้น ก็สามารถเชื่อมั่นได้ว่าหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวจะไม่มีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นและไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕^{๒๓}

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ (ก.ร.ตร.) เป็นคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์มีที่มาจากหลายภาคส่วน จึงเชื่อได้ว่าสามารถให้ความเป็นธรรมต่อข้าราชการตำรวจและประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของพลตำรวจเอก ดำรงศักดิ์ กิตติประภัสร์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่ต้องการให้ตำรวจเป็นตำรวจที่ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธา (“ผมอยากให้เราเป็นตำรวจที่ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธา” คำกล่าวของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เมื่อครั้งมอบนโยบายการปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕)

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ สิ้นลักษณะทิพย์. ๒๕๕๒. ผลการพัฒนารูปแบบการรับฟังและการจัดการเสียงสะท้อนจากผู้รับบริการ โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี พ.ศ. ๒๕๕๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี. กฏ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๑๕ ก (๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔) กฏ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๑๐๐ ก (๑๙ กันยายน ๒๕๕๑)

ชาญชัย แสวงศักดิ์. ๒๕๔๐. **คู่มือการร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค**. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด

ประมวลจริยธรรมข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๔, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๒๐๔ ง (๑ กันยายน ๒๕๖๔)

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖, เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก (๙ ตุลาคม ๒๕๔๖)

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐, หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย, มาตรา ๔๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก (๖ เมษายน ๒๕๖๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐. **คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ**, สืบค้นเมื่อ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๕, จาก https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/more_news.php?cid=128

ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๕๔. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔**, สืบค้นเมื่อ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๕, จาก <https://dictionary.orst.go.th>

ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย. ๒๕๕๘. **คู่มือการดำเนินการแก้ไขปัญหาการร้องทุกข์/ร้องเรียน**. อุบลราชธานี มงคลนาวิณ และคณะ. ๒๕๔๐. **ปัญหากฎหมายสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการร้องทุกข์**. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ พี พรินท์

***

^{๒๓} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕, มาตรา ๕๐, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๔ ก (๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕) : ๒๓

กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง

กฎกระทรวง

กำหนดกรณีอื่นที่เจ้าหน้าที่จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๓ (๖) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (๑) เคยเป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับคู่กรณี
- (๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ซึ่งอยู่กินกับคู่กรณีที่เป็นบุคคลเพศเดียวกันโดยกำเนิดในลักษณะเดียวกันกับชายหญิงที่อยู่กินกันฉันสามีภริยา
- (๔) เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานในความเป็นจริงไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องในความเป็นจริงนับได้เพียงภายในสามชั้นของคู่กรณี
- (๕) เป็นหรือเคยเป็นบุตรบุญธรรมของคู่กรณี หรือเป็นหรือเคยเป็นผู้รับคู่กรณีเป็นบุตรบุญธรรม
- (๖) เป็นลูก ป้า น้า อา ของคู่กรณี
- (๗) เป็นผู้พักอาศัยอยู่ร่วมกับคู่กรณีในสถานที่เดียวกันในลักษณะครัวเรือนเดียวกัน
- (๘) เป็นลูกจ้างหรือที่ปรึกษาซึ่งได้รับค่าตอบแทนของคู่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรต้องกำหนดกรณีอื่นที่เจ้าหน้าที่จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ตามมาตรา ๑๓ (๖) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพิ่มเติมขึ้นจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ (๑) ถึง (๕) เพื่อให้การพิจารณาทางปกครองมีความเป็นกลางมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๓๓ ก หน้า ๔๔ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖)

กฎ ก.ตร.
ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์
และวิธีการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจ
พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ (๒) และมาตรา ๙๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ และมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงออกกฎ ก.ตร. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร. นี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎ ก.ตร. นี้

“ปี” หมายความว่า ปีงบประมาณ

“ครึ่งปีแรก” หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม

“ครึ่งปีหลัง” หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน

“ครึ่งปีที่แล้วมา” หมายความว่า ระยะเวลาครึ่งปีแรกหรือครึ่งปีหลังที่ผ่านมาแล้วแต่กรณี

“ศึกษาในประเทศ” หมายความว่า การศึกษาในประเทศตามหลักสูตรที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้วยการเรียนหรือการวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอันอาจพิจารณาคุณวุฒิให้ได้

ข้อ ๓ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่กำหนดในกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจ

ข้อ ๔ การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจให้เลื่อนปีละสองครั้ง ดังนี้

(๑) ครั้งที่หนึ่งครึ่งปีแรก ให้เลื่อนตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนของปีที่ได้เลื่อน

(๒) ครั้งที่สองครึ่งปีหลัง ให้เลื่อนตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคมของปีถัดไป

ข้อ ๕ ข้าราชการตำรวจซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนครั้งขึ้นในแต่ละครั้งต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในครึ่งปีที่แล้วมาได้รับบรรจุเข้ารับราชการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่เดือน หรือได้ปฏิบัติราชการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่เดือนก่อนถึงแก่ความตาย

(๒) ในครึ่งปีที่แล้วมาได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนด้วยความสามารถและด้วยความอุทิศสละจนเกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาประเมินตามข้อ ๓ แล้วเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สมควรจะได้เลื่อนเงินเดือนครั้งขึ้น

(๓) ในครึ่งปีที่แล้วมาต้องไม่ถูกสั่งพักราชการ ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ถูกปลดออก ถูกไล่ออกหรือออกจากราชการด้วยเหตุใด ๆ เป็นระยะเวลารวมกันเกินสองเดือน

(๔) ในกรณีที่แล้วมาต้องไม่ถูกล้างลงโทษทางวินัยถึงที่สุดสูงกว่าโทษภาคทัณฑ์ หรือไม่ถูกศาลพิพากษาในคดีอาญาถึงที่สุด ให้ลงโทษในความผิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือความผิดที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ซึ่งมีใช้ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ในกรณีที่แล้วมาต้องไม่ลา หรือมาทำงานสายเกินจำนวนครั้งที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดเป็นหนังสือไว้ก่อนแล้ว โดยคำนึงถึงลักษณะงานและสภาพท้องถิ่นเป็นที่ตั้งของแต่ละส่วนราชการหรือหน่วยงาน

(๖) ในกรณีที่แล้วมา สำหรับผู้ได้รับอนุญาตให้ลาติดตามคู่สมรสไปปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานในต่างประเทศ ต้องมีเวลาปฏิบัติราชการไม่น้อยกว่าสี่เดือน

(๗) ในกรณีที่แล้วมา สำหรับผู้ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาในประเทศ หรือไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ต่างประเทศ หรือปฏิบัติการวิจัยในประเทศหรือต่างประเทศ ตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการ ไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ ต้องได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในครั้งที่แล้วมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่เดือน สำหรับผู้ที่ศึกษาในสถานศึกษาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการครั้งแรกในครั้งที่แล้วมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองเดือน

(๘) ในกรณีที่แล้วมาต้องมีเวลาปฏิบัติราชการ โดยมีวันลาไม่เกินยี่สิบสามวัน แต่ไม่รวมถึงวันลาตาม (๖) หรือ (๗) และวันลา ดังต่อไปนี้

(ก) ลาอุปสมบท หรือลาไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบียเฉพาะวันลาที่มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามกฎหมายว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน

(ข) ลาคลอบบุตรไม่เกินเก้าสิบวัน

(ค) ลาป่วยซึ่งจำเป็นต้องรักษาตัวเป็นเวลานานไม่ว่าคราวเดียวหรือหลายคราวรวมกันไม่เกินหกสิบวันทำการ

(ง) ลาป่วยเพราะประสบอันตรายในขณะที่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในขณะที่เดินทางไปหรือกลับจากปฏิบัติราชการตามหน้าที่

(จ) ลาพักผ่อน

(ฉ) ลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

(ช) ลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร เฉพาะวันลาที่มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามกฎหมายว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน

(ซ) ลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ กรณีได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่จนทำให้ตกเป็นผู้ทุพพลภาพหรือพิการ

การนับจำนวนวันลาไม่เกินยี่สิบสามวันสำหรับวันลากิจส่วนตัว และวันลาป่วยที่ไม่ใช่วันลาป่วยตาม

(ง) ให้นับเฉพาะวันทำการ

(๙) ในกรณีที่แล้วมาต้องไม่ขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อ ๖ ข้าราชการตำรวจซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนหนึ่งชั้นในแต่ละครั้งต้องเป็นผู้อยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๕ และอยู่ในหลักเกณฑ์ประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ผลดีเด่น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันก่อให้เกิดประโยชน์และผลดียิ่งต่อทางราชการและสังคมจนถือเป็นตัวอย่างที่ดีได้

(๒) ปฏิบัติงานโดยมีความคิดริเริ่มในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือได้ค้นคว้า หรือประดิษฐ์สิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทางราชการเป็นพิเศษ และทางราชการได้ดำเนินการตามความคิดริเริ่มหรือได้รับรองให้ใช้การค้นคว้า หรือสิ่งประดิษฐ์นั้น

(๓) ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มีสถานการณ์ตราความเสี่ยงอันตรายมาก หรือมีการต่อสู้ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยของชีวิตเป็นกรณีพิเศษ

(๔) ปฏิบัติงานที่มีภาระหน้าที่หนักเกินกว่าตำแหน่งจนเกิดประโยชน์ต่อทางราชการเป็นพิเศษและปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนเป็นผลดีด้วย

(๕) ปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ด้วยความตราความทรากตราเห็นดีเห็นชอบ ยากลำบากเป็นพิเศษ และงานนั้นได้ผลดียิ่งเป็นประโยชน์ต่อทางราชการและสังคม

(๖) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งจนสำเร็จเป็นผลดีแก่ประเทศชาติ

ข้อ ๗ การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนำผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปฏิบัติงานที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๓ และพฤติกรรมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการตำรวจ และกฎ ก.ตร. ที่ว่าด้วยจรรยาบรรณของตำรวจ มาเป็นหลักในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน โดยพิจารณาประกอบกับข้อมูลการลา พฤติกรรมการมาทำงาน การรักษาวินัย และข้อควรพิจารณาอื่น ๆ ของผู้นั้น แล้วรายงานผลการพิจารณานั้นพร้อมด้วยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือน

ในการพิจารณารายงานตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือแต่ละระดับที่ได้รับรายงานเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนด้วย

ข้อ ๘ ในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนแต่ละครั้ง ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนพิจารณารายงานผลจากผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๗ ถ้าเห็นว่าข้าราชการตำรวจผู้นั้นอยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๕ ให้เลื่อนเงินเดือนให้แก่ผู้นั้นครึ่งขั้น ถ้าเห็นว่าข้าราชการตำรวจผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๖ ให้เลื่อนเงินเดือนให้แก่ผู้นั้นหนึ่งขั้น

ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจผู้ใดได้รับการเลื่อนเงินเดือนครึ่งปีแรกไม่ถึงหนึ่งขั้น ถ้าในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนครั้งปีหลัง ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนได้พิจารณาผลการปฏิบัติงานครึ่งปีแรกกับครึ่งปีหลังรวมกันแล้ว เห็นว่ามีมาตรฐานสูงกว่าการที่จะได้รับการเลื่อนเงินเดือนหนึ่งขั้นสำหรับปีนั้น ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนอาจมีคำสั่งให้เลื่อนเงินเดือนรวมทั้งปีของข้าราชการตำรวจผู้นั้นเป็นจำนวนหนึ่งขั้นครึ่งได้ แต่ผลการปฏิบัติงานทั้งปีของข้าราชการตำรวจผู้นั้นจะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันก่อให้เกิดประโยชน์และผลดีต่อทางราชการและสังคม

(๒) ปฏิบัติงานโดยมีความคิดริเริ่มในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือได้ค้นคว้า หรือประดิษฐ์สิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ

(๓) ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มีสถานการณ์ตราความเสี่ยงอันตราย หรือมีการต่อสู้ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยของชีวิต

(๔) ปฏิบัติงานที่มีภาระหน้าที่หนักเกินกว่าตำแหน่งจนเกิดประโยชน์ต่อทางราชการและปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนเป็นผลดีด้วย

(๕) ปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ด้วยความตราความทรากตราเห็นดีเห็นชอบ ยากลำบาก และงานนั้นได้ผลดีเป็นประโยชน์ต่อทางราชการและสังคม

(๖) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งจนสำเร็จเป็นผลดีแก่ประเทศชาติ

ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจผู้ใดมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ที่ควรจะได้รับ การเลื่อนเงินเดือนครึ่งปีแรกหนึ่งขั้น แต่ไม่อาจสั่งเลื่อนเงินเดือนหนึ่งขั้นให้ได้ เพราะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนเงินที่จะใช้เลื่อนเงินเดือน ถ้าในการ

เลื่อนเงินเดือนครึ่งปีหลัง ข้าราชการตำรวจผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ได้รับการเลื่อนเงินเดือนหนึ่งขั้นอีก และไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนเงินที่จะใช้เลื่อนเงินเดือนในคราวนั้น ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนอาจมีคำสั่งให้เลื่อนเงินเดือนรวมทั้งปีของข้าราชการตำรวจผู้นั้นเป็นจำนวนสองขั้นได้

ข้อ ๙ ในกรณีที่ไม่เลื่อนเงินเดือนให้แก่ข้าราชการตำรวจผู้ใด ให้ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้ผู้นั้นทราบพร้อมทั้งเหตุผลที่ไม่เลื่อนเงินเดือน

ข้อ ๑๐ การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนครึ่งปีให้แก่ข้าราชการตำรวจ ซึ่งในครึ่งปีที่แล้วมาได้รับอนุญาตให้ลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศตามข้อ ๕ (๘) (ง) ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนพิจารณาสั่งเลื่อนได้ ครึ่งละไม่เกินครึ่งขั้นเมื่อผู้นั้นกลับมาปฏิบัติราชการ โดยให้สั่งเลื่อนย้อนหลังไปในแต่ละครั้งที่ควรจะได้เลื่อน ทั้งนี้ ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๑๑ การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ให้เลื่อนได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รองผู้บังคับหมู่ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ พ.๑

(๒) ผู้บังคับหมู่ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ยศสิบตำรวจตรี สิบตำรวจโท สิบตำรวจเอก จำสิบตำรวจ ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ป.๑

(๓) ผู้บังคับหมู่ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ยศจำสิบตำรวจ อัตรารับเงินเดือน จำสิบตำรวจ (พิเศษ) ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ป.๒

(๔) ผู้บังคับหมู่ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ยศดาบตำรวจ ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ป.๓

(๕) รองสารวัตร หรือตำแหน่งเทียบเท่า ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ส.๑

(๖) สารวัตร รองผู้กำกับการ สารวัตรใหญ่ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ส.๓

(๗) ผู้กำกับการ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ส.๔

(๘) รองผู้บังคับการ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ส.๕

(๙) ผู้บังคับการ รองผู้บัญชาการ รองจเรตำรวจ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ส.๖

(๑๐) ผู้บัญชาการ จเรตำรวจ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองจเรตำรวจแห่งชาติ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ส.๗

(๑๑) รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจแห่งชาติ หรือตำแหน่งเทียบเท่า ให้เลื่อนได้ไม่เกินเงินเดือนระดับ ส.๘

ข้อ ๑๒ ข้าราชการตำรวจซึ่งถูกสั่งให้ประจำหรือสำรองราชการตามกฎหมาย ก.ตร. ที่ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการตำรวจประจำสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือส่วนราชการใดหรือสำรองราชการส่วนราชการใด ให้เลื่อนเงินเดือนได้เสมือนดำรงตำแหน่งสุดท้ายก่อนถูกสั่งให้ประจำหรือสำรองราชการ

ข้อ ๑๓ ข้าราชการตำรวจผู้ใดไม่ได้รับการเลื่อนเงินเดือนเนื่องจากได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงของระดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่แล้ว หรือมีขั้นเงินเดือนใกล้เคียงขั้นสูงของระดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่และได้รับการประเมินให้เลื่อนเงินเดือนเกินกว่าขั้นเงินเดือนที่เหลืออยู่ในตำแหน่งนั้น ทั้งนี้ ในวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคมที่ผ่านมา หากภายหลังมีระดับเงินเดือนที่จะเลื่อนให้ได้หรือได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น และหรือได้รับยศสูงขึ้นและเงินเดือนที่ได้รับยังไม่ถึงขั้นสูงของระดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ได้เลื่อนขั้นนั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือนให้แก่ข้าราชการตำรวจผู้นั้น ตามที่ได้รับเงินตอบแทนพิเศษครึ่งขั้น หนึ่งขั้น หรือหนึ่งขั้นครึ่งในครั้งหลังสุด แล้วแต่กรณี ตั้งแต่วันที่ที่มีระดับเงินเดือนที่จะเลื่อนให้ได้ หรือได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น และหรือได้รับยศสูงขึ้นนั้น แล้วแต่กรณี

ข้าราชการตำรวจผู้ใดได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นและหรือได้รับยศสูงขึ้นในวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคม ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันเลื่อนเงินเดือน ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือนให้แก่ข้าราชการตำรวจผู้นั้นก่อนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นและหรือได้รับยศสูงขึ้น

กรณีข้าราชการตำรวจผู้ใดได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงของระดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่หรือใกล้เคียงขั้นสูงของระดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่และได้รับการประเมินให้เลื่อนเงินเดือนเกินกว่าขั้นเงินเดือนที่เหลืออยู่ในตำแหน่งนั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือนให้แก่ข้าราชการตำรวจผู้นั้นหลังจากได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น และหรือได้รับยศสูงขึ้นแล้ว

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนพิจารณาเห็นสมควรเลื่อนเงินเดือนให้ข้าราชการตำรวจผู้ใด แต่ผู้นั้นจะต้องพ้นจากราชการไปเพราะเหตุเกษียณอายุตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือน สั่งเลื่อนเงินเดือนเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญให้ผู้นั้นในวันที่ ๓๐ กันยายน ของครั้งปีสุดท้ายก่อนที่จะพ้นจากราชการ

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนพิจารณาเห็นสมควรเลื่อนเงินเดือนให้ข้าราชการตำรวจผู้ใด แต่ผู้นั้นได้ตายก่อนวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคม ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือน สั่งเลื่อนเงินเดือนให้ผู้นั้นเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญโดยให้มีผลในวันที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย

สำหรับกรณีข้าราชการตำรวจผู้ใดออกจากราชการไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ในวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคม ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือน สั่งเลื่อนเงินเดือนให้ผู้นั้นในวันที่ ๓๑ มีนาคม หรือวันที่ ๓๐ กันยายนของครั้งปีที่จะได้เลื่อนนั้น

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนพิจารณาเห็นสมควรเลื่อนเงินเดือนให้ข้าราชการตำรวจผู้ใด แต่ผู้นั้นได้พ้นจากราชการไปเพราะเหตุเกษียณอายุราชการ ตาย หรือออกจากราชการไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ก่อนที่จะมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือนในแต่ละครั้ง ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือน สั่งเลื่อนเงินเดือนให้ผู้นั้นย้อนหลังไปถึงวันที่ จะได้รับการเลื่อนเงินเดือนของครั้งปีที่จะได้เลื่อนนั้น

ข้อ ๑๗ การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ตร. นี้ แต่ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนพิจารณาเห็นสมควรเลื่อนเงินเดือนให้โดยมีเหตุผลเป็นพิเศษ ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนดังกล่าวดำเนินการเพื่อเสนอ ก.ตร. พิจารณานอมนิติเป็นกรณี ๆ ไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎ ก.ตร. ฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป โดยมีบทบัญญัติกำหนดให้มีกฎหมายลำดับรองเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.ตร. นี้

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๓๑ ก หน้า ๑๕ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖)

กฎ ก.ตร.
ว่าด้วยการโอนข้าราชการซึ่งไม่ใช่ข้าราชการตำรวจหรือการโอนพนักงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจ
พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ (๒) และมาตรา ๙๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ และมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงออกกฎ ก.ตร. ไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ กฎ ก.ตร. นี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ ๒ ข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์ขอโอนมารับราชการตำรวจตามมาตรา ๙๔ (๑) ในหน่วยงานใด ให้ยื่นคำขอตามแบบท้ายกฎ ก.ตร. นี้
- ข้อ ๓ ผู้ที่จะขอโอนมารับราชการตำรวจ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓/๑ และต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่ ก.ตร. กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๙ หรือได้รับอนุมัติจาก ก.ตร. ตามมาตรา ๙๐
- ข้อ ๔ ให้ผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงานที่มีผู้ยื่นคำขอโอน พิจารณาการรับโอนโดยคำนึงถึงอายุตัว อายุราชการ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญงานของผู้ขอโอน เปรียบเทียบกับข้าราชการตำรวจผู้รับราชการในหน่วยงาน และประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการรับโอนผู้นั้นมารับราชการทางสังกัดแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการ ให้เสนอตำแหน่ง ชันยศ และอัตราเงินเดือนที่จะใช้รองรับการโอน พร้อมทั้งรวบรวมรายละเอียดข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับประวัติการรับราชการ และประวัติส่วนตัวหน้าที่การงานของตำแหน่งที่จะรับโอน เหตุผลความจำเป็นที่ต้องรับโอนไปให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณา
- ข้อ ๕ การพิจารณาเกี่ยวกับตำแหน่ง ชันยศ และอัตราเงินเดือนที่จะรับโอนมาบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจ ให้พิจารณา ดังนี้
- (๑) ตำแหน่ง ให้พิจารณาตำแหน่งที่จะรับโอนมาบรรจุและแต่งตั้ง ตามเหตุผลความจำเป็นของการรับโอน
- (๒) ชันยศ ให้พิจารณาว่าหากผู้ขอโอนเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจมาตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงวันที่จะรับโอนมาเป็นข้าราชการตำรวจ จะได้รับยศชั้นใดตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งยศ ก็ให้รับยศชั้นนี้ ต้องสอดคล้องกับตำแหน่งที่จะรับโอนด้วย
- (๓) เงินเดือน ให้ได้รับอัตราเงินเดือนไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือนที่ได้รับขณะรับราชการทางสังกัดเดิมก่อนโอน
- ข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการ ให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้ที่ขอโอนในขณะที่เป็นข้าราชการประเภทอื่นหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเวลาราชการของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

แบบคำขอโอนมารับราชการตำรวจตามมาตรา ๙๔ (๑)

เขียนที่.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....วุฒิ.....

อายุ.....ปี สัญชาติ.....ศาสนา.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....

มีความสมัครใจขอโอนมารับราชการตำรวจในสังกัด.....

ตามมาตรา ๙๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. ข้าพเจ้ามีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. ข้าพเจ้าเริ่มเข้ารับราชการเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ในประเภทข้าราชการ.....ตำแหน่ง.....

แผนก.....กอง.....กรม.....

กระทรวง.....

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....แผนก.....

กอง.....กรม.....กระทรวง.....

รับอัตราเงินเดือน.....บาท เงินเพิ่มพิเศษอื่นๆ.....

๓. ข้าพเจ้าได้ยื่นเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา คือ

(๑.) สำเนาสมุดประวัติการรับราชการหรือ ก.พ.๗

(๒.) หลักฐานแสดงคุณวุฒิทางการศึกษา

(ลงชื่อ).....

(.....)

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎ ก.ตร. ฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป โดยมีบทบัญญัติกำหนดให้มีกฎหมายลำดับรองเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.ตร. นี้

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๓๑ ก หน้า ๒๒ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖)

กฎ ก.ตร.

ว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการตำรวจผู้ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี ให้ออกจากราชการไปปฏิบัติงานใด ๆ กลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ (๒) และมาตรา ๙๔ (๒) (ก) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ และมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงออกกฎ ก.ตร. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร. นี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ข้าราชการตำรวจผู้ใดออกจากราชการไปปฏิบัติงานใด ๆ ตามมาตรา ๙๔ (๒) (ก) ให้จัดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนไว้สำหรับบรรจุและแต่งตั้งผู้นั้นกลับเข้ารับราชการภายในกำหนดเวลาที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

ข้อ ๓ ผู้ประสงค์จะขอกลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๙๔ (๒) (ก) ให้ยื่นคำขอตามแบบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดภายในสามสิบวัน ก่อนวันสิ้นกำหนดเวลาที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ไปปฏิบัติงานใด ๆ พร้อมกับหนังสือรับรองประวัติการทำงานของตน โดยมีหัวหน้างานที่ไปปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับรอง

ข้อ ๔ ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ ตรวจสอบเอกสารตามข้อ ๓ เมื่อเห็นว่าข้อเท็จจริงตามเอกสารดังกล่าวถูกต้อง และผู้นั้นได้ออกจากงานที่ไปปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีโดยไม่มีความเสียหาย ประกอบกับเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗๑ และมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่ ก.ตร. กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๙ หรือได้รับอนุมัติจาก ก.ตร. ตามมาตรา ๙๐ วรรคแรก ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้นั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งที่ไม่สูงกว่าเดิม โดยให้ได้รับอัตราเงินเดือนตามเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ในกรณีผู้ออกไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีและได้รับการบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการผู้ใดมีเวลาที่ออกไปปฏิบัติงานใด ๆ ตามมติของคณะรัฐมนตรีตั้งแต่ ๖ เดือนขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๑ ปี ให้สั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้นั้นกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ โดยให้ได้รับอัตราเงินเดือนในระดับเดิม และในชั้นที่สูงกว่าเดิมได้ไม่เกินครึ่งขั้น

หากมีเศษของ ๖ เดือนที่ออกไปปฏิบัติงานใด ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อนำเศษที่เหลือไปรวมกับระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครั้งปีที่แล้วมาของผู้นั้น ก่อนออกจากราชการไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีแล้วได้ครบ ๖ เดือน ก็ให้สั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้นั้นกลับเข้ารับราชการ โดยให้ได้รับอัตราเงินเดือนในระดับเดิม และในชั้นที่สูงกว่าเดิมได้อีกไม่เกินครึ่งขั้น

(๒) ในกรณีผู้ออกไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีและได้รับการบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการผู้ใดมีเวลาที่ออกไปปฏิบัติงานใด ๆ ตามมติของคณะรัฐมนตรีครบ ๑ ปี ให้สั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้นั้นกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ โดยให้ได้รับอัตราเงินเดือนในระดับเดิม และในชั้นที่สูงกว่าเดิมได้ไม่เกินปีละหนึ่งขั้น

(๓) ในกรณีผู้ออกไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีและได้รับการบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ ผู้ใดมีเวลาที่ยังออกไปปฏิบัติงานใด ๆ ตามมติของคณะรัฐมนตรีตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป เศษของปีที่ยังออกไปปฏิบัติงานที่เหลือจากการพิจารณาตามเกณฑ์ใน (๒) แล้ว หากมีระยะเวลาเหลือครบ ๖ เดือน ให้สั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้นั้น กลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ โดยให้ได้รับอัตราเงินเดือนในระดับเดิม และในขั้นที่สูงกว่าเดิม เพิ่มจาก (๒) ได้อีกไม่เกินครึ่งขั้น สำหรับระยะเวลาที่คำนวณได้ครบ ๖ เดือน และหากยังมีเศษเหลือจากการคำนวณครั้งสุดท้ายอีก แต่ไม่ครบ ๖ เดือน ให้พิจารณาคำนวณตามเกณฑ์ใน (๑) วรรคสอง

ทั้งนี้ การให้ได้รับอัตราเงินเดือนสูงกว่าเดิมตาม (๑) (๒) และ (๓) นั้น จะต้องไม่ได้รับประโยชน์มากกว่า ผู้ที่มีได้ออกจากราชการไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี และต้องไม่เกินขั้นสูงของอัตราเงินเดือนสำหรับชั้นยศเดิม

ข้อ ๕ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ พิจารณาเห็นว่า มีเหตุผลและความจำเป็นสมควรบรรจุผู้ออกไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่ง หรือรับอัตราเงินเดือนในขั้นที่สูงกว่าที่กำหนดใน กฎ ก.ตร. นี้ ก็ให้เสนอ ก.ตร. พิจารณาเป็นราย ๆ ไป

ข้อ ๖ การบรรจุและแต่งตั้งผู้สมัครกลับเข้ารับราชการ ซึ่งออกจากราชการไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากปรากฏว่าก่อนกลับเข้ารับราชการได้มีกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรีแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือปรับอัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษรายเดือน เงินเพิ่มอื่น หรือเงินช่วยเหลือของข้าราชการตำรวจ ให้ได้รับเป็นประการใด ให้ปรับอัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษรายเดือน เงินเพิ่มอื่น หรือเงินช่วยเหลือที่ผู้นั้นได้รับอยู่ก่อนออกจากราชการ ให้เข้าระดับ ขั้น และอัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษรายเดือน เงินเพิ่มอื่น หรือเงินช่วยเหลือตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเสียก่อน แล้วจึงปรับอัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษรายเดือน เงินเพิ่มอื่น หรือเงินช่วยเหลือของผู้นั้น ให้เข้าระดับ ขั้น และอัตราเงินเดือนปกติ เงินเพิ่มพิเศษรายเดือน เงินเพิ่มอื่น หรือเงินช่วยเหลือ ตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อ ๗ การใดที่ได้ดำเนินการก่อนที่กฎ ก.ตร. นี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นการดำเนินการตามกฎหมาย ก.ตร. นี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎ ก.ตร. ฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป โดยมีบทบัญญัติกำหนดให้มีกฎหมายลำดับรองเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.ตร. นี้

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๓๑ ก หน้า ๒๕ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖)

กฎ ก.ตร.

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาการประเมินผล

การปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจ

พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ (๒) และมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ และมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงออกกฎ ก.ตร. ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร. นี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ กฎ ก.ตร. นี้ มีหลักการที่จะประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจบนพื้นฐานของผลสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

ข้อ ๓ การประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแต่งตั้งและเลื่อนเงินเดือน

ข้อ ๔ การประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจ ให้ประเมินจากผลงานและคุณลักษณะผู้ปฏิบัติราชการ ดังนี้

(๑) การประเมินผลงานให้พิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

(ก) ปริมาณงาน

(ข) คุณภาพของผลงาน

(ค) ความทันเวลา

(ง) ผลลัพธ์ ประโยชน์ในการนำไปใช้และประสิทธิผลของงาน

(จ) การประหยัดทรัพยากรหรือความคุ้มค่าของผลงาน

(๒) การประเมินคุณลักษณะผู้ปฏิบัติราชการให้พิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

(ก) ความสามารถและความอดสาหะในการปฏิบัติราชการ

(ข) การรักษาวินัย

(ค) การปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการตำรวจ การประพฤติตนตามประมุขจริยธรรม

ข้าราชการตำรวจ และจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจ

(ง) ความคิดริเริ่ม การสร้างสรรค์ และงานเชิงรุก

สำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจกำหนดให้มืองค์ประกอบการประเมินอื่น ๆ เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมของลักษณะภารกิจและสภาพการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจในตำแหน่งต่าง ๆ โดยให้กำหนดตัวชี้วัดขององค์ประกอบการประเมิน รวมทั้งแบบประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม

ข้อ ๕ ให้มีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับผลการปฏิบัติราชการร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน เช่น แผนงาน โครงการ กิจกรรม หรือผลงานที่กำหนดในการมอบหมายงาน เป็นต้น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงข้อตกลงผลการบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือภารกิจหลักที่ได้มีการกำหนดไว้ด้วย

ข้อ ๖ ให้ประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจ ปีละ ๒ ครั้ง ตามรอบปีงบประมาณ คือ ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ถึง ๓๑ มีนาคม ของปีถัดไป ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ถึง ๓๐ กันยายน ของปีเดียวกัน

ข้อ ๗ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ ให้มีสัดส่วนคะแนนการประเมินจากผลงานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ และแบ่งกลุ่มผลการประเมินไม่น้อยกว่า ๓ กลุ่ม เช่น กลุ่มสูงกว่ามาตรฐานกลาง กลุ่มอยู่ในมาตรฐานกลาง และกลุ่มต่ำกว่ามาตรฐานกลาง เป็นต้น โดยให้ผู้บังคับบัญชาจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินไว้ให้ชัดเจน ทุกครั้งที่มีการประเมิน

ข้อ ๘ ให้มีการแจ้งการประเมินและผลการประเมิน การเปิดโอกาสให้เข้าพบเพื่อปรึกษาหารือแนะนำ เกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมิน การประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินอยู่ในกลุ่มสูงกว่ามาตรฐานกลาง ในที่เปิดเผย

ข้อ ๙ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาผลการประเมินเพื่อทำหน้าที่พิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้รับการประเมิน ที่เห็นว่า ผลการประเมินของตนไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริง

ข้อ ๑๐ เมื่อเสร็จสิ้นการประเมินผลการปฏิบัติราชการแต่ละครั้งแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ประเมิน นำผลการประเมินไปใช้ประกอบการพิจารณาแต่งตั้งและเลื่อนเงินเดือน รวมทั้งการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้รับการประเมิน เพื่อให้มีการแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติราชการให้มีสมรรถนะและผลสัมฤทธิ์ของงานดียิ่งขึ้น

ข้อ ๑๑ ให้มีระบบการจัดเก็บผลการประเมิน เพื่อนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ข้อ ๑๒ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการกำหนดรายละเอียด วิธีการ เพื่อถือปฏิบัติตามกฎหมาย ก.ตร. นี้ รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาการประเมินผลการปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี ภารกิจและลักษณะงานที่เกี่ยวข้อง และมีอำนาจในการวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับข้าราชการตำรวจ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎ ก.ตร. ฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป โดยมีบทบัญญัติกำหนดให้มีกฎหมายลำดับรองเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.ตร. นี้

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๓๑ ก หน้า ๒๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖)

กฎ ก.ตร.

ว่าด้วยการได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของข้าราชการตำรวจชั้นพลตำรวจ ชั้นประทวน และชั้นสัญญาบัตร

พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ (๒) และมาตรา ๙๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ และมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงออกกฎ ก.ตร. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร. นี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ข้าราชการตำรวจผู้ที่ได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของชั้นพลตำรวจ ชั้นประทวน และชั้นสัญญาบัตร จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) สำเร็จหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจหรือหลักสูตรที่เทียบเท่า
- (๒) สำเร็จหลักสูตรนักเรียนผู้ช่วยพยาบาลตำรวจ
- (๓) สำเร็จหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ
- (๔) สำเร็จหลักสูตรนักศึกษาพยาบาลตำรวจ
- (๕) ผ่านการคัดเลือกหรือการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุหรือแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนหรือชั้นสัญญาบัตร
- (๖) สำเร็จหลักสูตรการศึกษาหรือฝึกอบรมเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนหรือชั้นสัญญาบัตรตามหลักสูตรที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.ตร.

หลักสูตรการศึกษาและหลักสูตรการฝึกอบรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามที่มีอยู่เดิมก่อน กฎ ก.ตร. นี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นหลักสูตรการศึกษาและหลักสูตรการฝึกอบรมที่ ก.ตร. ให้ความเห็นชอบตามกฎ ก.ตร. นี้

- (๗) มีคุณวุฒิสูงขึ้นโดยได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาตามเงื่อนไขระเบียบของทางราชการ
- (๘) ผ่านการคัดเลือกหรือการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุหรือแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นพลตำรวจ
- (๙) เป็นข้าราชการตำรวจชั้นพลตำรวจที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาใน (๑) ถึง (๔) และให้รวมถึงผู้ที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรใน (๓) และ (๔) ที่สมควรจะให้รับราชการเป็นข้าราชการตำรวจต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๓ การสั่งให้ข้าราชการตำรวจได้รับอัตราเงินเดือนตามข้อ ๒ ให้ได้รับเงินเดือนตามที่ ก.ตร. กำหนด โดยคำนึงถึงอัตราเงินเดือนที่ ก.พ. กำหนด สำหรับผู้ได้รับปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรเดียวกันด้วย

แต่ถ้าผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงกว่าอัตราที่กำหนดไว้ ก็ให้ได้รับเงินเดือนในอัตราเท่ากับเงินเดือนที่ได้รับอยู่ หรือในชั้นที่เทียบได้ตรงกับอัตราเงินเดือนเดิมตามตารางเทียบชั้นเงินเดือนข้าราชการตำรวจ

การกำหนดอัตราเงินเดือนสำหรับหลักสูตรการศึกษาจากสถานศึกษาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และปริญญาหรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษาในประเทศที่ ก.ตร. รับรองให้เป็นไปตามอัตราเงินเดือนที่ ก.ตร. กำหนด

ข้อ ๔ กรณีที่มีปัญหาว่าผู้ใดจะได้รับอัตราเงินเดือนสูงขึ้นตามกฎหมาย ก.ตร. นี้หรือไม่ ให้ ก.ตร. วินิจฉัยชี้ขาด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎ ก.ตร. ฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป โดยมีบทบัญญัติกำหนดให้มีกฎหมายลำดับรองเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.ตร. นี้

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๓๑ ก หน้า ๓๓ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖)

กฎ ก.ตร.
ว่าด้วยจรรยาบรรณของตำรวจ
พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ (๑) และ (๒) ประกอบมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ และมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงออกกฎ ก.ตร. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร. นี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก

(๑) กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๓ ให้ใช้กฎ ก.ตร. นี้ เป็นกรอบแห่งการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ ดังนี้

(๑) ข้าราชการตำรวจพึงยึดถือคุณธรรม จริยธรรม และอุดมคติของตำรวจ เป็นแนวทางการประพฤติตน และปฏิบัติหน้าที่เพื่อบรรลุถึงปณิธานของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ อุทิศตนให้แก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพตำรวจและกล้ายืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เพื่อเกียรติศักดิ์และศักดิ์ศรีของความเป็นตำรวจ

(๒) ข้าราชการตำรวจพึงหลีกเลี่ยงและละเว้นจากอบายมุขทั้งปวงหรือกระทำการอื่นใดที่อาจนำไปสู่ความเสื่อมเสียต่อตนเอง ครอบครัว และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๓) ข้าราชการตำรวจพึงวางตนให้เหมาะสมและครองตนอย่างพอเพียงสมฐานะานุรูป

(๔) ข้าราชการตำรวจพึงใฝ่หาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

(๕) ข้าราชการตำรวจต้องยึดถือและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างเคร่งครัด และยืนหยัดเจตนารมณ์ในการรักษากฎหมายให้ถึงที่สุด

(๖) ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบรวมทั้งไม่ใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ หรือยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือใช้ไปในทางจูงใจ หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การใช้ดุลพินิจอันเป็นผลให้สูญเสียความยุติธรรม

(๗) ข้าราชการตำรวจต้องรักษาความลับของทางราชการ และความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือจากประชาชนผู้มาติดต่อราชการ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรม หรือการตรวจสอบตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กำหนด

(๘) ข้าราชการตำรวจต้องถนอมรักษาทักษะของทางราชการให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและสามารถใช้ในการได้ตลอดเวลา โดยระมัดระวังมิให้เกิดความเสียหายหรือสิ้นเปลืองเยี่ยงวิญญูชนจะพึงปฏิบัติต่อทรัพย์สินของตนเอง

(๙) ข้าราชการตำรวจต้องตระหนักว่าการใช้อาวุธ กำลัง หรือความรุนแรง เป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุด โดยอาจใช้อาวุธ กำลัง หรือความรุนแรงได้ต่อเมื่อมีความจำเป็นภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบแบบแผน

(๑๐) ในการรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวน การสอบปากคำ หรือการซักถามผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา ผู้ที่อยู่ในความควบคุมตามกฎหมาย ผู้เสียหาย ผู้รู้เห็นเหตุการณ์หรือบุคคลอื่น ข้าราชการตำรวจต้องแสดงความเป็นมืออาชีพโดยใช้ความรู้ความสามารถตามหลักวิชาการตำรวจ รวมทั้งใช้ปฏิภาณไหวพริบและสติปัญญาอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอันอ้ำารงไว้ซึ่งความยุติธรรม และไม่ใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน

(๑๑) ข้าราชการตำรวจต้องอำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ และใช้กิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน เพื่อให้ประชาชนมีความเลื่อมใส เชื่อมั่น และศรัทธา

(๑๒) ข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจ และสวัสดิการ ตลอดจนปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักการและเหตุผลและเป็นไปตามระบบคุณธรรม

ข้าราชการตำรวจต้องเคารพเชื้อพวง และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยชอบด้วยกฎหมาย รักษาวินัยและความสามัคคีในหมู่คณะ และพึงปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยความสุภาพ มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ประเทศชาติ และประชาชน

ข้อ ๔ การจัดทำแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยจรรยาบรรณของตำรวจนี้ ให้เป็นไปตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๕ ข้าราชการตำรวจซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่โดยอาศัยวิชาชีพใดซึ่งมีการกำหนดจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้นไว้เป็นการเฉพาะ ต้องถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพนั้นด้วย

ข้อ ๖ การใดที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้ก่อนวันที่ กฎ ก.ตร. นี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปจนกว่าจะเสร็จสิ้น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎ ก.ตร. ฉบับนี้ คือ โดยที่ข้าราชการตำรวจมีหน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญในการรักษาความปลอดภัย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญารักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร รวมทั้งการให้บริการแก่ประชาชน ดังนั้น เพื่อให้ข้าราชการตำรวจมีความประพฤติดี สำนึกในหน้าที่ มีคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.ตร. นี้

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๓๕ ก หน้า ๙ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๖)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้การพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีประสิทธิภาพสูง อันจะเป็นการยกระดับการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “สื่อ” ในข้อ ๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“สื่อ” หมายความว่า สิ่งที่ทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร เครื่องหมาย ภาพ หรือเสียง ไม่ว่าจะปรากฏอยู่ในรูปของเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ แถบบันทึกเสียงหรือแถบบันทึกภาพ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในระบบคอมพิวเตอร์ หรือโดยวิธีการอื่นใด”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ
- (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนแปดคนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถ มีผลงานหรือประสบการณ์ด้านการศึกษา ด้านพัฒนาชุมชน ด้านกฎหมาย ด้านจิตวิทยา ด้านบริหาร ด้านวัฒนธรรม ด้านคุ้มครองผู้บริโภค และด้านสื่อสารมวลชน เป็นกรรมการ
- (๕) ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ
- (๖) รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรมที่ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- (๗) ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๖) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) นายกรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องหรือทุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๕”

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการดำเนินงานด้านพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) จัดทำแผนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

(๓) ให้ความเห็นแก่คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและอนุมัติเกี่ยวกับแผนงานหรือโครงการ เพื่อดำเนินงานตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการตาม (๑)

(๔) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

(๕) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในการดำเนินงานของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(๖) ประสานงานด้านการพัฒนาสื่อกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๗) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

(๘) ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ แผนงานหรือโครงการที่เสนอคณะรัฐมนตรีตาม (๒) และ (๓) และรายงานต่อคณะรัฐมนตรี

- (๙) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
(๑๐) ดำเนินการอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย”

ข้อ ๘ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อ
ปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๐ ให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง
ตามข้อ ๙ (๙) โดยอนุโลม”

ข้อ ๙ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อ
ปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๒ ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้รับผิดชอบ
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ แผนงานหรือโครงการตามข้อ ๙ (๒) และ (๓)
รายงานความก้าวหน้าของแผนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ แผนงานหรือโครงการต่อคณะกรรมการ
เพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรีตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด”

ข้อ ๑๐ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑
ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติขึ้นใหม่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบนี้
ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๘๐ ง หน้า ๑ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๖)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ

พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็น
มาตรการในการควบคุมดูแลเรื่องการเรียไรของทางราชการเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้
สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงสมควรกำหนดระเบียบดังกล่าวเสียใหม่
เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

(๒) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การเรียไร” หมายความว่า การเก็บเงินหรือทรัพย์สิน โดยขอรับให้ช่วยออกเงินหรือทรัพย์สินตามใจสมัคร
และให้หมายความรวมถึงการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้หรือบริการซึ่งมีการแสดงโดยตรงหรือโดยปริยายว่ามีใช่
เป็นการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้หรือบริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วน
ไปใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นด้วย

“เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร” หมายความว่า เข้าไปช่วยเหลือโดยมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการเรียไร
ในฐานะเป็นผู้ร่วมจัดให้มีการเรียไร ผู้สนับสนุน หรือเป็นกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน ที่ปรึกษา หรือในฐานะ
อื่นใดในการเรียไรของหน่วยงานของรัฐที่ขออนุมัติจัดให้มีการเรียไร หรือหน่วยงาน องค์กร บุคคล หรือนิติบุคคลอื่นใด
ที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการเรียไรนั้น

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ
องค์การมหาชน และหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของฝ่ายบริหาร ทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค
และราชการส่วนท้องถิ่น

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๕ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ หน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรมิได้ เว้นแต่เป็นการเรียไร
ตามข้อ ๑๙ หรือได้รับอนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ระเบียบนี้

หน่วยงานของรัฐซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตในการเรียไรรวมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรร นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรรแล้ว จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ด้วย ในกรณีนี้ กคร. อาจกำหนดแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรรก็ได้

ข้อ ๓/ ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามระเบียบนี้โดยเคร่งครัด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นตามควรแก่กรณี และในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าการกระทำนั้นอาจมีเหตุเกี่ยวข้องกับทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มีมูลความผิดทางอาญา หรืออาจเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอื่น ให้ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้หน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในเรื่องนั้น เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

หมวด ๒

คณะกรรมการควบคุมการเรียไรรของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรรของหน่วยงานของรัฐ เรียกโดยย่อว่า “กคร.” ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ และผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กคร. จะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ ๕ ให้กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่

ข้อ ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๕ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) นายกรัฐมนตรีให้ออก

ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ กคร. ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งตามวรรคสอง

ข้อ ๑๑ กคร. มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบนี้

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้จัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามระเบียบนี้

(๓) พิจารณาอนุมัติให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะทำการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตท้องที่เกินหนึ่งจังหวัด จัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(๔) ระงับการเรียไรที่ไม่ได้รับอนุมัติตามระเบียบนี้ หรือเพิกถอนการอนุมัติที่อยู่ระหว่างการเรียไร ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่หน่วยงานของรัฐได้รับมาจากการเรียไร โดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๖) ให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๗) มอบหมายให้ กคร. จังหวัด ปฏิบัติการอื่นใดตามที่เห็นสมควร

(๘) ติความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ระเบียบนี้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ กคร. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

เมื่อ กคร. ได้พิจารณาอนุมัติตาม (๓) แล้ว ให้แจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อทราบด้วย

ข้อที่ ๑๒ การประชุมของ กคร. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๓ กคร. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ กคร. มอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน ให้นำความในข้อ ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ ให้มีสำนักงานเลขานุการ กคร. ขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการและงานอื่นตามที่ กคร. มอบหมาย

หมวด ๓

คณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัด

ข้อ ๑๕ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัดในทุกจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “กคร. จังหวัด” โดยออกนามจังหวัดนั้น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด

อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำการอัยการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด สรรพากรพื้นที่ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นายกองดีการบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ และหัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

กคร. จังหวัด จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานจังหวัดจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ ๑๖ ให้ กคร. จังหวัด มีหน้าที่ช่วย กคร. ปฏิบัติการในจังหวัด และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาอนุมัติให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะทำการเรียโรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียโร ภายในเขตจังหวัด จัดให้มีการเรียโรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียโรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(๒) ระวังการเรียโรที่ไม่ได้รับอนุมัติตามระเบียบนี้ หรือเพิกถอนการอนุมัติที่อยู่ระหว่างการเรียโรในกรณี ที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ระเบียบนี้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ กคร. จังหวัด หรือตามที่ กคร.

มอบหมาย

เมื่อ กคร. จังหวัด ได้พิจารณาอนุมัติตาม (๑) แล้ว ให้แจ้งให้สำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดนั้น และรายงาน กคร. เพื่อทราบด้วย

ข้อ ๑๗ ให้นำความในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ มาใช้บังคับกับวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง การประชุม กคร. จังหวัด และการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานโดยอนุโลม

หมวด ๔

หลักเกณฑ์การเรียโร

ข้อ ๑๘ การเรียโรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียโรที่ กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี จะพิจารณาอนุมัติให้ตามข้อ ๖ ได้นั้นจะต้องมีลักษณะและวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการเรียโรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐนั่นเอง

(๒) เป็นการเรียโรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่การป้องกันหรือพัฒนาประเทศ

(๓) เป็นการเรียโรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์

(๔) เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียโรของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาต จากคณะกรรมการควบคุมการเรียโรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียโรแล้ว

ข้อ ๑๙ การเรียโรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียโรดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี

(๑) เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และมีมติคณะรัฐมนตรีให้เรียโรได้

(๒) เป็นการเรียโรที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหาย หรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากสาธารณภัยหรือเหตุการณ์ใดที่สำคัญ

(๓) เป็นการเรียโรเพื่อร่วมกันทำบุญเนื่องในโอกาสการทอดผ้าพระกฐินพระราชทาน

(๔) เป็นการเรียโรตามข้อ ๑๘ (๑) หรือ (๓) เพื่อให้ได้เงินหรือทรัพย์สินไม่เกินจำนวนเงินหรือมูลค่าตามที่ กคร. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๕) เป็นการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไธตามข้อ ๑๘ (๔) ซึ่ง กคร. ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการได้โดยไม่ต้องขออนุมัติ

(๖) เป็นการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นของรัฐที่ได้รับอนุมัติหรือได้รับยกเว้นในการขออนุมัติตามระเบียบนี้แล้ว

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับอนุมัติหรือได้รับยกเว้นตามข้อ ๑๙ ให้จัดให้มีการเรียไธหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไธ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้กระทำการเรียไธเป็นการทั่วไป โดยประกาศหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๒) กำหนดสถานที่หรือวิธีการที่จะรับเงินหรือทรัพย์สินจากการเรียไธ

(๓) ออกใบเสร็จหรือหลักฐานการรับเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ผู้บริจาคทุกครั้ง เว้นแต่โดยลักษณะแห่งการเรียไธไม่สามารถออกใบเสร็จหรือหลักฐานดังกล่าวได้ ก็ให้จัดทำเป็นบัญชีการรับเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

(๔) จัดทำบัญชีการรับจ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการเรียไธตามระบบบัญชีของทางราชการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดการเรียไธ หรือทุกสามเดือนในกรณีที่เป็นการเรียไธที่กระทำอย่างต่อเนื่องและปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐที่ได้ทำการเรียไธไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ทราบ และจัดให้มีเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการเรียไธดังกล่าวไว้ ณ สถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหา และศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐนั้นด้วย

(๕) รายงานการเงินของการเรียไธพร้อมทั้งส่งบัญชีตาม (๔) ให้ กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัด แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้จัดทำบัญชีตาม (๔) แล้วเสร็จ หรือในกรณีที่เป็นการเรียไธที่ได้กระทำอย่างต่อเนื่อง ให้รายงานการเงินพร้อมทั้งส่งบัญชีดังกล่าวทุกสามเดือน รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐนั้นด้วย

ข้อ ๒๑ ในการเรียไธหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไธ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประโยชน์ที่ผู้บริจาคหรือบุคคลอื่นจะได้รับซึ่งมิใช่ประโยชน์ที่หน่วยงานของรัฐได้ประกาศไว้

(๒) กำหนดให้ผู้บริจาคต้องบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเป็นจำนวนหรือมูลค่าที่แน่นอน เว้นแต่โดยสภาพมีความจำเป็นต้องกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน เช่น การจำหน่ายบัตรเข้าชมการแสดง หรือบัตรเข้าร่วมการแข่งขัน เป็นต้น

(๓) กระทำการใด ๆ ที่เป็นการบังคับให้บุคคลใดทำการเรียไธหรือบริจาค หรือกระทำในลักษณะที่ทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเรียไธหรือบริจาคไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๔) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐออกทำการเรียไธ หรือใช้ สั่ง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ใดบังคับบัญชา หรือบุคคลอื่น ออกทำการเรียไธ

ข้อ ๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไธของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไธตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไธซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐจะต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ใช้หรือแสดงตำแหน่งหน้าที่ให้ปรากฏในการดำเนินการเรียไธไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์หรือสื่ออย่างอื่น หรือด้วยวิธีการอื่นใด

(๒) ใช้ ล้าง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ได้บังคับบัญชา หรือบุคคลใดช่วยทำการเรียไรให้ หรือกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นนั้นต้องตกอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเรียไรให้ได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๓ การเรียไร หรือการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรเรียไร ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และได้ดำเนินการไปก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

ข้อ ๒๔ ให้ กคร. และ กคร. จังหวัด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ กคร. และ กคร. จังหวัด ตามระเบียบนี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งแล้วแต่กรณี ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง หน้า ๑ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖)

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจรับผิดชอบในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติเป็นส่วนรวม โดยเฉพาะความรับผิดชอบในการควบคุม เรังรัด และประสานงานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการสืบสวน สอบสวน และการบังคับโทษตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้การบังคับใช้กฎหมายและการปราบปรามยาเสพติดบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนถึงการควบคุม เรังรัด และประสานงานมีความสอดคล้องกับนโยบายและการแก้ไขปัญหายา จึงจำเป็นต้องตราระเบียบและยึดการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน โดยให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นผู้เข้าร่วมประสานงานกับเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างใกล้ชิด และให้ปฏิบัติตามแนวทางการประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๕ (๙) แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๗

(๒) ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๔ ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด และให้ถือคำวินิจฉัยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบนี้

ข้อ ๕ ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ ในระเบียบนี้

“การประสานงาน” หมายความว่า การวางระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องและเป็นแนวทางเดียวกัน โดยการปฏิบัติงานที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน และเป็นการประสานอย่างบูรณาการหลายเรื่องพร้อม ๆ กัน เช่น วัตถุประสงค์ ข้อมูลสารสนเทศ ความคิดเห็น ความร่วมมือ หรือวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยรวม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด กรมการปกครอง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรมราชทัณฑ์ กรมพระธรรมนูญ รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

“พนักงานอัยการ” หมายความว่ารวมถึงอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

หมวด ๒

การประสานงาน

ส่วนที่ ๑

ขอบเขต

ข้อ ๓/ การประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามระเบียบนี้ มีขอบเขตการดำเนินงานดังต่อไปนี้

(๑) การประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือ ความโปร่งใส และความไว้วางใจระหว่างกัน โดยที่มิให้เป็นการแทรกแซงหรือก้าวล่วงหน้าที่และอำนาจของแต่ละฝ่ายตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนด

(๒) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการประสานงานระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ส. กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อ ๕ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด วางระเบียบหรือออกคำสั่งภายในหน่วยงานของรัฐนั้น เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

ส่วนที่ ๒

การประสานงานในชั้นสืบสวนและจับกุม

ข้อ ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน จับกุม และตรวจสอบทรัพย์สินในคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หากหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการสืบสวนหรือจับกุมประสงค์ขอรับการสนับสนุนค่าตอบแทนในการดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวน การจับกุม หรือการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ก็ให้เสนอเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย พร้อมด้วยข้อมูล ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่มีต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและสนับสนุนค่าตอบแทนกับหน่วยงานนั้น ทั้งนี้ ตามแนวทางการสนับสนุนค่าตอบแทนการปฏิบัติงานเพื่อการปราบปรามยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๑ เมื่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. แจ้งขอความร่วมมือในการสืบสวน การตรวจค้น การจับกุม และการสอบสวนผู้ต้องหาตามหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้ความร่วมมือในการดำเนินการ

การแจ้งขอความร่วมมือของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตามวรรคหนึ่ง จะแจ้งเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามแต่พฤติการณ์และความจำเป็น ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้ได้รับแจ้งบันทึกการแจ้งขอความร่วมมือ ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี

ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไม่สามารถให้ความร่วมมือได้ ก็ให้จดแจ้งเหตุผลไว้ทำบันทึก การแจ้งขอความร่วมมือในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี และให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. รายงานการไม่สามารถ ให้ความร่วมมือต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ทราบ

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ไม่สามารถควบคุมผู้ถูกจับไว้ ณ ที่ทำการของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ให้นำส่งที่ทำการของเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อฝากให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เป็นการชั่วคราวก่อนส่งมอบแก่ พนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี และให้เจ้าพนักงานตำรวจรับฝากการควบคุมผู้ถูกจับไว้ตามอำนาจของ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

ข้อ ๑๓ การจับกุมหรือการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ผู้จับกุมปฏิบัติตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

การจับทำบันทึกการจับกุม ห้ามมิให้นำแบบพิมพ์ที่มีช่องสำหรับกาเครื่องหมายหรือข้อความเกี่ยวกับ พฤติการณ์การจับกุมมาใช้ในการจับทำบันทึกการจับกุม

การจับกุมผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๕ หรือมาตรา ๑๒๗ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้ผู้จับกุมบันทึกและแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการขออนุมัติแจ้งข้อหาต่อเลขาธิการ ป.ป.ส.

ข้อ ๑๔ ให้ผู้จับกุมทุกคนตรวจสอบความถูกต้องในการจับทำบันทึกการจับกุมก่อนลงลายมือชื่อ โดยผู้ที่จะลงลายมือชื่อในฐานะที่เป็นผู้จับกุมจะต้องเป็นผู้ที่ร่วมทำการจับกุมผู้ต้องหาในขณะที่มีการจับกุมจริง ส่วนผู้อื่นที่ไม่ได้ร่วมทำการจับกุม เช่น ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยเหลือในการจับกุม ให้ลงชื่อในฐานะนั้น

ข้อ ๑๕ ผู้จับกุมที่จะให้การต่อพนักงานสอบสวนในฐานะเป็นพยานผู้จับกุมจะต้องเป็นผู้ที่ร่วมทำการจับกุม ผู้ต้องหาในขณะที่มีการจับกุมจริง รวมทั้งต้องทราบรายละเอียดและพฤติการณ์ในการจับกุมเป็นอย่างดี

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ผู้จับกุมถูกจำเลยอ้างเป็นพยานในศาล ให้ทำบันทึกรายงานข้อเท็จจริงเสนอ ผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาบันทึกการรายงานข้อเท็จจริงดังกล่าวให้พนักงานอัยการทราบล่วงหน้า อย่างน้อยหนึ่งวันก่อนวันสืบพยาน และไปพบพนักงานอัยการในกรณีที่ได้รับแจ้งให้ไปพบ

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้ถูกจับประสงค์จะให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อผู้จับกุมตามมาตรา ๑๕๓ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้ผู้จับกุมจัดให้ผู้ถูกจับ บันทึกการรายละเอียดแห่งข้อมูลด้วยตนเองและลงลายมือชื่อไว้ หากผู้ถูกจับไม่อาจบันทึกข้อมูลเองได้ให้ผู้จับกุม เป็นผู้บันทึกข้อมูล แล้วให้ผู้ถูกจับลงลายมือชื่อ ผู้บันทึก และพยาน (ถ้ามี) โดยให้แนบบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้กับ บันทึกการจับกุม

ให้ผู้จับกุมรวบรวมพยานหลักฐานเท่าที่จำเป็นในการพิสูจน์หรือยืนยันว่าเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ส่งบันทึกการรายละเอียดการให้ ข้อมูลของผู้ถูกจับ และบันทึกการจับกุมพร้อมพยานหลักฐานจากการนำข้อมูลที่ให้หรือเปิดเผยไปใช้ขยายผล ให้พนักงานสอบสวนในคดีนั้น

ส่วนที่ ๓

การประสานงานในชั้นพนักงานสอบสวน

ข้อ ๑๘ ให้พนักงานสอบสวนเก็บรักษายาเสพติดของกลางหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ตามที่ได้รับแจ้งขอความร่วมมือจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับการเก็บรักษาและจำหน่ายของกลางหรือระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเกี่ยวกับการตรวจรับ การตรวจพิสูจน์ การเก็บรักษา การทำลาย การนำไปใช้ประโยชน์ และการรายงานยาเสพติด และให้ทำหลักฐานการรับมอบยาเสพติดของกลางหรือทรัพย์สินนั้นให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ด้วย

ข้อ ๑๙ เมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือยึดหรืออายัดได้แต่เฉพาะของกลางยาเสพติดซึ่งมีปริมาณเกินกว่าการมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนรายงานเลขาธิการ ป.ป.ส. โดยเร็ว และต้องไม่เกินสิบวันนับแต่วันที่จับกุม หรือยึดหรืออายัดของกลางยาเสพติด

คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทุกคดี ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนรายงานเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นประจำทุกเดือน

ข้อ ๒๐ เมื่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย เพราะการปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด ให้บุคคลดังกล่าวหรือผู้บังคับบัญชาของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นรายงานเลขาธิการ ป.ป.ส. พร้อมข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดีโดยเร็ว และให้เลขาธิการ ป.ป.ส. พิจารณาช่วยเหลือตามควรแก่กรณี ทั้งนี้ ให้รวมถึงการให้ความคุ้มครองแก่ผู้นั้นด้วย

ข้อ ๒๑ เมื่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้รับแจ้งตามข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง หรือเห็นสมควรส่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้มีอำนาจสอบสวนเข้าฟังการสอบสวน ก็ให้แจ้งหัวหน้าพนักงานสอบสวนพร้อมรายชื่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้เข้าฟังการสอบสวน

ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จับกุมและใช้อำนาจสอบสวนตามมาตรา ๑๑/๑ (๘) ประกอบมาตรา ๑๑/๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ เลขาธิการ ป.ป.ส. อาจมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้นั้นเข้าฟังการสอบสวนในคดีนั้นก็ได้

ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ที่ได้รับมอบหมายเข้าฟังการสอบสวนรายงานผลพร้อมความเห็นให้เลขาธิการ ป.ป.ส. ทราบ

ข้อ ๒๒ ให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีแจ้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตามข้อ ๒๑ ทราบถึงวัน เวลา และสถานที่สอบสวนล่วงหน้าทุกครั้ง โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการเดินทางของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ด้วย

ถ้าเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ไม่มาฟังการสอบสวนตามที่ได้แจ้งไว้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนได้ตามลำพังเฉพาะในครั้งนั้น และให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ในสำนวนการสอบสวนว่าเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ไม่มาฟังการสอบสวน

ข้อ ๒๓ เมื่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้เข้าฟังการสอบสวนเห็นว่าข้อเท็จจริงใดเป็นสาระสำคัญของคดีสมควรซักถาม ก็ให้แจ้งเหตุผลต่อพนักงานสอบสวนให้ซักถามได้ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ทำบันทึกความเห็นและเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน

ข้อ ๒๔ เมื่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้เข้าฟังการสอบสวนได้พิจารณาข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนแล้วเห็นว่ายังมีพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุใด สมควรใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดได้

ก็ให้แจ้งเหตุผลให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามควรแก่กรณี แล้วแจ้งให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ทราบโดยเร็ว ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ทำบันทึกความเห็นและเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน

ข้อ ๒๕ คดีที่เลขาคติการ ป.ป.ส. ไม่อาจส่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เข้าฟังการสอบสวนตามข้อ ๒๑ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนส่งสำเนารายงานการสอบสวนคดีต่อเลขาคติการ ป.ป.ส.

ข้อ ๒๖ การสอบคำให้การผู้ต้องหาหรือพยานในคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการสอบคำให้การผู้ต้องหาในฐานะพยาน ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องไว้เป็นหลักฐานเท่าที่สามารถทำได้ โดยแจ้งการบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวให้ผู้ต้องหาหรือพยานทราบด้วย

ในกรณีพนักงานสอบสวนจะอ้างคำให้การของผู้ต้องหาที่กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๕ หรือมาตรา ๑๒๗ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ไว้เป็นพยาน ให้สอบผู้ต้องหานั้นในฐานะพยาน และให้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งด้วย

ข้อ ๒๗ ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนในระหว่างที่ผู้ต้องหาคนใดคนหนึ่งถูกขังอยู่ไปยังพนักงานอัยการภายในกำหนดระยะเวลา ดังนี้

(๑) ในกรณีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลแขวงและจำเลยให้การปฏิเสธ ให้ส่งสำนวนล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันครบกำหนดขังผู้ต้องหาครั้งสุดท้าย

(๒) ในกรณีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ซึ่งเกินกว่าอำนาจการพิจารณาของศาลแขวง ให้ส่งสำนวนล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสองวันก่อนวันครบกำหนดขังผู้ต้องหาครั้งสุดท้าย

ในกรณีมีเหตุขัดข้องอันสำคัญและจำเป็นที่ไม่สามารถส่งสำนวนภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือมีเหตุอื่นที่ทำให้ระยะเวลาในการขังผู้ต้องหาเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานสอบสวนรีบแจ้งไปยังพนักงานอัยการเพื่อประสานและขอคำแนะนำในการดำเนินคดีดังกล่าว ให้สามารถดำเนินการส่งสำนวนได้อย่างครบถ้วนโดยเร็ว

การคืนสำนวนการสอบสวนที่รับไว้จากพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีหนังสือโดยแจ้งเหตุผลในการคืนสำนวนให้พนักงานสอบสวนทราบ

ข้อ ๒๘ กรณีที่พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ โดยมีความเห็นควรสั่งฟ้องและเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน หากพนักงานอัยการเห็นว่าควรปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานอัยการถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือเลขาคติการ ป.ป.ส. ต้องการทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือคดีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย เพราะการปฏิบัติการตามหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดไม่ว่าคดีจะถึงที่สุดหรือไม่ก็ตาม ให้แจ้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อัยการสูงสุด ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเจ้ากรมพระธรรมนูญ แล้วแต่กรณี เพื่อให้รายงานหรือส่งให้เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบชี้แจงตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๓๐ เมื่อมีการอนุมัติแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดฐานสนับสนุนช่วยเหลือ หรือสมคบกันกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน การสอบสวน หรือการตรวจสอบสวนในคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด กรณีผู้กระทำความผิดซึ่งมีหมายจับและยังจับกุมตัวไม่ได้ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในคดีนั้น แจ้งให้ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค แล้วแต่กรณี ทราบโดยเร็ว เพื่อร่วมกันสืบสวนและสอบสวนขยายผลจับกุมและตรวจยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้กระทำความผิดดังกล่าวต่อไป

ข้อ ๓๑ เมื่อผู้กระทำความผิดประสงค์จะให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๑๕๓ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้พนักงานสอบสวนบันทึกคำให้การเกี่ยวกับการให้ข้อมูลที่สำคัญของผู้กระทำความผิด รวมถึงบันทึกผลการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ขยายผลการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในสำนวนการสอบสวน โดยให้สอบสวนผู้ต้องหาในในฐานะเป็นพยานในคดีที่สามารถขยายผลการจับกุมได้

ในกรณีผู้กระทำความผิดได้ให้ข้อมูลต่อผู้จับกุมตามข้อ ๑๗ แล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนหรือสอบปากคำผู้จับกุม และบันทึกไว้ในสำนวนการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดในการพิสูจน์ความผิดและพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และบันทึกไว้ในสำนวนการสอบสวนและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้หรือเปิดเผยข้อมูลของผู้ต้องหาไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ส่วนที่ ๔

การประสานงานในชั้นพนักงานอัยการ

ข้อ ๓๒ คดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง ให้พนักงานอัยการแจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง พร้อมเหตุผลและข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) ต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินคดีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ให้สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการต่าง ๆ หรือกรมพระธรรมนูญ แจ้งรายละเอียดความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดรายเดือนมายังเลขาธิการ ป.ป.ส.

ข้อ ๓๓ ถ้าศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้พนักงานอัยการรายงานให้อัยการสูงสุด หรือเจ้ากรมพระธรรมนูญทราบ แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งสำเนาคำพิพากษารวมทั้งข้อสังเกตต่าง ๆ (ถ้ามี) เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินคดีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือกรมพระธรรมนูญแจ้งให้เลขาธิการ ป.ป.ส. ทราบ

ข้อ ๓๔ เมื่อพนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณา หากพนักงานอัยการเห็นว่าควรดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในความผิดตามมาตรา ๑๒๕ หรือมาตรา ๑๒๗ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้พนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาแจ้งข้อหาเพื่อดำเนินคดีในความผิดดังกล่าวได้

เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งอนุมัติให้แจ้งข้อหาในความผิดตามมาตรา ๑๒๕ หรือมาตรา ๑๒๗ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้พนักงานสอบสวนรายงานการแจ้งข้อหาพร้อมทั้งสำเนาสำนวนการสอบสวนไปยังเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือผู้ที่เลขาธิการ ป.ป.ส. มอบหมายทราบโดยทันที

ข้อ ๓๕ ให้พนักงานอัยการตรวจพิจารณาว่าผู้กระทำความผิดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามข้อ ๑๗ หรือข้อ ๓๑ อันนำไปสู่การขยายผลการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ ถ้าเห็นว่ามีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานตามที่ผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนได้บันทึกไว้ ให้พนักงานอัยการระบุในคำฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาล ขอให้ศาลพิจารณาลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ส่วนที่ ๕
การประสานงานในชั้นศาล

ข้อ ๓๖ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแจ้งหมายเลขโทรศัพท์และช่องทางติดต่อสื่อสารทางอื่น (ถ้ามี) รวมทั้งที่ตั้งของผู้รับผิดชอบในการจัดส่งหมายเรียกแก่พยานและติดตามพยานไปยังสำนักงานอัยการที่มีเขตอำนาจเหนือการสอบสวนของพนักงานสอบสวน เพื่อประโยชน์ในการประสานงานเกี่ยวกับการส่งหมายเรียกและติดตามพยาน

ให้ผู้รับผิดชอบในการจัดส่งหมายเรียกแก่พยานและติดตามพยาน รายงานผลการส่งหมายให้พนักงานอัยการทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหมายจากพนักงานอัยการ และติดตามพยานเพื่อให้ไปพบพนักงานอัยการตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้รับแจ้งจากพนักงานอัยการ

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งหมายเรียกให้พยานได้ ให้ผู้รับผิดชอบในการจัดส่งหมายเรียกแก่พยานและติดตามพยานระบุเหตุผลที่ไม่สามารถส่งหมายไว้โดยละเอียด และหากเป็นการส่งหมายไม่ได้เพราะพยานย้ายที่อยู่ ให้ผู้รับผิดชอบในการจัดส่งหมายเรียกแก่พยานและติดตามพยานดำเนินการสืบหาที่อยู่ใหม่ของพยาน พร้อมทั้งคัดสำเนาทะเบียนบ้านแห่งใหม่ของพยาน (ถ้ามี) แจ้งให้พนักงานอัยการทราบ

ให้พนักงานสอบสวนระบุหมายเลขโทรศัพท์ของตนและของพยานทุกคนซึ่งสามารถติดต่อได้ ให้ปรากฏชัดในสำนวนการสอบสวน

ให้พนักงานอัยการผู้ว่าคดีระบุหมายเลขโทรศัพท์ของตนซึ่งสามารถติดต่อได้ ให้ปรากฏชัดในหนังสือการส่งหมาย

กรณีที่พยานได้รับหมายเรียกแต่ไม่ต้องไปสืบพยาน โดยพนักงานอัยการได้รับทราบล่วงหน้า ให้พนักงานอัยการแจ้งพนักงานสอบสวนหรือพยานทราบเพื่อไม่ต้องเดินทางไปเป็นพยานศาล

ข้อ ๓๗ ให้ผู้จับกุมและพนักงานสอบสวนเตรียมความพร้อมก่อนที่จะสืบพยาน ในกรณีที่พนักงานอัยการผู้ว่าคดีต้องการซักถามข้อเท็จจริงจากผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการสืบพยาน ให้พนักงานอัยการผู้ว่าคดีแจ้งผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนให้ไปพบตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

หากผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนมีความประสงค์จะประสานเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสืบพยาน ให้ผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนติดต่อขอพบพนักงานอัยการผู้ว่าคดีเพื่อทราบข้อเท็จจริงก่อนที่จะทำการสืบพยาน

ข้อ ๓๘ ในระหว่างการสอบสวนหรือการสืบพยานคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบว่ามีเหตุอันควรที่จะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยานหลักฐานใดไว้ล่วงหน้าหรือไม่ หากปรากฏเหตุอันควรตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสอง และมาตรา ๒๓๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนประสานงานกับพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ทำการสืบพยานหลักฐานไว้ล่วงหน้าทันที

ส่วนที่ ๖
การปล่อยชั่วคราว

ข้อ ๓๙ เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่าผู้ต้องหารายใดไม่สมควรได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ให้บันทึกข้อเท็จจริงและเหตุผล รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์โดยละเอียดไว้ในคำร้องขอฝากขังทุกครั้ง เพื่อประกอบการพิจารณาของศาล ดังนี้

(๑) รายละเอียดของข้อเท็จจริงและเหตุผลในการคัดค้านการปล่อยชั่วคราว ได้แก่

(ก) ลักษณะการกระทำอันเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกระทำความผิดอาญาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากมีบทกำหนดโทษสูงซึ่งอาจเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาจะหลบหนี

(ข) เอกสารหรือพยานหลักฐานที่ใช้ในการดำเนินคดีส่วนใหญ่อยู่ในอำนาจสั่งการหรือภายใต้อิทธิพลของผู้ต้องหาซึ่งสามารถไปยังเหยี่ยงกับพยานหลักฐานนั้นได้

(ค) พฤติการณ์ของผู้ต้องหาว่าเป็นหัวหน้า ผู้สั่งการ หรือผู้จัดการ รวมถึงผู้สมคบหรือผู้สนับสนุน หรือเป็นผู้กระทำความผิดที่มีอาวุธหรือใช้อาวุธ หรือใช้กำลังประทุษร้ายในการกระทำความผิด ซึ่งถือว่าเป็นผู้ต้องหาที่น่าจะมีภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวได้

(ง) ผู้ร้องขอประกันมีพฤติการณ์ที่ไม่น่าเชื่อถือ ซึ่งอาจทำให้ผู้ต้องหาหลบหนีหรือไม่อาจบังคับตามข้อสัญญาประกันได้

(จ) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราว

(ฉ) เป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล

(๒) ข้อมูลประวัติอาชญากรรมหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของผู้ต้องหาในอดีตและปัจจุบัน จากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยใช้เลขประจำตัวประชาชนสิบสามหลัก (ถ้ามี) หรือลายพิมพ์นิ้วมือเป็นหลักฐานในการสืบค้น

เมื่อผู้ต้องหาคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดร้องขอปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนขอให้ศาลพิจารณากำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ซึ่งถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้ เงื่อนไขดังกล่าวอาจได้แก่การให้มารายงานตัวต่อพนักงานสอบสวนตามเงื่อนไขที่กำหนด

เมื่อผู้ต้องหาคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดร้องขอปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทราบ เพื่อจะได้เสนอข้อมูลอันเป็นประโยชน์ประกอบการคัดค้านการปล่อยชั่วคราว

หากศาลมีคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้พนักงานสอบสวนรายงานให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนและสำนักงาน ป.ป.ส. ทราบเป็นหนังสือ เพื่อให้พิจารณาป้องกันการหลบหนีหรือป้องกันความเสียหาย

ข้อ ๔๐ การคัดค้านการปล่อยชั่วคราวโดยพนักงานอัยการ ให้พนักงานอัยการดำเนินการตามข้อ ๓๙ โดยอนุโลม

หมวด ๓

การดำเนินงานและการติดตามประเมินผล

ข้อ ๔๑ เมื่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ต้องการทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการรับโทษ ประวัติการต้องโทษ หรือข้อเท็จจริงประการอื่นของนักโทษคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อรายงานคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือเพื่อประโยชน์ในการปราบปรามยาเสพติด ให้กรมราชทัณฑ์ หรือเรือนจำทหาร ให้ความร่วมมือตามควรแก่กรณี

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการตรวจสอบทรัพย์สินในคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เข้าไปสอบสวนหรือเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำหรือในสถานที่ที่คุมขังของกรมราชทัณฑ์ หรือเรือนจำทหารได้ เมื่อได้ร้องขอต่อผู้บัญชาการเรือนจำหรือหัวหน้าสถานที่นั้นแล้ว

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้กรมราชทัณฑ์ หรือเรือนจำทหาร รายงานสถิตินักโทษในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดรายเดือนมายังเลขาธิการ ป.ป.ส.

ข้อ ๔๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบ เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติ

ข้อ ๔๓ ให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทุกระดับให้การสนับสนุน กำกับ ดูแล และติดตามการประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีการดำเนินงานตามระเบียบนี้อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๔๔ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกำหนดแนวทางและวิธีการกำกับและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้ชัดเจนและรวดเร็ว

ข้อ ๔๕ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ติดตามประเมินผลการประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในภาพรวม เพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทราบทุกปี

ข้อ ๔๖ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และกรมพระธรรมนูญร่วมกันประชุมสัมมนาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรค และพัฒนาแนวทางในการประสานงานคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติดที่อาจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อย่างต่อเนื่อง และเป็นประจำทุกปี โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน ป.ป.ส. หรือส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔๗ การรายงานหรือการแจ้งรายละเอียดตามระเบียบนี้ ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงาน ป.ป.ส. กำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

วิษณุ เครืองาม

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๘๓ ง หน้า ๑ วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖)

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ว่าด้วยการแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคนสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ให้ความสำคัญในเรื่องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐที่กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑/๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๑/๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๕ แห่งระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พ.ศ. ๒๕๖๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๕ การปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ และข้อ ๒๑ ต้องจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์หรือสิ่งอื่นใดที่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ เว้นแต่มีเหตุอันมิอาจดำเนินการได้ ให้บันทึกเหตุแห่งการนั้นไว้ในบันทึกการตรวจค้น หรือบันทึกการตรวจยึด หรือบันทึกการสอบสวนของพนักงาน ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี

การปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๑๕ และข้อ ๒๔ ต้องมีการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับทราบก่อนดำเนินการและต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคนสูญหาย กำหนดอย่างเคร่งครัด”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

วิษณุ เครืองาม

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๑๒๓ ง หน้า ๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖)

ข้อกำหนด ก.ตร.
ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ
พ.ศ.๒๕๖๖

ด้วย กฎ ก.ตร. เกี่ยวกับการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจ ซึ่งต้องออกตามความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จหรือดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว แต่ยังไม่อาจนำมาใช้บังคับได้ด้วยเงื่อนไขของกฎหมาย จึงเป็นการสมควรให้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจ เพื่อรักษาความเที่ยงธรรมในการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน โดยในการคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจต้องพิจารณาจากอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกัน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพได้อย่างอิสระ ไม่ตกอยู่ในอาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ และมาตรา ๑๓/๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ และมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จึงวางข้อกำหนดไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้ เรียกว่า “ข้อกำหนด ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ข้อกำหนด ก.ตร. นี้ ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ข้อกำหนด ก.ตร. นี้ ให้ใช้บังคับในการคัดเลือก การทำความตกลงกัน การให้ความเห็นชอบ และการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและจเรตำรวจแห่งชาติ ลงมาถึงผู้บังคับหมู่ และใช้บังคับในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ วรรคประจำปี ๒๕๖๖ เท่านั้น

ข้อ ๔ ในข้อกำหนด ก.ตร. นี้

“หน่วย” หมายความว่า สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและกองบัญชาการหรือเทียบเท่า ที่มีได้สังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

“หน่วยงาน” หมายความว่า กองบัญชาการหรือเทียบเท่าในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือกองบังคับการหรือเทียบเท่าหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่อยู่ในสังกัดของหน่วยที่มีหัวหน้าไม่ต่ำกว่าระดับรองผู้บังคับการ ทั้งนี้ ไม่หมายความรวมถึงกองบังคับการในกองบัญชาการหรือเทียบเท่าในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

“ตำแหน่งเฉพาะทาง” หมายความว่า ตำแหน่งที่อยู่ในกลุ่มสายงานวิชาชีพเฉพาะ ตำแหน่งควบปรับระดับเพิ่มลดได้ในตัวเอง และตำแหน่งอื่นตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

“ตำแหน่งทั่วไป” หมายความว่า ตำแหน่งที่อยู่ในกลุ่มสายงานบริหาร กลุ่มสายงานอำนวยการ และสนับสนุน กลุ่มสายงานสืบสวนสอบสวน และกลุ่มสายงานป้องกันปราบปราม ที่มีใช้ตำแหน่งเฉพาะทาง

“ผู้มีอำนาจ” หมายความว่า ผู้มีอำนาจคัดเลือกหรือแต่งตั้งตามมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

“ตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและจเรตำรวจแห่งชาติลงมาถึงผู้บังคับหมู่” ให้หมายความรวมถึงตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ใน กฎ ก.ตร.

“ความจำเป็นของทางราชการ” หมายความว่า เหตุที่จะต้องดำเนินการแต่งตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการกรณีเพื่อประโยชน์หรือเพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ

ข้อ ๕ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อกำหนด ก.ตร. นี้

บททั่วไป

ข้อ ๖ การคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจวาระประจำปี ๒๕๖๖ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ตำแหน่งระดับรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและจเรตำรวจแห่งชาติลงมาถึงระดับผู้บังคับการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

(๒) ตำแหน่งระดับรองผู้บังคับการลงมาถึงระดับสารวัตร ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

(๓) ตำแหน่งระดับรองสารวัตรลงมา ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗

การคัดเลือกหรือการแต่งตั้งที่ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเสนอ ก.ตร. เพื่อขอรับความเห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการดำเนินการ และไม่ถือว่าการดำเนินการที่ทำมาแล้วต้องเสียไป

ข้อ ๗ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยจัดทำลำดับอาวุโสของข้าราชการตำรวจ ประกาศให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดทราบโดยทั่วกันล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการคัดเลือกหรือแต่งตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ทั้งนี้ ให้ข้าราชการตำรวจที่เห็นว่าลำดับอาวุโสไม่ถูกต้อง สามารถยื่นเรื่องต่อผู้มีอำนาจให้พิจารณาทบทวนได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศอาวุโส หากพ้นกำหนดให้ถือว่าข้าราชการตำรวจผู้นั้นไม่ประสงค์ที่จะได้แย้งหรือเรียกร้องสิทธิจากผู้บังคับบัญชา

ข้อ ๘ การจัดทำลำดับอาวุโสของข้าราชการตำรวจและการประกาศตามข้อ ๗ ให้แยกประเภทตำแหน่งเพื่อใช้ในการคำนวณสัดส่วนอาวุโสเพื่อเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับผู้บัญชาการและจเรตำรวจ ถึงระดับสารวัตร ดังนี้

(๑) ตำแหน่งทั่วไป

(๒) ตำแหน่งเฉพาะทาง ให้จัดแยกตามสายงานหรือลักษณะหน้าที่หรือลักษณะงานของตำแหน่งนั้น โดยให้ถือตามตำแหน่งที่ดำรงอยู่ สำหรับข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงสุดของตำแหน่งเฉพาะทางที่มีใช้กลุ่มสายงานวิชาชีพเฉพาะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วย แล้วแต่กรณี ให้จัดลำดับอาวุโสรวมกับประเภทตำแหน่งทั่วไป

การจัดลำดับอาวุโสสำหรับการคัดเลือกแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และรองจเรตำรวจแห่งชาติขึ้นไป ให้จัดลำดับอาวุโสในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อ ๙ ให้จัดลำดับอาวุโสสำหรับผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนในการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในแต่ละระดับตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับนั้นในกรมตำรวจและสำนักงานตำรวจชานานกว่าเป็นผู้มีลำดับอาวุโสสูงกว่า

(๒) ถ้าดำรงตำแหน่งตาม (๑) นานเท่ากัน ให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในระดับถัดลงไปในการมตำรวจและสำนักงานตำรวจชานานกว่าตามลำดับจนถึงตำแหน่งระดับรองสารวัตรเป็นผู้มีลำดับอาวุโสสูงกว่า

(๓) ถ้าดำรงตำแหน่งระดับถัดลงไปตาม (๒) นานเท่ากัน ให้ผู้ที่มีอายุมากกว่าเป็นผู้มีลำดับอาวุโสสูงกว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้นับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งจริง มิให้นับระยะเวลาที่ผู้เคยดำรงตำแหน่งตำรวจที่ถูกระงับหรือสำรองราชการในระดับตำแหน่งใด ให้นับเป็นระยะเวลาการดำรงตำแหน่งระดับนั้นตลอดระยะเวลาที่ประจำหรือสำรองราชการ

ข้อ ๑๐ การนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในการคัดเลือกหรือแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นหรือสับเปลี่ยนหมุนเวียน ให้นับดังนี้

(๑) ข้าราชการตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้งในวาระประจำปี ให้นับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งถึงวาระการแต่งตั้งวาระประจำปีถัดไปเป็นหนึ่งปีไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งเมื่อใดก็ตาม

(๒) ข้าราชการตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้งในวาระเดือนเมษายน ให้นับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งถึงวาระการแต่งตั้งเดือนเมษายนวาระประจำปีถัดไปเป็นหนึ่งปีไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งเมื่อใดก็ตาม

(๓) ข้าราชการตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้งนอกเหนือจากวาระประจำปีและวาระเดือนเมษายน ให้นำแบบวันชนวน

(๔) ข้าราชการตำรวจที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งหรือแต่งตั้งเลื่อนชั้นเป็นสัญญาบัตรครั้งแรก หากนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่เริ่มเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรถึงวันที่ ๓๐ กันยายน มีระยะเวลารวมแล้วไม่น้อยกว่าแปดเดือน ให้นำเป็นหนึ่งปี

(๕) ข้าราชการตำรวจที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับโอนมาหรือบรรจุข้าราชการประเภทอื่นกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจในระดับรองสารวัตรให้นำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งระดับรองสารวัตรตั้งแต่วันที่ผู้นั้นเป็นข้าราชการชั้นตรีหรือระดับสาม หรือประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการหรือข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร สำหรับการรับโอนมาหรือบรรจุข้าราชการประเภทอื่นกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจในระดับอื่น ให้นำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในระดับนั้นตั้งแต่วันที่รับโอนหรือบรรจุกลับแล้วแต่กรณี

สำหรับข้าราชการตำรวจที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับโอนมาหรือบรรจุข้าราชการประเภทอื่นกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจในระดับตำแหน่งใด หากเคยดำรงตำแหน่งในระดับเดียวกับที่รับโอนหรือบรรจุกลับ ให้นำช่วงระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่รับราชการในส่วนราชการอื่นเป็นระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในระดับนั้นด้วย

(๖) ข้าราชการตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้งเนื่องจากตำแหน่งเดิมถูกยกเลิก หรือถูกตัดโอนไปให้ส่วนราชการอื่น การนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งสำหรับการแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนในตำแหน่งเท่าเดิม ให้นำตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมก่อนถูกยกเลิกหรือถูกตัดโอน

(๗) ข้าราชการตำรวจที่ถูกประจำหรือสำรองราชการในระดับตำแหน่งใด ให้นำเป็นระยะเวลาการดำรงตำแหน่งระดับนั้นตลอดระยะเวลาที่ประจำหรือสำรองราชการ

ข้อ ๑๑ การนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในกลุ่มสายงานให้นำความในข้อ ๑๐ มาบังคับใช้โดยอนุโลม ยกเว้นข้าราชการตำรวจที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับโอนมาหรือบรรจุข้าราชการประเภทอื่นกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจให้นำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในกลุ่มสายงานในขณะที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการตำรวจ

ข้าราชการตำรวจที่ถูกประจำหรือสำรองราชการ หากก่อนถูกประจำหรือสำรองราชการอยู่ในกลุ่มสายงานใด ให้นำเป็นระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในกลุ่มสายงานนั้นตลอดระยะเวลาที่ประจำหรือสำรองราชการ

ข้อ ๑๒ การนับจำนวนตำแหน่งว่างในแต่ละระดับตำแหน่ง เพื่อนำมาคำนวณสัดส่วนจำนวนตำแหน่งในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเรียงตามลำดับอาวุโสของประเภทตำแหน่งทั่วไปหรือตำแหน่งเฉพาะทางตามข้อ ๘ แล้วแต่กรณี ให้คำนวณจากจำนวนตำแหน่งที่ว่างอันเกิดจากกรณีต่าง ๆ เช่น เกษียณอายุราชการ ลาออก เสียชีวิต ไล่ออก ปลดออก การกำหนดตำแหน่งใหม่ เป็นต้น และตำแหน่งว่างจากการเกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๖ และให้หมายความรวมถึงจำนวนตำแหน่งว่างที่เกิดขึ้นจากการเลื่อนตำแหน่งทดแทนกันด้วย

การนับจำนวนตำแหน่งว่างตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงสุดของตำแหน่งเฉพาะทางที่ไม่ใช่กลุ่มสายงานวิชาชีพเฉพาะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยแล้ว หากผู้นั้นได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในกลุ่มอาวุโสของตำแหน่งทั่วไปและตำแหน่งที่ผู้นั้นครองอยู่มิให้นำมานับเป็นตำแหน่งว่างของตำแหน่งทั่วไป และให้นำเป็นตำแหน่งว่างของตำแหน่งเฉพาะทางนั้น

ตำแหน่งที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นายเวร ผู้ช่วยนายเวร ตำแหน่งที่กำหนดขึ้นเพื่อรองรับการแต่งตั้งสำหรับผู้ไปปฏิบัติภารกิจต่างประเทศ ตำแหน่งรองรับผู้ที่ลาออกไปสมัครรับเลือกตั้งและต้องกันตำแหน่งไว้มิให้นำมานับเป็นตำแหน่งว่างเพื่อนำมาคำนวณสัดส่วนจำนวนตำแหน่งในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

ตามวรรคหนึ่ง รวมถึงตำแหน่งอื่นที่ ก.ตร. กำหนดมิให้นำมานับเป็นตำแหน่งว่างเพื่อนำมาคำนวณสัดส่วนจำนวนตำแหน่งในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเรียงอาวุโส หรือได้กำหนดไว้แล้วด้วย

การคัดเลือกหรือแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

ข้อ ๑๓ การคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ตั้งแต่ระดับรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและจเรตำรวจแห่งชาติลงมาถึงระดับสารวัตร ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาจากผู้ที่มิคุณสมบัติตามมาตรา ๗/๗ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้นับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งจริง มิให้นับระยะเวลาที่อยู่นอกกรณีที่เป็นกรณีการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในตำแหน่งควบปรับระดับเพิ่มลดได้ในตัวเองทุกกรณี ให้มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเป็นไปตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยการนั้น ทั้งนี้ จะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง

ในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจในตำแหน่งควบปรับระดับเพิ่มลดได้ในตัวเองตามมาตรา ๘๒ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ หากหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินใดที่กำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งสำหรับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในระดับตำแหน่งต่าง ๆ มากกว่าระยะเวลาการดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้ปรับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งสำหรับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินนั้นให้เป็นไปตามระยะเวลาการดำรงตำแหน่งขั้นต่ำตามวรรคหนึ่ง

สำหรับผู้ที่จะมีคุณสมบัติครบถ้วนในการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นตามวรรคสี่ ให้สามารถยื่นขอรับการประเมินเพื่อใช้ประกอบการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินได้

ข้อ ๑๔ ข้าราชการตำรวจที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับโอนมาหรือได้รับการบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ จะต้องดำรงตำแหน่งในระดับเดียวกับตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาคัดเลือกหรือแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นได้ ทั้งนี้ ไม่ใช้บังคับกับผู้ที่ได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการ ในกรณีดังนี้

(๑) การบรรจุเฉพาะผู้ที่ออกจากราชการไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีกลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๙๔ (๒) (ก) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) การบรรจุผู้ที่ลาออกจากราชการเพื่อไปสมัครรับเลือกตั้งกรณีต่าง ๆ กลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๙๔ (๒) (ข) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

(๓) การให้กลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๑๓๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

(๔) ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดหรือผู้มีอำนาจพิจารณาตามกฎหมายได้วินิจฉัยถึงที่สุดแล้ว ล้มเลิก เพิกถอน หรือแก้ไขคำสั่ง

การคัดเลือกแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนในระดับตำแหน่งเท่าเดิม

ข้อ ๑๕ ข้าราชการตำรวจระดับรองผู้บังคับการลงมาที่จะร้องขอรับการแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนในระดับตำแหน่งเท่าเดิมต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำรงตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจครั้งแรกหรือแต่งตั้งเลื่อนขึ้นเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนหรือชั้นสัญญาบัตรครั้งแรกไม่น้อยกว่าสองปี

(๒) ไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขท้ายคำสั่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการตำรวจครั้งแรก

(๓) ไม่อยู่ระหว่างการศึกษาปรับให้ได้รับอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ

ข้อ ๑๖ การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจระดับรองผู้บังคับการลงมาจะต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าสองปี เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้ได้รับการแต่งตั้ง
(๒) เป็นกรณีที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ หากได้รับการแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งอื่นจะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ

(๓) กรณีมีเหตุผลและความจำเป็นของทางราชการเป็นอย่างยิ่ง เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ
(๔) เป็นการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเพื่อรองรับการแต่งตั้งตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ กรณีที่มีตำแหน่งว่างไม่เพียงพอรองรับการแต่งตั้ง และหากสับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้ที่ดำรงตำแหน่งครั้งสุดท้ายครบสองปีทุกรายแล้ว ก็ยังมีตำแหน่งว่างไม่เพียงพอรองรับการแต่งตั้ง

(๕) เป็นการแต่งตั้งให้พ้นจากตำแหน่งที่ถูกยกเลิกหรือถูกตัดโอนไปให้ส่วนราชการอื่น ๆ
(๖) เป็นการแต่งตั้งนายเวร ผู้ช่วยนายเวร อันเนื่องมาจากผู้บังคับบัญชาพ้นจากตำแหน่งหรือได้เปลี่ยนแปลงสถานภาพ และนายเวร ผู้ช่วยนายเวร ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เนื่องจากไม่มีตำแหน่งรองรับการแต่งตั้งเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ให้กับผู้บังคับบัญชาต่อไป

ทั้งนี้ การดำเนินการตาม (๔) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติก่อน
การแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนข้าราชการตำรวจระหว่างหน่วย ให้คำนึงถึงความสมัครใจและความจำเป็นของทางราชการประกอบกัน และให้ผู้มีอำนาจคำนึงถึงเจตนารมณ์การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น กรณีให้พิจารณาแต่งตั้งได้เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการนั้นตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

การแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนข้าราชการตำรวจระหว่างหน่วย สำหรับผู้ที่ครบเกษียณอายุราชการในวันที่ ๓๐ กันยายนของปีงบประมาณนั้นและปีงบประมาณถัดไปหนึ่งปี หากไม่เป็นกรณีความสมัครใจแล้ว ให้คำนึงถึงความจำเป็นของทางราชการเป็นอย่างยิ่ง

หากเป็นกรณีที่ข้าราชการตำรวจซึ่งมีปัญหาสุขภาพเรื้อรังจำเป็นต้องรักษาตัวอย่างต่อเนื่อง ในการแต่งตั้งให้คำนึงถึงการเข้ารับการรักษาและการปฏิบัติหน้าที่ราชการประกอบกัน

ข้อ ๑๗ ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจระดับผู้กำกับการในกองบัญชาการตำรวจนครบาล และตำรวจภูธรภาค เมื่อดำรงตำแหน่งเดียวติดต่อกันครบสี่ปี ให้แต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปดำรงตำแหน่งอื่นทุกราย สำหรับข้าราชการตำรวจตามวรรคหนึ่ง ที่จะครบกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนอกวาระประจำปี ให้ดำเนินการในวาระประจำปีถัดไป

การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจระดับผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้างานในส่วนราชการต่าง ๆ ไปดำรงตำแหน่งระดับผู้กำกับการที่มีใช้หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือมิใช่หัวหน้างานในส่วนราชการต่าง ๆ จะกระทำได้ เว้นแต่เป็นไปตามความสมัครใจของผู้รับการแต่งตั้งหรือเป็นกรณีมีเหตุผลความจำเป็นเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

ข้อ ๑๘ การคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจที่หมดความจำเป็นในการประจำหรือหมดเหตุในการสำรองราชการ ให้ออกจากราชการไว้ก่อน หรือปลดออกจากราชการ หรือไล่ออก ให้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

(๑) ให้หน่วยต้นสังกัดเดิมของข้าราชการตำรวจผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยอื่นประสงค์รับตัวผู้นั้นไปดำรงตำแหน่งในหน่วยของตนก็ให้ทำความตกลงกัน

(๒) ให้ดำเนินการในโอกาสแรกที่มีตำแหน่งในระดับเดียวกันกับตำแหน่งเดิมว่าง
(๓) หากหน่วยต้นสังกัดเดิมของข้าราชการตำรวจผู้นั้นไม่มีตำแหน่งว่างรองรับและไม่มีหน่วยอื่นประสงค์จะรับตัวผู้นั้นไปดำรงตำแหน่งในสังกัด ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติพิจารณาตำแหน่งว่างในหน่วยอื่นเพื่อใช้รองรับการแต่งตั้งได้ตามความเหมาะสมและให้หัวหน้าหน่วยที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น

ข้อ ๑๙ การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจที่ได้รับอนุมัติหรืออนุญาตให้ลาศึกษาตามโครงการศึกษาหรือฝึกอบรม หากไม่มีกรณีที่ต้องดำเนินการตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการตำรวจประจำสำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติหรือส่วนราชการใด หรือสำราจราชการในส่วนราชการใด ให้ดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ผู้ นั้นไปดำรงตำแหน่งตามโครงการศึกษาหรือฝึกอบรม ที่ได้รับอนุมัติหรืออนุญาตให้ลาศึกษาทันทีที่สามารถ ดำเนินการได้ และผู้ นั้นจะต้องดำรงตำแหน่งตามโครงการไม่น้อยกว่าสองปี จึงจะแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งอื่นได้

ทั้งนี้ หากตำแหน่งที่ได้รับอนุมัติหรืออนุญาตตามโครงการศึกษาหรือฝึกอบรมมีผู้ครองอยู่ ให้แต่งตั้ง หรือเสนอขอแต่งตั้งผู้ครองตำแหน่งไปดำรงตำแหน่งอื่น เพื่อจะได้แต่งตั้งผู้ที่ได้รับอนุมัติหรืออนุญาตให้ลาศึกษา ไปดำรงตำแหน่งแทน

การจัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

ข้อ ๒๐ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ผู้มีอำนาจคัดเลือกหรือแต่งตั้งได้พิจารณาอย่างเที่ยงธรรม ให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของข้าราชการตำรวจในสังกัด โดยให้จัดแยก ประเภทตามที่ได้มีการประกาศลำดับอาวุโสของข้าราชการตำรวจตามข้อ ๘ และในการจัดเรียงลำดับในบัญชี รายชื่อให้จัดตามลำดับความเหมาะสม สำหรับการพิจารณาให้คำนึงถึงประวัติการรับราชการ ผลการปฏิบัติงาน ความประพฤติ และผลการประเมินความพึงพอใจที่ประชาชนหรือผู้รับบริการได้รับจากการให้บริการของ ข้าราชการตำรวจ (ถ้ามี) ประกอบกัน

(๒) ให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสมที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น โดยต้องมีพยานหลักฐาน ที่ชัดเจน พร้อมทั้งระบุเหตุผลโดยละเอียดและเป็นรูปธรรม เพื่อชี้แจงต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปตามลำดับชั้น

ข้อ ๒๑ ส่วนราชการที่มีระดับสารวัตรเป็นหัวหน้า ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาสรรหาข้าราชการตำรวจ ระดับรองสารวัตรที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับสารวัตร แล้วจัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสม เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น โดยเรียงลำดับจากผู้ที่เหมาะสมมากที่สุดลงไปจนถึงน้อยที่สุด สำหรับผู้ไม่เหมาะสมที่จะได้ รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสม แล้วส่งไปยังหัวหน้าหน่วยหรือหน่วยงาน หรือส่วนราชการเหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับตามสายการบังคับบัญชา

ข้อ ๒๒ ส่วนราชการที่มีระดับรองผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่เป็นหัวหน้า ให้หัวหน้าส่วนราชการ พิจารณาสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับสารวัตรถึงรองผู้กำกับการ หรือสารวัตรใหญ่ ดังนี้

(๑) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ระดับสารวัตร ให้พิจารณาในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการเป็นประธาน และข้าราชการตำรวจระดับสารวัตรทุกคน (ยกเว้นผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ควบปรับระดับเพิ่มลดได้ในตัวเอง) เป็นกรรมการพิจารณาสรรหาข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรที่เหมาะสม เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๒) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ระดับรองผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่ ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาสรรหาข้าราชการตำรวจระดับสารวัตรที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๓) เมื่อดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้ว ให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น โดยเรียงลำดับจากผู้ที่เหมาะสมมากที่สุดลงไปจนถึงน้อยที่สุด สำหรับผู้ไม่เหมาะสมให้จัดทำบัญชีข้อมูล ผู้ไม่เหมาะสม แล้วส่งไปยังหัวหน้าหน่วยหรือหน่วยงานหรือส่วนราชการเหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับตามสายการ บังคับบัญชา

ข้อ ๒๓ ส่วนราชการที่มีระดับผู้กำกับการเป็นหัวหน้า ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาสรรหา ข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับสารวัตรถึงผู้กำกับการ ดังนี้

(๑) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ระดับสารวัตร และรองผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่ ให้พิจารณาในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการเป็นประธาน และรองหัวหน้าส่วนราชการทุกคน

(ยกเว้นผู้ที่ดำรงตำแหน่งควบปรับระดับเพิ่มลดได้ในตัวเอง) เป็นกรรมการ พิจารณาข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรและระดับสารวัตรที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น โดยให้นำเอารายชื่อผู้เหมาะสมที่ส่วนราชการรองลงมาหนึ่งระดับเสนอขึ้นมาพิจารณารวมกับรายชื่อข้าราชการตำรวจที่ขึ้นตรงต่อระดับกองกำกับการ แล้วสรรหาผู้ที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๒) บัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสมที่ได้รับข้อมูลจากส่วนราชการรองให้พิจารณาทบทวนในรูปคณะกรรมการตาม (๑) โดยนำข้อมูลตามข้อ ๒๐ (๒) มาประกอบการพิจารณา หากมีความเห็นตรงกับส่วนราชการรองให้เป็นที่ยุติ หากมีความเห็นแตกต่างให้นำรายชื่อพิจารณารวมกับรายชื่อตาม (๑) ทั้งนี้ ต้องระบุเหตุผลชัดเจนและเป็นรูปธรรมไว้เป็นหลักฐาน

(๓) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับผู้กำกับการ ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาสรรหาข้าราชการตำรวจระดับรองผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่ที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๔) เมื่อดำเนินการตาม (๑) ถึง (๓) แล้ว ให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นโดยเรียงลำดับจากผู้ที่เหมาะสมมากที่สุดลงไปจนถึงน้อยที่สุด สำหรับผู้ไม่เหมาะสมให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสม แล้วส่งไปยังหัวหน้าหน่วยหรือหน่วยงานหรือส่วนราชการเหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับตามสายการบังคับบัญชา

ข้อ ๒๔ หน่วยงานหรือส่วนราชการที่มีระดับรองผู้บังคับการเป็นหัวหน้า ให้สรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับสารวัตรถึงรองผู้บังคับการ ดังนี้

(๑) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับสารวัตรถึงผู้กำกับการ ให้พิจารณาในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานหรือส่วนราชการเป็นประธาน และข้าราชการตำรวจระดับผู้กำกับการทุกคน (ยกเว้นผู้ที่ดำรงตำแหน่งควบปรับระดับเพิ่มลดได้ในตัวเอง) เป็นกรรมการ พิจารณาสรรหาข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรถึงรองผู้กำกับการที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๒) บัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสมที่ได้รับข้อมูลจากส่วนราชการรองให้พิจารณาทบทวนในรูปคณะกรรมการตาม (๑) โดยนำข้อมูลตามข้อ ๒๐ (๒) มาประกอบการพิจารณา หากมีความเห็นตรงกับส่วนราชการรองให้เป็นที่ยุติ หากมีความเห็นแตกต่างให้นำรายชื่อพิจารณารวมกับรายชื่อตาม (๑) ทั้งนี้ ต้องระบุเหตุผลชัดเจนและเป็นรูปธรรมไว้เป็นหลักฐาน

(๓) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับรองผู้บังคับการ ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือส่วนราชการพิจารณาสรรหาข้าราชการตำรวจระดับผู้กำกับการที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๔) เมื่อดำเนินการตาม (๑) ถึง (๓) แล้ว ให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นโดยเรียงลำดับจากผู้ที่เหมาะสมมากที่สุดลงไปจนถึงน้อยที่สุด สำหรับผู้ไม่เหมาะสมให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสม แล้วส่งไปยังหัวหน้าหน่วยหรือหน่วยงานเหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับตามสายการบังคับบัญชา

ข้อ ๒๕ หน่วยงานหรือส่วนราชการที่มีระดับผู้บังคับการเป็นหัวหน้า ให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับสารวัตรถึงผู้บังคับการ ดังนี้

(๑) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่ง ระดับสารวัตรถึงรองผู้บังคับการ ให้พิจารณาในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานเป็นประธาน และรองหัวหน้าหน่วยงานทุกคน (ยกเว้นผู้ที่ดำรงตำแหน่งควบปรับระดับเพิ่มลดได้ในตัวเอง) เป็นกรรมการ โดยดำเนินการ ดังนี้

(ก) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับสารวัตรถึงผู้กำกับการ ให้นำเอารายชื่อผู้เหมาะสมที่ส่วนราชการรองลงมาหนึ่งระดับเสนอขึ้นมาพิจารณารวมกับรายชื่อข้าราชการตำรวจที่ขึ้นตรงต่อระดับกองบังคับการ แล้วสรรหาผู้ที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(ข) บัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสมที่ได้รับข้อมูลจากส่วนราชการรองให้พิจารณาทบทวน โดยนำข้อมูลตามข้อ ๒๐ (๒) มาประกอบการพิจารณา (สำหรับผู้ไม่เหมาะสมที่ส่วนราชการรองพิจารณาเป็นที่ยุติแล้ว

ไม่ต้องนำมาพิจารณา) หากมีความเห็นตรงกับส่วนราชการรองให้เป็นที่ยุติ หากมีความเห็นแตกต่างให้นำรายชื่อพิจารณารวมกับรายชื่อตาม (ก) ทั้งนี้ ต้องระบุเหตุผลชัดเจนและเป็นรูปธรรมไว้เป็นหลักฐาน

(ค) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับรองผู้บังคับการให้พิจารณาจากข้าราชการตำรวจระดับผู้กำกับการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนและสรรหาผู้ที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๒) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับผู้บังคับการให้หัวหน้าหน่วยงานพิจารณาจากข้าราชการตำรวจระดับรองผู้บังคับการที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๓) เมื่อดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้ว ให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นโดยเรียงลำดับจากผู้ที่เหมาะสมมากที่สุดลงไปจนถึงน้อยที่สุด สำหรับผู้ไม่เหมาะสมให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสม แล้วส่งไปยังหัวหน้าหน่วยหรือหน่วยงานเหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับตามสายการบังคับบัญชา

ข้อ ๒๖ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่มีระดับผู้บัญชาการเป็นหัวหน้าให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับสารวัตรถึงผู้บัญชาการ ดังนี้

(๑) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับสารวัตรถึงรองผู้บัญชาการให้พิจารณาในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานเป็นประธาน และรองหัวหน้าหน่วยงานทุกคนเป็นกรรมการ โดยดำเนินการ ดังนี้

(ก) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับสารวัตรถึงผู้บังคับการให้นำรายชื่อผู้เหมาะสมที่ส่วนราชการรองลงมาหนึ่งระดับ เสนอขึ้นมาพิจารณารวมกับรายชื่อข้าราชการตำรวจที่ขึ้นตรงต่อระดับกองบัญชาการแล้วสรรหาผู้ที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(ข) บัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสมที่ได้รับข้อมูลจากส่วนราชการรองให้พิจารณาทบทวน โดยนำข้อมูลตามข้อ ๒๐ (๒) มาประกอบการพิจารณา (สำหรับผู้ไม่เหมาะสมที่ส่วนราชการรองพิจารณาเป็นที่ยุติแล้วไม่ต้องนำมาพิจารณา) หากมีความเห็นตรงกับส่วนราชการรองให้เป็นที่ยุติ หากมีความเห็นแตกต่างให้นำรายชื่อพิจารณารวมกับรายชื่อตาม (ก) ทั้งนี้ ต้องระบุเหตุผลชัดเจนและเป็นรูปธรรมไว้เป็นหลักฐาน

(ค) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับรองผู้บัญชาการให้พิจารณาจากข้าราชการตำรวจระดับผู้บังคับการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนแล้วสรรหาผู้ที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๒) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับผู้บัญชาการให้ผู้บัญชาการพิจารณาจากข้าราชการตำรวจระดับรองผู้บัญชาการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนและสรรหาให้เหลือเฉพาะผู้ที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๓) เมื่อดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้ว ให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น โดยเรียงลำดับจากผู้ที่เหมาะสมมากที่สุดลงไปจนถึงน้อยที่สุด สำหรับผู้ไม่เหมาะสมให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสมแล้วส่งไปยังผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ข้อ ๒๗ หน่วยที่มีระดับผู้บัญชาการเป็นหัวหน้าให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับผู้บังคับการถึงผู้บัญชาการ ดังนี้

(๑) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับผู้บังคับการถึงรองผู้บัญชาการให้พิจารณาในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยเป็นประธาน และรองหัวหน้าหน่วยทุกคนเป็นกรรมการ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(ก) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับผู้บังคับการให้นำรายชื่อผู้เหมาะสมที่หน่วยงานในสังกัดเสนอขึ้นมาพิจารณารวมกับรายชื่อข้าราชการตำรวจที่ขึ้นตรงต่อระดับกองบัญชาการ แล้วสรรหาผู้ที่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(ข) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับรองผู้บัญชาการให้พิจารณาจากข้าราชการตำรวจระดับผู้บังคับการที่มีคุณสมบัติครบถ้วน แล้วสรรหาผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๒) ผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นที่จะเลื่อนดำรงตำแหน่งระดับผู้บัญชาการให้ผู้บัญชาการพิจารณาจากข้าราชการตำรวจระดับรองผู้บัญชาการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนและสรรหาให้เหลือเฉพาะผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเท่านั้น

(๓) เมื่อดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้ว ให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นโดยเรียงลำดับจากผู้ที่เหมาะสมมากที่สุดลงไปจนถึงน้อยที่สุด สำหรับผู้ไม่เหมาะสมให้จัดทำบัญชีข้อมูลผู้ไม่เหมาะสม แล้วส่งไปยังผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ข้อ ๒๘ การพิจารณาผู้ไม่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นระดับผู้บัญชาการลงมาถึงระดับผู้บังคับการให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการพิจารณาทบทวนผู้ไม่เหมาะสมที่หน่วยหรือหน่วยงานเสนอมาในรูปคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นประธาน รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติทุกคน และจเรตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ โดยนำข้อมูลตามข้อ ๒๐ (๒) มาประกอบการพิจารณา (สำหรับผู้ไม่เหมาะสมที่ส่วนราชการรองพิจารณาเป็นที่ยุติแล้วไม่ต้องนำมาพิจารณา) หากมีความเห็นตรงกับหน่วยหรือหน่วยงานให้เป็นที่ยุติ หากมีความเห็นแตกต่างให้ส่งรายชื่อกลับไปยังหน่วยหรือหน่วยงานของข้าราชการตำรวจผู้นั้น เพื่อนำไปพิจารณารวมกับรายชื่อผู้เหมาะสมของหน่วยงานนั้นอีกครั้ง ทั้งนี้ ต้องระบุเหตุผลชัดเจนและเป็นรูปธรรมไว้เป็นหลักฐาน

สำหรับผู้ไม่เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเป็นระดับรองผู้บังคับการลงมา ให้หน่วยดำเนินการพิจารณาทบทวนผู้ไม่เหมาะสมที่หน่วยงานเสนอมาในรูปคณะกรรมการประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยเป็นประธาน และรองหัวหน้าหน่วยทุกคนเป็นกรรมการ โดยนำข้อมูลตามข้อ ๒๐ (๒) มาประกอบการพิจารณา (สำหรับผู้ไม่เหมาะสมที่ส่วนราชการรองพิจารณาเป็นที่ยุติแล้วไม่ต้องนำมาพิจารณา) หากมีความเห็นตรงกับหน่วยงานให้เป็นที่ยุติ หากมีความเห็นแตกต่างให้ส่งรายชื่อกลับไปยังหน่วยงานของข้าราชการตำรวจผู้นั้น เพื่อนำไปพิจารณารวมกับรายชื่อผู้เหมาะสมของหน่วยงานนั้นอีกครั้ง ทั้งนี้ ต้องระบุเหตุผลชัดเจนและเป็นรูปธรรมไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๙ การจัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ในส่วนราชการนอกเหนือจากข้อ ๒๑ ถึงข้อ ๒๗ ให้เป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจคัดเลือกหรือแต่งตั้งกำหนดในรูปคณะกรรมการในการพิจารณาตามความเหมาะสม

ข้อ ๓๐ การจัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ที่จะต้องพิจารณาในรูปคณะกรรมการ หากคณะกรรมการมีไม่ถึงสามคน ให้ผู้ที่มีระดับตำแหน่งสูงสุดและเรียงตามอาวุโสร่วมเป็นคณะกรรมการจนครบสามคน หากยังไม่ถึงสามคนให้ผู้มีระดับตำแหน่งถัดลงไปและเรียงตามลำดับอาวุโสร่วมเป็นคณะกรรมการจนครบสามคน

หากไม่สามารถพิจารณาในรูปคณะกรรมการได้ให้ผู้มีอำนาจคัดเลือกหรือแต่งตั้งกำหนดรูปแบบในการพิจารณาตามความเหมาะสม

ข้อ ๓๑ การจัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของส่วนราชการซึ่งเป็นต้นสังกัดชั้นต้นให้ผู้จัดทำระบุเหตุผล ความเหมาะสม ของข้าราชการตำรวจที่สมควรได้รับการพิจารณาคัดเลือกหรือแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

ข้อ ๓๒ การจัดทำบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของข้าราชการตำรวจที่ช่วยราชการขาดจากต้นสังกัด หรือนอกสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือรักษาราชการแทนขาดจากต้นสังกัด

ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของข้าราชการตำรวจที่ไปช่วยราชการ หรือรักษาราชการแทน ส่งผลการปฏิบัติงานไปยัง ส่วนราชการต้นสังกัดชั้นต้นเพื่อประกอบการพิจารณา

แนวทางการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

ข้อ ๓๓ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ให้พิจารณาแยกประเภทตามที่ได้มีการประกาศลำดับอาวุโสของข้าราชการตำรวจตามข้อ ๘ โดยให้จัดผู้ซึ่งมีอาวุโสสูงกว่า ได้อยู่ในลำดับที่เหนือกว่า และให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ระดับผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติถึงรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๒) ระดับผู้บังคับการถึงผู้บัญชาการ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยพิจารณาจากบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

(๓) ระดับสารวัตรถึงรองผู้บังคับการ ในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและที่ได้สังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้หัวหน้าหน่วยเป็นผู้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น โดยพิจารณาจากบัญชีข้อมูลผู้เหมาะสมเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

วิธีการแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนในตำแหน่งเท่าเดิม

ข้อ ๓๔ ข้าราชการตำรวจที่ประสงค์จะร้องขอรับการแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนในระดับตำแหน่งเท่าเดิม ให้ยื่นคำร้องขอรับการแต่งตั้งพร้อมเอกสารประกอบการพิจารณา (ถ้ามี) เสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และให้หัวหน้าหน่วยนั้นพิจารณาให้ความเห็น แล้วให้ผู้มีอำนาจที่ประสงค์จะแต่งตั้งเป็นผู้สั่งแต่งตั้ง

ในกรณีที่มีข้าราชการตำรวจร้องขอรับการแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปดำรงตำแหน่งในหน่วยอื่น ระหว่างกัน หากผู้มีอำนาจประสงค์จะแต่งตั้งให้ทำความตกลงกัน แล้วให้ผู้มีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งที่เหมาะสมภายในหน่วยที่ร้องขอ

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจเห็นว่าข้าราชการตำรวจที่ร้องขอรับการแต่งตั้งมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามข้อ ๑๕ ให้ยุติการพิจารณา หรือหากมีเหตุผลความจำเป็นก็ให้ขอรับความเห็นชอบจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ทั้งนี้ คำร้องที่ขอรับการแต่งตั้งจะใช้พิจารณาในวาระการแต่งตั้งนั้นเพียงคราวเดียวเท่านั้น

ข้อ ๓๕ การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขท้ายคำสั่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการตำรวจครั้งแรก หรือดำรงตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจครั้งแรกหรือแต่งตั้งเลื่อนขั้นเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนหรือชั้นสัญญาบัตรครั้งแรกไม่ครบสองปี หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาปรับให้ได้รับอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ ให้ขอรับความเห็นชอบจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ข้อ ๓๖ การแต่งตั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนของผู้ดำรงตำแหน่งควบปรับระดับเพิ่มลดได้ในตัวเอง หากมีการกำหนดเป็นการเฉพาะก็ให้เป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์ว่าด้วยการนั้น

คณะกรรมการจัดทำข้อมูลเสนอแต่งตั้ง

ข้อ ๓๗ คณะกรรมการจัดทำข้อมูลเสนอแต่งตั้งของส่วนราชการต่าง ๆ ตามมาตรา ๗๘ (๔) และมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีดังนี้

(๑) หน่วยงานระดับกองบัญชาการ คณะกรรมการประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานเป็นประธาน และรองหัวหน้าหน่วยงานเป็นกรรมการ

(๒) หน่วยงานระดับกองบังคับการ คณะกรรมการประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานเป็นประธาน และรองหัวหน้าหน่วยงานเป็นกรรมการ

สำหรับหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อผู้มีอำนาจ ซึ่งมีหัวหน้าระดับรองผู้บังคับการ คณะกรรมการประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานระดับรองผู้บังคับการเป็นประธาน และผู้กำกับการหัวหน้าส่วนราชการเป็นกรรมการ โดยให้ผู้มีอำนาจรับฟังข้อมูลเสนอแต่งตั้งของหัวหน้าหน่วยงานนั้นด้วย หากผู้มีอำนาจคัดเลือหรือแต่งตั้ง มีความเห็นแตกต่างจากข้อมูลการเสนอแต่งตั้งของหัวหน้าหน่วยงานนั้น ให้ชี้แจงเหตุผลต่อคณะกรรมการ พิจารณาการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจด้วย

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำข้อมูลเสนอคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ โดยในการเสนอข้อมูลให้พิจารณาเสนอรายชื่อได้เฉพาะข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งในสังกัดเท่านั้น แล้วให้หัวหน้าส่วนราชการเสนอไปยังผู้มีอำนาจพิจารณา

สำหรับกองบังคับการที่ไม่สังกัดกองบัญชาการในสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้นำความตาม (๒) มาบังคับใช้โดยอนุโลม

กรณีกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองมีไม่ถึงสามคน ให้นำความตามข้อ ๔๐ วรรคสองและวรรคสาม มาบังคับใช้โดยอนุโลม

การจัดทำข้อมูลเสนอแต่งตั้ง ให้เป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการจัดทำข้อมูลเสนอแต่งตั้ง จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและความเหมาะสมของข้าราชการตำรวจที่ได้รับการเสนอเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีผลงานที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้และตรงกับความเป็นจริง

ข้อ ๓๘ การจัดทำข้อมูลเสนอคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจของหัวหน้าหน่วยงานระดับรองผู้บังคับการขึ้นไปที่ขึ้นตรงต่อผู้มีอำนาจนอกเหนือจากข้อ ๓๗ วรรคสอง ให้พิจารณาในรูปคณะกรรมการตามที่ผู้มีอำนาจคัดเลือกหรือแต่งตั้งกำหนด แล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจประกอบการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๓๙ ให้ผู้มีอำนาจจัดทำบัญชีคัดเลือกหรือแต่งตั้ง โดยนำบัญชีรายชื่อผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นและข้อมูลเสนอแต่งตั้งของส่วนราชการต่าง ๆ ตามข้อ ๓๗ หรือข้อ ๓๘ มาประกอบการพิจารณา และเสนอไปยังคณะกรรมการพิจารณาการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

คณะกรรมการพิจารณาการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ

ข้อ ๔๐ ในการคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ให้คณะกรรมการพิจารณาการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเป็นไปตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

หากคณะกรรมการมีไม่ถึงสามคน ให้ผู้ที่มีระดับตำแหน่งสูงสุดและเรียงตามอาวุโสร่วมเป็นคณะกรรมการ จนครบสามคน หากยังไม่ถึงสามคนให้ผู้ที่มีระดับตำแหน่งถัดลงไปและเรียงตามลำดับอาวุโสร่วมเป็นกรรมการ จนครบสามคน

หากไม่สามารถพิจารณาในรูปคณะกรรมการได้ ให้ผู้มีอำนาจกำหนดรูปแบบในการพิจารณาตามความเหมาะสม

วิธีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งของผู้มีอำนาจ

ข้อ ๔๑ การคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้พิจารณาแยกประเภทตามที่ได้มีการประกาศลำดับอาวุโสของข้าราชการตำรวจตามข้อ ๘ จากผู้ที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ดังนี้

(๑) ข้าราชการตำรวจที่จะคัดเลือกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และจเรตำรวจแห่งชาติลงมาถึงผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและรองจเรตำรวจแห่งชาติ ให้พิจารณาเรียงตามลำดับอาวุโส

(๒) ข้าราชการตำรวจที่จะคัดเลือกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับผู้บัญชาการและจเรตำรวจลงมาถึงระดับผู้บังคับการ ให้พิจารณาเรียงตามลำดับอาวุโสจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนตำแหน่งว่างในแต่ละระดับตำแหน่งในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๓) ข้าราชการตำรวจที่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองผู้บังคับการลงมาถึงระดับสารวัตร ให้พิจารณาเรียงตามลำดับอาวุโสจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบสามของจำนวนตำแหน่งว่างในแต่ละระดับตำแหน่งของหน่วยนั้น

การพิจารณาคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นตาม (๒) และ (๓) ให้พิจารณาจากข้าราชการตำรวจที่มีลำดับอาวุโสสูงที่สุดเรียงลำดับลงไปจนครบตามจำนวนสัดส่วนอาวุโส หากยังไม่ครบตามจำนวนให้ผู้มีอำนาจพิจารณาแก้ไขปัญหา โดยการแต่งตั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตรงตามคุณสมบัติของข้าราชการตำรวจที่รอรับการพิจารณาและมีความสมัครใจไปดำรงตำแหน่งอื่น เพื่อเปิดตำแหน่งว่างที่ไม่เป็นการสับเปลี่ยนหมุนเวียนข้าราชการตำรวจระหว่างหน่วย สำหรับรองรับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งให้ได้มากที่สุด หากยังไม่ครบตามจำนวนสัดส่วนอาวุโส ให้รายงานปัญหา อุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางแก้ไข ต่อ ก.ตร. พิจารณา เช่น กำหนดเป็นพิเศษ เป็นต้น

จำนวนตำแหน่งว่างที่เหลือจากการพิจารณาตาม (๒) และ (๓) ให้พิจารณาโดยคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกัน รวมทั้งบัญชีที่จัดทำตามข้อ ๒๐ และความเหมาะสมกับตำแหน่ง โดยสามารถพิจารณาคัดเลือกหรือแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้อยู่ในเกณฑ์ที่สมควรได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของประเภทตำแหน่งอื่นก็ได้

การคัดเลือกหรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจตาม (๒) และ (๓) ให้ดำรงตำแหน่งเฉพาะทาง ให้พิจารณาเรียงตามลำดับอาวุโสจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบหรือร้อยละสามสิบสามของจำนวนตำแหน่งว่างหรือกรอบตำแหน่งว่างในแต่ละระดับตำแหน่งตามลักษณะหน้าที่หรือลักษณะงานของตำแหน่งนั้น ๆ แล้วแต่กรณี ส่วนตำแหน่งว่างที่เหลือจากการพิจารณา ให้นำความในวรรคสองและวรรคสามมาบังคับใช้โดยอนุโลม เว้นแต่ ก.ตร. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งเป็นการเฉพาะ สำหรับข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงสุดของตำแหน่งเฉพาะทางที่ไม่ใช่กลุ่มสายงานวิชาชีพเฉพาะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือของหน่วย แล้วแต่กรณี ให้นำไปพิจารณารวมกับข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งในประเภทตำแหน่งทั่วไป

ข้อ ๔๒ การแต่งตั้งนายเวร และผู้ช่วยนายเวร ของผู้บังคับบัญชาระดับผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติขึ้นไปและผู้บัญชาการประจำสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือจเรตำรวจที่มีใช้ตำแหน่งหัวหน้าจเรตำรวจไปดำรงตำแหน่งอื่นอันเนื่องมาจากกรณีผู้บังคับบัญชาได้เปลี่ยนแปลงสถานภาพ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติพิจารณาจัดสรรตำแหน่งในหน่วยต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสมเพื่อใช้รองรับการแต่งตั้ง โดยให้พิจารณาจัดสรรไปดำรงตำแหน่งในหน่วยที่ข้าราชการตำรวจผู้นั้นสังกัดอยู่ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นนายเวร และผู้ช่วยนายเวร เป็นลำดับแรก แล้วให้หน่วยที่เกี่ยวข้องดำเนินการแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งในสังกัดตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป เว้นแต่มีหน่วยอื่นรับตัวไปดำรงตำแหน่งในสังกัดและข้าราชการตำรวจผู้นั้นมีความสมัครใจ

ข้อ ๔๓ ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ระดับรองผู้บังคับการลงมาที่ได้รับการแต่งตั้งทั้งกรณีสับเปลี่ยนหมุนเวียนและเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นออกไปนอกหน่วย โดยไม่สมัครใจก่อนขอกำหนด ก.ตร. นี้ใช้บังคับ หากประสงค์ขอรับการแต่งตั้งกลับหน่วยเดิม หรือหน่วยงานที่มีที่ตั้งในพื้นที่จังหวัดเดียวกันกับพื้นที่ตั้งของหน่วยงานเดิม เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อน ให้ยื่นคำร้องต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผ่านสำนักงานกำลังพล)

ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาคณะหนึ่ง ประกอบด้วย รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่รับผิดชอบในงานบริหาร เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ผู้แทนหน่วยที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน และผู้บัญชาการสำนักงานกำลังพลเป็นคณะทำงานและเลขานุการ เพื่อพิจารณาคำร้องตามวรรคหนึ่งเสนอต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สามารถปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกันได้โดยไม่กระทบกับสภาพกำลังพลของหน่วย เพื่อให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อ ๔๔ การทำความตกลงกันในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจระดับรองผู้บังคับการลงมา ให้หัวหน้าหน่วยระหว่างหน่วยต้นสังกัดกับหน่วยที่ประสงค์จะแต่งตั้งข้าราชการตำรวจประสานทำความตกลงกันให้ปรากฏเป็นหลักฐานทางราชการ

ข้อ ๔๕ เมื่อผู้มีอำนาจมีคำสั่งแต่งตั้งแล้ว ให้ส่งสำเนาคำสั่งไปยังสำนักงานกำลังพลภายในสามวัน นับแต่วันที่มิคำสั่งแต่งตั้ง เพื่อดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดและการตีความ

ข้อ ๔๖ การคัดเลือกรับหรือแต่งตั้งที่มีได้เป็นไปตามข้อกำหนด ก.ตร. นี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจาก ก.ตร. เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๔๗ ในกรณีมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาการตีความตามข้อกำหนด ก.ตร. นี้ ให้ ก.ตร. เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัย ให้คำวินิจฉัยของ ก.ตร. เป็นที่สุด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

คอลัมน์

“คำพิพากษาฎีกาย่อ”

เรื่อง การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน, การให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๔๙/๒๕๖๔

(พนักงานอัยการจังหวัดศรีสะเกษ โจทก์ นางสาว อ. กับพวก จำเลย)

วิธีพิจารณาความอาญา การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (ม.๒๒๓)

พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ เหตุลดโทษกรณีให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์ (ม.๑๐๐/๒)

พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติด

ลำพังข้อเท็จจริงเพียงจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของบ้านที่เกิดเหตุและพักอาศัยอยู่ที่บ้านที่เกิดเหตุเป็นประจำ จำเลยที่ ๒ ซึ่งมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษไปมาหาสู่และพักอาศัยอยู่ที่บ้านที่เกิดเหตุ และมีผู้ร้องเรียนว่าบ้านที่เกิดเหตุเป็นแหล่งมั่วสุมเกี่ยวกับยาเสพติด จะรับฟังเป็นผลร้ายแก่จำเลยที่ ๑ ว่า จำเลยที่ ๑ ต้องรู้ว่ามีเมทแอมเฟตามีนของกลางซุกซ่อนอยู่ในกล่องรับสัญญาณดาวเทียมที่วางอยู่ใต้ชั้นวางโทรทัศน์ภายในห้องนอนของจำเลยที่ ๑ และในกระเป๋ากางเกงขาสั้นสีเทาของจำเลยที่ ๑ ที่วางอยู่ในตะกร้าเสื้อผ้าที่ใช้แล้วตรงข้ามห้องนอน อันเป็นการร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ ๒ หาได้ไม่ พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมีความสงสัยตามสมควรว่า จำเลยที่ ๑ ร่วมกับจำเลยที่ ๒ มีเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๓๙ เม็ด ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลยที่ ๑ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๓/๑ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓

ข้อมูลที่ผู้กระทำความผิดให้ต่อเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๐/๒ ต้องเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์ที่จะนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษรายอื่นหรือนำไปสู่การยึดได้ยาเสพติดให้โทษจำนวนอื่นที่ไม่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของกลางในคดี และเจ้าพนักงานไม่สามารถค้นพบหรือยึดได้หากไม่ได้รับข้อมูลจากผู้กระทำความผิด

เมทแอมเฟตามีนของกลางที่เจ้าพนักงานตรวจยึดได้ทั้งสองครั้งเป็นจำนวนเดียวกัน การที่จำเลยที่ ๒ นำเจ้าพนักงานผู้ร่วมจับกุมไปตรวจค้นเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๒,๐๐๐ เม็ด มิใช่เป็นการนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษรายอื่น ทั้งเจ้าพนักงานผู้ร่วมจับกุมต้องไปตรวจค้นบ้านของจำเลยที่ ๒ ตามปกติในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดลักษณะนี้อยู่แล้ว ดังนี้ มิใช่ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันจะเป็นเหตุให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษจำเลยที่ ๒ น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๐/๒

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เวลากลางวัน จำเลยทั้งสองร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนอันเป็น ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวน ๓๙ เม็ด หรือหน่วยการใช้ น้ำหนักสุทธิ ๔.๑๖ กรัม คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๓๗๐.๒ มิลลิกรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เมื่อระหว่างวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เวลากลางวัน วันเวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๒ เสพเมทแอมเฟตามีน ๑ เม็ด โดยวิธีฉีดยาแล้วสูดเข้าสู่ ร่างกาย และเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เวลากลางวัน จำเลยที่ ๒ มีเมทแอมเฟตามีน ๒,๐๐๐ เม็ด น้ำหนักสุทธิ ๒๑๐.๑๙๕ กรัม คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๓๖.๑๓๙ กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔, ๗, ๘, ๑๕, ๕๗, ๖๖, ๙๑, ๙๗, ๑๐๐/๑, ๑๐๒ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒, ๓๓, ๘๓, ๙๑ ธิบของกลาง และเพิ่มโทษจำเลยที่ ๒ ตามกฎหมาย

จำเลยที่ ๑ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๒ ให้การรับสารภาพ และรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอเพิ่มโทษ

ระหว่างพิจารณาจำเลยที่ ๒ ยืนยันว่า จำเลยที่ ๒ ได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน โดยจำเลยที่ ๒ ให้ข้อมูลแก่นาย ป. กับพวก ผู้ร่วมจับกุมว่า จำเลยที่ ๒ ชุกซ่อนเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๒,๐๐๐ เม็ด ไว้ที่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ .. และพาผู้ร่วมจับกุมไปยังสถานที่ดังกล่าว หากจำเลยที่ ๒ ไม่เปิดเผยข้อมูลแล้ว ผู้ร่วมจับกุมไม่มีทางรู้ได้ว่าบ้านหลังดังกล่าวมีเมทแอมเฟตามีนของกลางชุกซ่อนไว้ ขอให้ลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒

โจทก์ยื่นคำคัดค้านว่า ข้อมูลที่ผู้กระทำความผิดให้ต่อเจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนดต้องเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์ที่จะนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือนำไปสู่การยึดได้ ยาเสพติดให้โทษจำนวนอื่นที่ไม่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของกลางในคดี และเจ้าพนักงานไม่สามารถค้นพบ หรือยึดได้หากไม่ได้รับข้อมูลจากผู้กระทำความผิด การที่จำเลยที่ ๒ นำเจ้าพนักงานผู้จับกุมไปตรวจค้น เมทแอมเฟตามีนของกลางที่บ้านของจำเลยที่ ๒ มิใช่เป็นการนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้โทษรายอื่น แม้จำเลยที่ ๒ ไม่ได้นำตรวจยึด เจ้าพนักงานผู้จับกุมก็สามารถสืบสวนไปค้นพบเมทแอมเฟตามีน ของกลางได้เอง เพราะเป็นการตรวจค้นขยายผล จำเลยที่ ๒ จึงไม่ได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันจะเป็นเหตุให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษ จำเลยที่ ๒ น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่าย ขอให้ยกคำร้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม (๒), ๕๗, ๖๖ วรรคสาม, ๙๑ การกระทำของจำเลยที่ ๒ เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ฐานเสพเมทแอมเฟตามีน จำคุก ๑ ปี ฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย จำคุกตลอดชีวิต และปรับ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพิ่มโทษกระทงละกึ่งหนึ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๙๗ ฐานเสพเมทแอมเฟตามีน จำคุก ๑ ปี ๖ เดือน ฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เมื่อลงโทษจำคุกตลอดชีวิตแล้ว จึงไม่อาจ เพิ่มโทษจำคุกอีกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ คงเพิ่มได้เฉพาะโทษปรับ เป็นจำคุกตลอดชีวิต และปรับ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๒ ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กระทงละกึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ ประกอบมาตรา ๕๓ ฐานเสพเมทแอมเฟตามีน คงจำคุก ๙ เดือน ฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย คงจำคุก ๒๕ ปี และปรับ ๗๕๐,๐๐๐ บาท

รวมจำคุก ๒๕ ปี ๙ เดือน และปรับ ๗๕๐,๐๐๐ บาท หากจำเลยที่ ๒ ไม่ชำระค่าปรับ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับ ให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี ริมของกลาง ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ โจทก์และจำเลยที่ ๒ อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์แผนกคดียาเสพติดพิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยที่ ๑ มีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม (๒), ๖๖ วรรคสอง ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ จำคุก ๕ ปี และปรับ ๔๕๐,๐๐๐ บาท หากจำเลยที่ ๑ ไม่ชำระค่าปรับ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับ ให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสองฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้เถียงกันในชั้นฎีการับฟังเป็นที่ยุติว่า เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เวลา ๗.๓๐ นาฬิกา นาย ป. นาย น. และนาย ห. กับพวก ซึ่งรับราชการที่ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดศรีสะเกษ ไปตรวจค้นบ้านพักข้าราชการในสังกัดกรมการปกครอง เลขที่ ..... หมู่ที่ .. ตำบล..... อำเภอขุนันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ที่เกิดเหตุ ซึ่งมีจำเลยที่ ๑ เป็นผู้พักอาศัย พบจำเลยทั้งสอง ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยากันที่บ้านที่เกิดเหตุ การตรวจค้นพบเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๒๑ เม็ด อยู่ในซองกาแฟชุกซ่อนอยู่ในกล่องรับสัญญาณดาวเทียม มีคู่มือการใช้งานด้านหลังที่ได้ขึ้นวางโทรศัพท์ภายในห้องนอน และเมทแอมเฟตามีน ๑๘ เม็ด ห่อด้วยกระดาษฟอยล์บรรจุในถุงพลาสติกแบบรูดเปิดปิดได้ชุกซ่อนอยู่ในกระเป๋ากางเกงขาสั้นสีเทาของจำเลยที่ ๑ ที่วางอยู่ในตะกร้าเสื้อผ้าใช้แล้วตรงข้ามห้องนอน รวมเมทแอมเฟตามีน ๓๙ เม็ด น้ำหนักสุทธิ ๔.๑๖ กรัม คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๗๘๐.๒ มิลลิกรัม ต่อมาจำเลยที่ ๒ พานาย ป. กับพวกไปตรวจยึดเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๒,๐๐๐ เม็ด น้ำหนักสุทธิ ๒๑๐.๑๙๕ กรัม คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๓๖.๑๓๙ กรัม ที่บ้านของจำเลยที่ ๒ เลขที่ ..... หมู่ที่ .. ตำบล..... อำเภอขุนันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการตรวจพิสูจน์เมทแอมเฟตามีนของกลาง ปรากฏตามรายงานการตรวจพิสูจน์เอกสารหมาย จ.๑๔ โดยเมทแอมเฟตามีนของกลางที่ค้นพบทั้งสองแห่งเป็นเมทแอมเฟตามีนจำนวนเดียวกัน และจำเลยที่ ๒ มีเจตนาครอบครองในคราวเดียวกัน การกระทำความผิดของจำเลยที่ ๒ ฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและฐานเสพเมทแอมเฟตามีนยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกา จำเลยที่ ๑ มีว่า จำเลยที่ ๑ กระทำความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๓๙ เม็ด ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือไม่ โดยจำเลยที่ ๑ ฎีกาว่า เมทแอมเฟตามีนของกลางชุกซ่อนในลักษณะมิดชิด หากมิใช่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเมทแอมเฟตามีนของกลางแล้ว ย่อมไม่อาจทราบได้ว่ามีเมทแอมเฟตามีนของกลางชุกซ่อนอยู่ จำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ ไม่ได้อยู่อาศัยกันฉันสามีภริยาเหมือนปกติทั่วไป แต่เป็นการมาหากันแบบครั้งคราวมาเย็นและเช้ากลับ จำเลยที่ ๑ จึงไม่อาจทราบได้ว่าจำเลยที่ ๒ จะนำสิ่งใดติดตัวมาหรือได้ชุกซ่อนอะไรไว้ในบ้านของจำเลยที่ ๑ ทั้งบ้านหลังดังกล่าวมีเพียงจำเลยที่ ๑ อยู่อาศัย ส่วนจำเลยที่ ๒ มาอาศัยในเวลาค่ำ หากจำเลยที่ ๑ มีส่วนรู้เห็นหรือเกี่ยวข้องกับเมทแอมเฟตามีนของกลางแล้ว จำเลยทั้งสองย่อมไม่จำเป็นต้องชุกซ่อนเมทแอมเฟตามีนของกลางไว้อย่างมิดชิด บ้านที่เกิดเหตุเป็นบ้านพักข้าราชการในสังกัดกรมการปกครอง ซึ่งเป็นการยากที่จะมีใครกล้าเข้ามาตรวจหรือตรวจสอบโดยไม่แจ้งล่วงหน้า การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยรับฟังว่า จำเลยที่ ๑ ต้องมีส่วนรู้เห็นเกี่ยวกับเมทแอมเฟตามีนของกลางขัดแย้งกับพยานหลักฐานตามทางนำสืบของพยานโจทก์ หากข้อเท็จจริงทางนำสืบของโจทก์สามารถรับฟังให้บุคคลที่อยู่ในพื้นที่บริเวณเดียวกันเป็นผู้มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวกับการกระทำความผิดได้โดยไม่พิจารณาพยานหลักฐานอื่นประกอบ บุคคลที่อยู่ในบ้านย่อมต้องตกเป็นผู้มีส่วนรู้เห็นกับจำเลยที่กระทำความผิดได้ ซึ่งเป็นการวินิจฉัยที่คลาดเคลื่อนและไม่ถูกต้องนั้น เห็นว่า โจทก์ฟ้องว่า

จำเลยที่ ๑ ร่วมกับจำเลยที่ ๒ มีเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๓๙ เม็ด ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย โจทก์จึงมีหน้าที่นำพยานมาสืบให้รับฟังได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ครอบครองเมทแอมเฟตามีนของกลางร่วมกับจำเลยที่ ๒ โจทก์มีนาย ป. นาย น. และนาย ห. ผู้ร่วมจับกุมเบิกความและเบิกความตอบทนายจำเลยทั้งสองถามค้านได้ความว่า เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ช่วงบ่าย ชาวบ้านโทรศัพท์ร้องเรียนว่าจำเลยทั้งสองมีพฤติการณ์จำหน่ายยาเสพติด ซึ่งชุดปฏิบัติการได้สืบสวนสอบสวนมาโดยตลอดและพบข้อมูลว่าจำเลยทั้งสองมีพฤติการณ์เสพและจำหน่ายยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเลยที่ ๒ เคยถูกจับกุมในข้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ชุดปฏิบัติการมีข้อมูลของจำเลยที่ ๑ เพียงว่าจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีประวัติเกี่ยวกับยาเสพติดคบหากับจำเลยที่ ๑ และพักอาศัยอยู่ที่บ้านจำเลยที่ ๑ และทราบเพียงชื่อเล่นและที่ทำงานของจำเลยที่ ๑ เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าพยานโจทก์ทั้งสามได้รับการบอกเล่าเกี่ยวกับพฤติการณ์เสพและจำหน่ายยาเสพติดของจำเลยที่ ๑ เท่านั้น ดังนี้ โจทก์จึงไม่มีพยานยืนยันว่าจำเลยที่ ๑ มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องข้องกับการเสพและจำหน่ายยาเสพติดตามที่ร้องเรียนหรือสืบสวน แม้พยานโจทก์ทั้งสามตรวจค้นพบเมทแอมเฟตามีนของกลางซุกซ่อนอยู่ในกล่องรับสัญญาณดาวเทียมที่วางอยู่ใต้ชั้นวางโทรทัศน์ภายในห้องนอนของจำเลยที่ ๑ และกระเป๋ากางเกงขาสั้นสีเทาของจำเลยที่ ๑ ที่อยู่ในตะกร้าเสื้อผ้าใช้แล้วตรงข้ามห้องนอนก็ตาม แต่โจทก์ก็ไม่มีประจักษ์พยานหรือพยานแวดล้อมมานำสืบให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ ร่วมกับจำเลยที่ ๒ นำเมทแอมเฟตามีนของกลางไปซุกซ่อนไว้ ทั้งเมทแอมเฟตามีนของกลางที่พบในห้องนอนของจำเลยที่ ๑ ก็ซุกซ่อนในลักษณะมิดชิด แสดงให้เห็นว่าผู้ซุกซ่อนต้องการปิดบังไม่ให้อื่นรู้เห็นได้โดยง่าย ส่วนกางเกงขาสั้นของจำเลยที่ ๑ ก็วางอยู่ในตะกร้าเสื้อผ้าใช้แล้ว ซึ่งเป็นการวางที่จะนำเมทแอมเฟตามีนของกลางไปซุกซ่อนไว้ ดังนี้ จำเลยที่ ๒ อาจเป็นผู้นำเมทแอมเฟตามีนของกลางไปซุกซ่อนไว้ดังที่เบิกความก็ได้ ล่าฟังข้อเท็จจริงเพียงจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของบ้านที่เกิดเหตุและพักอาศัยอยู่ที่บ้านที่เกิดเหตุเป็นประจำ จำเลยที่ ๒ ซึ่งมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องข้องกับยาเสพติดให้โทษไปมาหาสู่และพักอาศัยอยู่ที่บ้านที่เกิดเหตุและมีผู้ร้องเรียนว่าบ้านที่เกิดเหตุเป็นแหล่งมั่วสุมเกี่ยวกับยาเสพติด ดังคำเบิกความตอบทนายจำเลยทั้งสองถามค้านของนาย ป. แล้วจะรับฟังเป็นผลร้ายแก่จำเลยที่ ๑ ว่า จำเลยที่ ๑ ต้องรู้ว่าเมทแอมเฟตามีนของกลางซุกซ่อนอยู่ในกล่องรับสัญญาณดาวเทียมที่วางอยู่ใต้ชั้นวางโทรทัศน์ภายในห้องนอนของจำเลยที่ ๑ และในกระเป๋ากางเกงขาสั้นสีเทาของจำเลยที่ ๑ ที่วางอยู่ในตะกร้าเสื้อผ้าที่ใช้แล้วตรงข้ามห้องนอน อันเป็นการร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ ๒ หาได้ไม่ พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยที่ ๑ ร่วมกับจำเลยที่ ๒ มีเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๓๙ เม็ด ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลยที่ ๑ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วยฎีกาจำเลยที่ ๑ ฟังขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยที่ ๒ มีว่า จำเลยที่ ๒ ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนหรือไม่ โดยจำเลยที่ ๒ ฎีกาว่า การที่จำเลยที่ ๒ พาเจ้าพนักงานผู้ร่วมจับกุมไปตรวจค้นและยึดเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๒,๐๐๐ เม็ด ซึ่งเจ้าพนักงานผู้ร่วมจับกุมไม่ทราบและไม่มีข้อมูลมาก่อนว่าจำเลยที่ ๒ มีเมทแอมเฟตามีนของกลางซุกซ่อนอยู่ที่ใด และเจ้าพนักงานผู้ร่วมจับกุมไม่สามารถตรวจค้นได้เอง เป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษแล้วนั้น เห็นว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒ บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้

สำหรับความผิดนั้นก็ได้” ซึ่งข้อมูลที่ผู้กระทำความผิดให้ต่อเจ้าพนักงานตามที่กฎหมายบัญญัตินั้น ต้องเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์ที่จะนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษรายอื่นหรือนำไปสู่การยึดได้ยาเสพติดให้โทษจำนวนอื่นที่ไม่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของกลางในคดี และเจ้าพนักงานไม่สามารถค้นพบหรือยึดได้หากไม่ได้รับข้อมูลจากผู้กระทำความผิด แม้หลังถูกจับกุมจำเลยที่ ๒ นำเจ้าพนักงานผู้ร่วมจับกุมไปตรวจค้นพบเมทแอมเฟตามีนของกลางที่ซุกซ่อนอยู่บริเวณบ้านเลขที่ ..... ของจำเลยที่ ๒ ก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า เมทแอมเฟตามีนของกลางที่ตรวจยึดได้ทั้งสองครั้งเป็นจำนวนเดียวกัน การที่จำเลยที่ ๒ นำเจ้าพนักงานผู้ร่วมจับกุมไปตรวจค้นเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๒,๐๐๐ เม็ด จึงมิใช่เป็นการนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษรายอื่น ทั้งเจ้าพนักงานผู้ร่วมจับกุมต้องไปตรวจค้นบ้านของจำเลยที่ ๒ ตามปกติในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดลักษณะนี้อยู่แล้ว ดังนี้ การที่จำเลยที่ ๒ นำเจ้าพนักงานผู้ร่วมจับกุมไปตรวจค้นเมทแอมเฟตามีนของกลาง ๒,๐๐๐ เม็ด ได้ จึงมิใช่ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันจะเป็นเหตุให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษจำเลยที่ ๒ น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๐/๒ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยฎีกาของจำเลยที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ ๑ นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

(เทพ อิงคสิทธิ์ พงษ์ศักดิ์ กิตติสมเกียรติ จาตุรงค์ สรรนุวัตร)

(คำพิพากษาศาลฎีกา ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๔ ตอนที่ ๓, เนติฯ, หน้า ๖๔๘ – ๖๕๙)

คอลัมน์

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค ๑๓๘/๒๕๖๖

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน

ผู้อุทธรณ์

: นาย ก.

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ

: กองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า นาย ก ผู้อุทธรณ์ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕ ถึง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แจ้งว่า ผู้อุทธรณ์ได้ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนผู้อุทธรณ์ จำนวน ๒ รายการ แต่กองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B ได้ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัย ที่ สค ๒๖๘/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ แต่ให้ยกอุทธรณ์ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ หนังสือที่นาย ข ส่งถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและเอกสารประกอบทั้งหมด เพื่อร้องขอให้ระงับการต่อวิซ่าแก่ผู้อุทธรณ์ เนื่องจากขณะนั้นคดียังไม่เสร็จสิ้นเป็นที่ยุติ การเปิดเผยชื่อผู้ร้องเรียนตลอดจนข้อมูลการร้องเรียนในระหว่างที่การดำเนินการสอบสวนข้อร้องเรียนยังไม่เป็นที่ยุติ อาจทำให้ต่อไปจะไม่มีผู้ใดกล้าให้ข้อมูลข้อเท็จจริงแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ บัดนี้คดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว เหตุผลในการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ จึงไม่มีอีกต่อไป และผู้อุทธรณ์เป็นผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าว เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง จึงขอข้อมูลหนังสือที่นาย ข ส่งถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและเอกสารประกอบทั้งหมดที่ร้องขอให้ระงับการต่อวิซ่าผู้อุทธรณ์ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

กองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B มีหนังสือ ที่ ตช ๐๐๒๙.๒๓/๐๐๘๓ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๖ ถึง ผู้อุทธรณ์ แจ้งว่า เนื่องจากหนังสือฉบับดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีลักษณะตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งการเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้

กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบหรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม และเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลตามมาตรา ๒๔ ทั้งนี้ หากผู้อุทธรณ์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบข้อมูลดังกล่าว ให้ยื่นคำร้องต่อหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อมูลดังกล่าวหรือศาลเพื่อมีหนังสือหรือคำสั่งไปยังกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๖ ถึง ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงสรุปความได้ว่า ผู้อุทธรณ์เคยยื่นอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนผู้อุทธรณ์ จำนวน ๒ รายการ ต่อมาคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัย ที่ สค ๒๖๘/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ แต่ให้ยกอุทธรณ์ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ คือ หนังสือที่นาย ข ส่งถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและเอกสารประกอบทั้งหมดเพื่อร้องขอให้ระงับการต่อวีซ่าให้แก่ผู้อุทธรณ์ เนื่องจากขณะนั้นคดียังไม่เสร็จสิ้น แต่ปัจจุบันคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว ผู้อุทธรณ์จึงขอข้อมูลหนังสือที่นาย ข ส่งถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและเอกสารประกอบทั้งหมดที่ร้องขอให้ระงับการต่อวีซ่าแก่ผู้อุทธรณ์ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป แต่กองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยให้เหตุผลว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีลักษณะตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม และเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้อุทธรณ์จึงอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ดังกล่าว

ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย กองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ตช ๐๐๒๙.๒๓/๔๔๔ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ถึง คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ส่งข้อมูลข่าวสารมาเพื่อประกอบการพิจารณา และชี้แจงถึงเหตุผลที่ปฏิเสธการเปิดเผย สรุปความได้ว่าข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ คือ หนังสือที่นาย ข ได้แจ้งกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและเอกสารทั้งหมด เพื่อขอให้ระงับการต่อวีซ่าให้กับผู้อุทธรณ์ เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ที่หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูล ที่ให้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมีได้ ผู้ที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวได้ คือ เจ้าของข้อมูลข่าวสารนั้นหรือบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลข่าวสารนั้นให้ความยินยอม หรือบุคคลที่มีสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น การที่ผู้อุทธรณ์มีคำขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูล การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับคำขอข้อมูลข่าวสารของผู้อุทธรณ์ไม่เข้า

ข้อยกเว้นตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เนื่องจากผู้อุทธรณ์มิใช่บุคคลที่กฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนว่ามีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้อุทธรณ์ยังคงมีช่องทางอื่นที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ได้โดยใช้สิทธิทางศาล ดังนั้น กองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B จึงปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นบุคคลสัญชาติอังกฤษ เป็นผู้ทรงสิทธิที่จะขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ เห็นว่า ตามคำนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คนต่างด้าวหมายความว่า “บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่ถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย...” ในกรณีนี้เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้อุทธรณ์เป็นบุคคลสัญชาติอังกฤษ แต่มีเอกสารและหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย โดยเป็นคู่สมรสของผู้มีสัญชาติไทย ประกอบกับได้รับอนุญาตให้อยู่อาศัยต่อไปในราชอาณาจักรจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแล้ว ดังนั้น แม้ผู้อุทธรณ์จะเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย แต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย จึงมิใช่คนต่างด้าวตามคำนิยามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และเป็นผู้ทรงสิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงรับเรื่องไว้พิจารณาได้

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อมาคือ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้หรือไม่ กรณีนี้ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ คือ หนังสือที่นาย ข ส่งถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพร้อมทั้งเอกสารประกอบทั้งหมดเพื่อร้องขอให้ระงับการต่อวีซ่าให้กับผู้อุทธรณ์ ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนร้องขอให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้อุทธรณ์ตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้ตรวจสอบในขณะนั้นพบว่าผู้อุทธรณ์เป็นคนต่างด้าวที่อยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีความผิดฐานนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน เมื่อคดีดังกล่าวยังไม่เสร็จสิ้นเป็นที่ยุติว่าผู้อุทธรณ์มีความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ จึงต้องคุ้มครองสิทธิของผู้ร้องเรียนมากกว่า เนื่องจากการเปิดเผยชื่อผู้ร้องเรียนตลอดจนข้อมูลการร้องเรียนในระหว่างที่ยังไม่ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ อาจทำให้ต่อไปจะไม่มีผู้ใดกล้าให้ข้อมูลข้อเท็จจริงแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ อันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏแล้วว่าผู้อุทธรณ์ไม่ได้เป็นผู้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา โดยพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้อุทธรณ์แล้ว และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้เปลี่ยนเหตุผลผลการขอยุ่อาศัยต่อไปในราชอาณาจักรจากกรณีเพื่อการดำเนินคดีหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาอันเกี่ยวกับคดี เป็นกรณีครอบครัวของผู้มีสัญชาติไทยแล้ว การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์จึงไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่อย่างไรก็ดี ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียและถูกกระทบสิทธิโดยตรงในฐานะผู้ถูกร้องเรียนให้มีการตรวจสอบ ซึ่งมีผลต่อการขอยุ่อาศัยต่อไปในราชอาณาจักรของผู้อุทธรณ์ จึงสมควรมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลการร้องเรียนซึ่งเป็นเหตุแห่งการถูกกระทบสิทธิดังกล่าวเพื่อปกป้องส่วนได้เสียของตน ประกอบกับกรณีนี้ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อุทธรณ์มีพฤติการณ์ที่จะก่ออันตรายแก่ชีวิตหรือความปลอดภัยกับผู้ร้องเรียน อีกทั้งเป็นกรณีที่ผู้อุทธรณ์ทราบชื่อผู้ร้องเรียนอยู่แล้วตั้งแต่ต้น ดังนั้น เมื่อพิเคราะห์ถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว เห็นว่า หนังสือที่นาย ข ส่งถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

และเอกสารประกอบทั้งหมด เปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้ อย่างไรก็ตาม เห็นสมควรปกปิดข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ หมายเลขประจำตัวประชาชน หมายเลขโทรศัพท์ ลายมือชื่อของผู้ร้องเรียน เนื่องจากการเปิดเผย จะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงวินิจฉัยให้กองกำกับการ A กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง B สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เปิดเผยหนังสือที่นาย ข ส่งถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและเอกสารประกอบทั้งหมด พร้อมทั้งให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์ เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ หมายเลขประจำตัวประชาชน หมายเลขโทรศัพท์ ลายมือชื่อของผู้ร้องเรียน ให้ปกปิดไว้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา	หัวหน้าคณะที่ ๔
นายนิรวัชช์ ปุณณกันต์	กรรมการ
นายมานะ วีระอาชากุล	กรรมการ
พลตำรวจโท วราวุธ ทวีชัยการ	กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๖

“คำชี้ขาดความเห็นแย้ง”

รวบรวมโดย ส่วนตรวจสอบสำนวนคดีอุทธรณ์และฎีกา สำนักงานกฎหมายและคดี

ความผิดฐาน ลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้างในเวลากลางคืน

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เวลากลางคืนหลังเที่ยง จำเลยเอาครีมเซรั่ม ๒ ขวด ราคา ๓๐,๘๐๐ บาท ครีมบำรุงตา ๒ ขวด ราคา ๓๐,๘๐๐ บาท และครีมมาสก์ ๑ ขวด ราคา ๒๐,๐๐๐ บาท รวมราคา ๑๖๑,๖๐๐ บาท ของบริษัท ก. ผู้เสียหาย ซึ่งเป็นนายจ้างของจำเลยไปโดยทุจริต เหตุเกิดที่แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ขอให้ศาลลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ ให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่ยังไม่ได้คืนแก่ผู้เสียหาย เป็นเงิน ๑๖๑,๖๐๐ บาท

จำเลยให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณา บริษัท ก. ผู้เสียหาย ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาต

โจทก์นำสืบว่า โจทก์และโจทก์ร่วมมีนาย ค. ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ร่วมเป็นพยานเบิกความว่า โจทก์ร่วมประกอบกิจการนำเข้าและจำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องสำอางจากต่างประเทศ โจทก์ร่วมมีร้านอยู่ที่ห้างสรรพสินค้า ข. ตั้งอยู่บริเวณชั้น ๒ และชั้น ๓ ของห้าง วันเกิดเหตุจำเลยประจำอยู่ที่ร้านชั้น ๓ ส่วนสินค้าที่หายไปเป็นของในร้านที่ตั้งอยู่ชั้น ๒ สินค้าตามฟ้องสูญหายไปเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๒๑.๓๐ นาฬิกา โดยเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พนักงานที่ทำงานในช่วงเช้าได้ทำการเช็คสต็อกสินค้าภายในร้านปรากฏว่ามีสินค้าตามฟ้องหายไป ซึ่งร้านของโจทก์ร่วมทั้งชั้น ๒ และชั้น ๓ จะมีกล้องวงจรปิดภายในร้าน แต่ในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ภายหลังจากเวลา ๒๑ นาฬิกา ภาพเคลื่อนไหวจากกล้องวงจรปิดในร้านซึ่งตั้งอยู่ชั้น ๒ ได้ตัดหายไป โดยพบว่ามีการดึงสายไฟที่เสียบต่อไว้กับกล้องวงจรปิดออกไป โจทก์ร่วมได้ทำการตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิดของห้างสรรพสินค้า ข. ปรากฏว่าจำเลยได้ไปที่ร้านค้าชั้น ๒ และเดินไปบริเวณใกล้กับที่เสียบปลั๊กของกล้องวงจรปิดในเวลาใกล้เคียงกับที่กล้องวงจรปิดในร้านดับไป ทั้ง ๆ ที่เวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่ยจำเลยเลิกงานแล้วและไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องเดินไปที่บริเวณร้านค้าชั้น ๒ จึงเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้ลักสินค้าของโจทก์ร่วมไป

นางสาว ค. เป็นพยานเบิกความว่า พยานเป็นพนักงานขายสินค้าของโจทก์ร่วมที่ชั้น ๒ ของห้างสรรพสินค้า ข. ในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐ ถึง ๑๒ นาฬิกา เมื่อมาถึงร้านพยานมีหน้าที่ต้องเช็คสต็อกสินค้าก่อนเมื่อนับจำนวนสินค้าได้ครบถ้วนแล้ว ก็จะนำไปลงที่ระบบคอมพิวเตอร์และลงบิลในคอมพิวเตอร์ เมื่อถึงช่วงเวลาร้านปิดก็จะต้องมีการนับสต็อกสินค้าอีกครั้งและมีการบันทึกว่าขายสินค้าไปแล้วจำนวนเท่าใดลงในระบบคอมพิวเตอร์ด้วย ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ไปตามปกติ โดยพยานตรวจสอบแล้วปรากฏว่าสินค้าตัวจริงกับสินค้าในระบบคอมพิวเตอร์ถูกต้องตรงกัน ซึ่งหากสินค้าในระบบไม่ตรงกับสินค้าตัวจริงก็จะมีตัวอักษรสีแดงขึ้นว่ามีข้อผิดพลาดเมื่อพยานตรวจสอบแล้ว สต็อกสินค้าตรงกัน พยานจึงนำสินค้าตัวจริงไปเก็บไว้ในตู้เก็บสินค้าทั้งด้านซ้ายและด้านขวา ซึ่งมี ๒ ตู้ ตู้เก็บสินค้าไม่มีกุญแจล็อก แต่จะมีการตรวจสอบการรักษาสินค้าโดยใช้กล้องวงจรปิด ซึ่งบุคคลที่ดูกล้องวงจรปิดจะต้องเป็นผู้มีอำนาจของโจทก์ร่วม ต่อมาวันรุ่งขึ้นพยานได้รับแจ้งจากเพื่อนที่มาทำงานว่ามีสินค้าสูญหายไป ภายหลังจากพยานได้ดูกล้องวงจรปิดแล้วพบว่าจำเลยเดินเข้ามาภายในร้านค้าชั้น ๒ ของห้างสรรพสินค้าดังกล่าวแต่ไม่ทราบจำเลยเดินมาทำอะไร ในภาพดังกล่าวเห็นจำเลยถือถุง แต่ไม่ทราบว่าเป็นถุงอะไร ภาพที่ปรากฏในกล้องวงจรปิดนั้นเป็นเวลา ๒๑.๑๐ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาที่พยานกับเพื่อนร่วมงานเลิกงานแล้ว

นางสาว ง. เป็นพยานเบิกความว่า พยานเป็นพนักงานขายสินค้าของโจทก์ร่วม ก่อนเริ่มงานทุกวันเวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา พนักงานทุกคนจะต้องตรวจสอบสต็อกสินค้า เนื่องจากมีการเปลี่ยนพนักงานเวียนประจำร้านทุกวัน ในการตรวจสอบสินค้าพนักงานจะกรอกสินค้าลงในระบบคอมพิวเตอร์ หากสินค้าตรงกับสต็อกสินค้าที่มีการบันทึกไว้ระบบจะขึ้นเป็นตัวอักษรสีเขียว แต่หากไม่ตรงกันระบบจะขึ้นเป็นตัวอักษรสีแดง ซึ่งจะทำให้ทราบว่ามีสินค้ามีปัญหา เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พยานเป็นพนักงานประจำอยู่ที่ร้านค้าชั้น ๒ ของห้างสรรพสินค้า ข. ในวันดังกล่าวพยานและพนักงานร้านคนอื่นร่วมกันเช็คสินค้าพบว่าในระบบสต็อกสินค้าขึ้นเป็นตัวอักษรสีแดง จึงได้แจ้งไปยังโจทก์ร่วมว่าพยานไม่สามารถเปิดขายสินค้าในวันดังกล่าวได้เนื่องจากสต็อกสินค้าไม่ตรง และขอให้โจทก์ร่วมเปิดดูกล้องวงจรปิดของร้าน หลังจากนั้นประมาณ ๓๐ นาที โจทก์ร่วมแจ้งว่าไม่สามารถตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิดในร้านได้ เนื่องจากกล้องวงจรปิดไม่ทำงาน พยานจึงตรวจดูรอบร้านและพบว่าปลั๊กของกล้องวงจรปิดถูกดึงออก แต่พยานไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นผู้ดึงปลั๊กออก ในเบื้องต้นยังไม่ทราบและไม่ได้สงสัยว่ามีผู้ใดลักเอาสินค้าไป ซึ่งภาพจากกล้องวงจรปิดเป็นภาพร้านค้าชั้น ๒ เวลาประมาณ ๒๑.๑๐ นาฬิกา ของวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ในวันดังกล่าวจำเลยไม่ได้มีหน้าที่เป็นพนักงานประจำอยู่ที่ร้านค้าชั้น ๒ แต่พบภาพขณะที่จำเลยเดินเข้าไปในร้านบริเวณตู้เก็บสินค้าและขณะจำเลยเดินออกมาทางด้านหน้าร้าน พยานเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้ลักสินค้าของโจทก์ร่วมไป เนื่องจากในวันเกิดเหตุจำเลยไม่ได้มีหน้าที่และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับที่ร้านชั้น ๒ ทั้งจำเลยได้ไปที่ร้านดังกล่าวในเวลาหลังเลิกงานแล้ว

จำเลยนำสืบว่า เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนเกิดเหตุ โดยในวันดังกล่าวจำเลยสี่มูงที่มีหน้าที่กอนามัยบรรจอยู่บริษัทโจทก์ร่วมแจกให้พนักงานขาย โดยในวันถัดจากวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ จำเลยจะต้องไปทำงานที่สาขาฟิวเจอร์พาร์ครังสิต ซึ่งมีระยะห่างไกลจากห้างสรรพสินค้า ข. ต่อมาวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ จำเลยย้อนกลับมาทำงานที่ร้านค้าชั้น ๓ ของห้างสรรพสินค้า ข.

ศาลชั้นต้น พิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ (๑) (๑๓) วรรคสอง จำคุก ๓ ปี ให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่ยังไม่ได้คืนแก่โจทก์ร่วม เป็นเงิน ๑๖๑,๖๐๐ บาท

โจทก์ไม่อุทธรณ์ จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โดยพิจารณาและวินิจฉัยสรุปได้ว่า พยานโจทก์และโจทก์ร่วมที่มาเบิกความไม่มีผู้ใดรู้เห็นว่าจำเลยซึ่งเป็นพนักงานขายลักเอาสินค้าตามฟ้องในร้านค้าชั้น ๒ ของโจทก์ร่วมไป เหตุที่เชื่อว่าจำเลยเป็นคนร้ายเนื่องจากหลังเกิดเหตุพนักงานของโจทก์ร่วมตรวจเช็คสต็อกสินค้าพบว่าสินค้าหายไป จึงขอดูภาพเคลื่อนไหวจากกล้องวงจรปิดของห้างสรรพสินค้า ข. สาขาพระราม ๒ ที่บันทึกภาพร้านค้าของโจทก์ร่วมที่ตั้งอยู่ชั้น ๒ พบว่าในวันเกิดเหตุหลังจากปิดร้านแล้ว เห็นจำเลยเข้าไปในร้านและเดินออกมาพร้อมกับถุงกระดาษไม่ปรากฏว่าภายในบรรจุสิ่งใด และภายในร้านชั้น ๒ มีกล้องวงจรปิดติดตั้งอยู่ แต่ได้รับความจากพยานโจทก์ว่ากล้องไม่ทำงาน เนื่องจากปลั๊กของกล้องวงจรปิดถูกดึงออก แต่ไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นคนดึงออก แต่เหตุที่เชื่อว่าจำเลยเป็นคนลักสินค้าไป เนื่องจากในวันเกิดเหตุจำเลยขายสินค้าอยู่ที่ร้านค้าของโจทก์ร่วมชั้น ๓ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชั้น ๒ และเข้ามาหลังเลิกงาน แต่ศาลอุทธรณ์เห็นว่าไม่มีภาพจากกล้องวงจรปิดในร้านค้าก่อนเกิดเหตุเลย ประกอบกับไม่มีการยึดสินค้าตามฟ้องได้จากจำเลยหรือพบเบาะแสอื่นใด ทั้งจำเลยให้การปฏิเสธมาตลอดว่าจำเลยเข้าไปเอาถุงใส่หน้ากอนามัยที่สี่มูงไว้เท่านั้น พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบจึงยังมีความสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง

พนักงานอัยการ มีคำสั่งไม่ฎีกา

ที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รักษาราชการแทน ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่าศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้อง และพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฎีกานั้น ยังไม่อาจเห็นฟ้องด้วยเนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติในเบื้องต้น โจทก์ร่วมเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ประกอบกิจการนำเข้าและจำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องสำอางจากต่างประเทศ จำเลยเป็นพนักงานขายสินค้าของโจทก์ร่วม จำเลยมาทำงานที่ร้านของโจทก์ร่วม ตั้งอยู่บริเวณชั้น ๓ ของห้างสรรพสินค้า ข. แขวงสามต้น เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ต่อมาเวลาประมาณ ๒๑.๐๐ นาฬิกา จำเลยได้ไปที่ร้านของโจทก์ร่วม ซึ่งตั้งอยู่บริเวณชั้น ๒ ของห้างสรรพสินค้าดังกล่าว ต่อมาวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พนักงานของโจทก์ร่วมตรวจสอบสต็อกสินค้าภายในร้านบริเวณชั้น ๒ ปรากฏว่ามีสินค้าหายไป ๓ รายการ ได้แก่ เซรัม ๒ ขวด ราคา ๗๐,๘๐๐ บาท ครีมบำรุงตา ๒ ขวด ราคา ๗๐,๘๐๐ บาท และครีมมาสก์ ๑ ขวด ราคา ๒๐,๐๐๐ บาท รวมราคา ๑๖๑,๖๐๐ บาท หลังเกิดเหตุ โจทก์ร่วมได้ไปแจ้งความที่ สน.ท่าข้าม เพื่อดำเนินคดีแก่จำเลย

พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้มีพยานซึ่งเป็นพนักงานร้านที่เกิดเหตุเบิกความว่าระบบการตรวจสอบนับสต็อกสินค้าหลังปิดร้านที่เกิดเหตุยืนยันว่าสินค้ามีอยู่ครบ ก่อนจะตรวจสอบอีกครั้งในวันรุ่งขึ้นพบว่าสินค้าหายไป แสดงว่าสินค้านี้คงถูกลักเอาไปในช่วงเวลาระหว่างหลังปิดร้านจนกระทั่งถึงเวลาก่อนเปิดร้าน แม้ไม่มีประจักษ์พยานเห็นจำเลยเป็นคนลักเอาทรัพย์สินของโจทก์ร่วมไป เนื่องจากภาพจากกล้องวงจรปิดของร้านที่เกิดเหตุในช่วงเวลาเกิดเหตุไม่สามารถดูได้เพราะมีการถอดปลั๊กออก แต่นาย ธ. ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ร่วมได้ตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิดของห้างสรรพสินค้า ข. แล้ว พบว่าจำเลยซึ่งเป็นพนักงานขายของโจทก์ร่วมได้รับคำสั่งให้ทำงานวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ที่ร้านของโจทก์ร่วมชั้น ๓ แต่จำเลยกลับเดินเข้าไปในร้านค้าบริเวณชั้น ๒ เวลาประมาณ ๒๑.๑๐ น. ทั้งที่เป็นเวลาเลิกงานและพนักงานขายคนอื่นเลิกงานแล้ว ซึ่งจำเลยไม่มีหน้าที่ขายสินค้าชั้น ๒ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องเดินไปที่บริเวณร้านค้าชั้น ๒ แต่อย่างใด โดยภาพจากกล้องวงจรปิดพบว่าจำเลยเดินไปบริเวณใกล้กับที่เสียบปลั๊กของกล้องวงจรปิดในเวลาใกล้เคียงกับที่กล้องวงจรปิดในร้านดับไป และมีเพียงจำเลยเท่านั้นที่ไปอยู่บริเวณตู้เก็บสินค้าที่ร้านที่เกิดเหตุแล้วก้มหยิบของภายในตู้เก็บสินค้า ซึ่งตามคำเบิกความของนางสาว ช. กรรมการโจทก์ร่วมเบิกความว่าในกรณีที่พนักงานของโจทก์ร่วมลืมของใช้ส่วนตัวไว้ในตู้เก็บสินค้า หากเป็นเวลาภายหลังเลิกงานแล้วพนักงานโจทก์ร่วมจะไปเอาของใช้ส่วนตัวในตู้เก็บสินค้า ถ้าตามกฎหมายของโจทก์ร่วมแล้วจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่จะแจ้งให้โจทก์ร่วมทราบ ในวันเวลาเกิดเหตุซึ่งเป็นเวลาเลิกงาน การที่จำเลยอ้างว่าจำเลยเข้าไปที่ร้านค้าชั้น ๒ เพื่อไปเอาถุงที่มีหน้ากากอนามัยบรรจุอยู่ที่บริษัทโจทก์ร่วมแจกให้พนักงานขายที่จำเลยลืมไว้ จำเลยกลับไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว ไม่แจ้งให้นางสาว ช. ทราบแต่อย่างใด ซึ่งจำเลยเป็นพนักงานร้านของโจทก์ร่วมย่อมต้องทราบระเบียบปฏิบัติของพนักงานร้านโจทก์ร่วมดี ทั้งขณะเกิดเหตุไม่ใช้อยู่ในช่วงเวลาที่หน้ากากอนามัยหาได้ยาก หากจำเลยจะหาหน้ากากอนามัยจากที่อื่นมาทดแทนหน้ากากอนามัยที่จำเลยลืมไว้ในที่เกิดเหตุ ก็เป็นเรื่องที่กระทำได้ไม่ยาก และหน้ากากอนามัยเป็นทรัพย์สินที่มีราคาค่อนข้างต่ำ จึงไม่น่าจะเป็นเหตุผลที่จำเลยต้องฝ่าฝืนกฎระเบียบของโจทก์ร่วมเพื่อไปเอาหน้ากากอนามัยดังกล่าวภายหลังเลิกงาน ส่วนกระเป๋าสะพายและถุงที่จำเลยถือออกมาตามที่ปรากฏภาพจากกล้องวงจรปิดก็มีขนาดที่ใหญ่เกินกว่าที่จำเลยจะอ้างได้นำไปเพื่อใส่ถุงหน้ากากอนามัย พฤติการณ์ของจำเลยจึงเป็นพิรุธอย่างยิ่ง คดีนี้แม้ไม่มีประจักษ์พยานเห็นขณะที่จำเลยลักเอาสินค้าของโจทก์ร่วมตามวันเวลาเกิดเหตุ และไม่สามารถยึดสินค้าของกลางได้จากจำเลย แต่โจทก์มีพยานโจทก์เบิกความเป็นพยานได้อย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ได้มีขั้นตอนใดที่เป็นไปในการทำงานของโจทก์ร่วมที่โจทก์ร่วมได้ให้ได้รับโทษทางอาญา ทั้งเบิกความตามข้อเท็จจริงภายในขอบเขตหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายเชื่อว่าเบิกความไปตามความเป็นจริงจากพยานแวดล้อมทั้งหมดดังกล่าวเมื่อพิจารณาตามสภาพ ลักษณะแหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่า น่าเชื่อว่าจำเลยจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยกระทำผิดได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง (๑) พยานหลักฐานประกอบดังกล่าวมีเหตุผลอันหนักแน่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗/๑ น่าเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้ลักเอาสินค้าของโจทก์ร่วมซึ่งเป็นนายจ้างตามวันเวลาเกิดเหตุไป

อัยการสูงสุด พิจารณาแล้วชี้ขาดให้ฎีกา

***

การวิจัยเรื่อง : การประเมินโครงการพัฒนามาตรฐานการจัดการกล่องยาฉุกเฉินโรงพยาบาลตำรวจ

ชื่อผู้วิจัย : พันตำรวจเอกหญิง เบญจวรรณ ราชตะนະพันธ์ุ
เภสัชกร (สบ ๔) กลุ่มงานเภสัชกรรม
โรงพยาบาลตำรวจ

ปีที่วิจัย : ๒๕๖๕

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยาฉุกเฉิน (emergency drug) หมายถึง ยาที่ใช้ในการช่วยชีวิตผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจและหลอดเลือดล้มเหลว มีการแพ้รุนแรง มีอาการชัก หรือมีหลอดลมหดรัดเกร็ง ซึ่งหากไม่ได้รับยาอย่างทันท่วงทีอาจทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต

ตามมาตรฐาน JCI กำหนดให้มีการจัดการยาและควบคุมยาฉุกเฉินที่ดี ซึ่งระบบการจัดการยาฉุกเฉินเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความปลอดภัยของผู้ป่วยโดยตรง เนื่องจากจะทำให้ผู้ป่วยที่อยู่ในสภาวะที่ต้องกู้ชีพหรืออยู่ในภาวะที่ต้องได้รับการรักษาอาการสำคัญของผู้ป่วยได้รับยาฉุกเฉินที่มีสภาพพร้อมใช้อย่างทันท่วงทีภายใน ๔ นาทีเท่านั้นที่จะช่วยชีวิตผู้ป่วยด้วยการทำ CPR (ปั๊มหัวใจผายปอดกู้ชีพ)

จากเหตุผลดังกล่าวกลุ่มงานเภสัชกรรม รพ.ตร. จึงได้จัดทำโครงการพัฒนามาตรฐานการจัดการกล่องยาฉุกเฉินขึ้น เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีระบบการจัดการกล่องยาฉุกเฉินที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงพยาบาล อันจะเกิดประโยชน์ด้านความปลอดภัยต่อผู้ป่วย โดยยาฉุกเฉินจะถูกบรรจุในกล่องยาที่ปิดสนิท มีสายรัด เปิดใช้เมื่อมีการฉีกฉีกฉีกฉีกหลังเปิดกล่องใช้แล้ว นำกล่องไปแลกคืนที่ห้องยา โดยเภสัชกรจะดูแลกล่องยาฉุกเฉินที่อยู่บนหอผู้ป่วยโดยมีระบบตรวจสอบและแลกเปลี่ยนยาที่มีอายุสั้น งานวิจัยการประเมินโครงการพัฒนามาตรฐานการจัดการกล่องยาฉุกเฉินโรงพยาบาลตำรวจ จัดทำขึ้นเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้กล่องยาฉุกเฉิน รวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้กล่องยาฉุกเฉิน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนากล่องยาฉุกเฉินต่อไป

กล่องยาฉุกเฉินจัดทำเพื่อประจำหอผู้ป่วยและหน่วยต่าง ๆ จำนวน ๙๒ กล่อง ประจำหน่วยจ่ายยา เพื่อเป็นกล่องยาสำรองจำนวน ๒๔ กล่อง รวม ๑๒๐ กล่อง โดยมีรายการยาฉุกเฉินในกล่องยาจำนวน ๑๐ รายการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อประเมินผลความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนามาตรฐานการจัดการกล่องยาฉุกเฉิน โรงพยาบาลตำรวจ
๒. เพื่อรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาฉุกเฉิน เพื่อนำมาพัฒนากล่องยาฉุกเฉิน

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ร้อยละ โดยรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่อยู่ส่วนท้ายใบสั่งยาสำหรับกล่องยาฉุกเฉิน ช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๕

ผลการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนากล่องยาฉุกเฉิน โรงพยาบาลตำรวจ จะประเมินด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บริการคือ พยาบาลผู้ใช้กล่องยาฉุกเฉิน โดยประเมินจากแบบประเมินโครงการส่วนท้ายของใบสั่งยาสำหรับกล่องยาฉุกเฉิน ผลแบบประเมินมาตรฐานกล่องยาฉุกเฉินทุกกล่อง (ร้อยละ ๑๐๐) อยู่ในสภาพปิดผนึกพร้อมใช้และยาไม่หมดอายุ เป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งเกณฑ์การประเมินในหัวข้อยาฉุกเฉินใกล้หมดอายุน้อยกว่า ๗ เดือนน้อยกว่า ๑๐% ซึ่งถือว่าบรรลุผล

ผลแบบประเมินพบว่า ผู้ป่วยได้รับยาฉุกเฉินภายใน ๔ นาที ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญในการฟื้นคืนชีพผู้ป่วยได้ถึงร้อยละ ๑๐๐ บรรลุเกณฑ์การแปลผลที่ผู้ป่วยได้รับยาฉุกเฉินภายใน ๔ นาที

ผลแบบประเมินมาตรฐานการจัดการกล่องยาฉุกเฉิน

ลำดับ	หัวข้อการประเมิน	จำนวนแบบสอบถาม	ใช้		ไม่ใช่
			ความถี่	ร้อยละ	ความถี่
๑	กล่องยาฉุกเฉินอยู่ในสภาพปิดผนึกพร้อมใช้	๑๐๕	๑๐๕	๑๐๐	๐
๒	กล่องยาฉุกเฉินที่ทานใช้ยังไม่หมดอายุ	๑๐๕	๑๐๕	๑๐๐	๐
๓	ผู้ป่วยได้รับยาฉุกเฉินภายใน ๔ นาที	๑๐๖	๑๐๖	๑๐๐	๐

จากจำนวนแบบประเมินที่ทำการศึกษา ๑๐๗ ใบ ในการประเมินความพึงพอใจในการใช้กล่องยาฉุกเฉินพบว่าระดับความพึงพอใจในระดับมากมีจำนวน ๑๐๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๒๖ ซึ่งบรรลุเกณฑ์การแปลผลที่ตั้งไว้ว่าความพึงพอใจในการใช้กล่องฉุกเฉินของแพทย์และพยาบาลมากกว่าร้อยละ ๙๐

ปัญหาที่พบจากการดำเนินการกล่องยาฉุกเฉินพบ ๒ ปัญหา คือ

๑. ปัญหาจากผู้ใช้กล่องยาฉุกเฉิน ส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เข้าใจหรือไม่เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามขั้นตอนการใช้กล่องยาฉุกเฉินของผู้ปฏิบัติงาน มี ๖ ข้อ ดังนี้

๑.๑ เมื่อเปิดใช้กล่องยาฉุกเฉินแล้ว ไม่นำกล่องยามาแลกคืนที่หน่วยจ่ายยา ทำให้กล่องยาอยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้ ยาไม่ครบรายการ

๑.๒ เมื่อเปิดใช้กล่องยาฉุกเฉินแล้ว เจ้าหน้าที่เบิกยามาเติมเอง โดยเข้าใจว่าเป็นยาชนิดเดียวกันซึ่งอาจทำให้มียาหมดอายุในกล่องยา เพราะยาไม่ถูกตรวจสอบโดยเภสัชกร

๑.๓ เจ้าหน้าที่เปิดใช้กล่องยาฉุกเฉินโดยไม่ตัดสายรัด ทำให้ยามีไม่ครบรายการ

๑.๔ มีการเติมยาลงกล่องเอง โดยอาจสับเปลี่ยนกับยาบนห่อผู้ป่วย อาจทำให้มียาหมดอายุในกล่องยา

๑.๕ เจ้าหน้าที่หน่วยจ่ายยาเติมยาหลาย lot. การผลิตในยาชนิดเดียวกัน ทำให้เกิดความสับสนในการตรวจสอบอายุยาในกล่อง อาจเกิดยาหมดอายุในกล่องยา

๑.๖ การยืมกล่องยาฉุกเฉินกันเองระหว่างงานโดยไม่แจ้งหน่วยจ่ายยา ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ใช้กล่องยาไม่เข้าใจขั้นตอนการใช้กล่องยา ไม่มีการเติมยาในกล่องเมื่อมีการใช้แล้ว และไม่มีการตรวจสอบอายุของยาโดยเภสัชกร ทำให้มียาหมดอายุและยาไม่ครบรายการ

๒. ปัญหาจากยาในกล่องยาฉุกเฉิน มี ๒ ข้อ ดังนี้

๒.๑ ยาอายุสั้น ยาบางรายการในกล่องมีอายุสั้น ทำให้ต้องแลกเปลี่ยนยาในกล่องบ่อย โดยเภสัชกรเรียกกล่องยามาทั้งหมดเพื่อแลกเปลี่ยนยาอายุสั้นเป็นการเพิ่มภาระเจ้าหน้าที่

๒.๒ การหมุนเวียนใช้ยาในกล่อง กล่องยาฉุกเฉินที่มีจำนวนมาก (๑๒๐ กล่อง) ทำให้ยาในกล่องฉุกเฉินที่นำออกมาหมุนเวียนใช้ในหน่วยจ่ายยาที่มีปริมาณมาก ยาบางรายการมีอัตราการใช้น้อยไม่สามารถหมุนเวียนใช้ได้ทัน เกิดปัญหายาหมดอายุ

สรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินผู้ใช้กล่องยาฉุกเฉินมีความพึงพอใจร้อยละ ๙๖.๒๔ ผ่านเกณฑ์ประเมินที่ร้อยละ ๙๐ ผู้ป่วยได้รับยาฉุกเฉินภายในสถานที่ ร้อยละ ๑๐๐ ยาฉุกเฉินอยู่ในสภาพพร้อมใช้ ร้อยละ ๑๐๐ ไม่พบยาฉุกเฉินใกล้หมดอายุ จากผลการประเมินสรุปได้ว่า โครงการพัฒนามาตรฐานการจัดกล่องยาฉุกเฉิน โรงพยาบาลตำรวจ ผ่านเกณฑ์ประเมินอย่างดีเยี่ยม

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาจากผู้ใช้กล่องยาฉุกเฉินสามารถแก้ไขด้วยการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงานและพยาบาลผู้ใช้กล่องยาฉุกเฉินเข้าใจและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามขั้นตอนการใช้กล่องยาฉุกเฉินที่ถูกต้อง หากหน่วยงานใดต้องการใช้กล่องยาฉุกเฉินสามารถขอเบิกได้ที่หน่วยจ่ายยาผู้ป่วยใน เพื่อรับกล่องยาพร้อมคำอธิบายขั้นตอนการใช้กล่องยาฉุกเฉิน ทำให้กล่องยาฉุกเฉินทุกกล่องได้รับการดูแลจากเภสัชกร เป็นกล่องยาฉุกเฉินที่มีคุณภาพพร้อมใช้

* * *

การวิจัยเรื่อง : ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการบำบัดทดแทนไตต่อการเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย โรงพยาบาลตำรวจ

ชื่อผู้วิจัย : พันตำรวจเอกหญิง สุบัน ชุณหะนันท์
พยาบาล (สบ ๔) กลุ่มงานพยาบาล
โรงพยาบาลตำรวจ

ปีที่วิจัย : ๒๕๖๕

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการบำบัดทดแทนไตด้วยวิธีฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมและการล้างไตทางช่องท้องเป็นทางเลือกหลักของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย (Bezerra, Silva & Elias, 2018) แต่ในความเป็นจริงผู้ป่วยส่วนใหญ่กลับไม่สามารถตัดสินใจเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตได้ด้วยตนเอง การมีทางเลือกและการตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาพยาบาลด้วยตนเองของผู้ป่วยภายใต้การได้รับข้อมูลที่เพียงพอประกอบการตัดสินใจย่อมทำให้เกิดผลลัพธ์ด้านการรักษาที่ดี เนื่องจากผู้ป่วยจะเป็นผู้ที่รับรู้และเข้าใจบริบทของตนเองมากที่สุด (Lindberg, Johansson & Brostrom, 2019) หากผู้ป่วยไม่สามารถตัดสินใจเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตด้วยตนเอง อาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม จิตวิญญาณ และเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่ความไม่ต่อเนื่องในการบำบัดทดแทนไตในที่สุด (Saeed et al., 2020)

ศูนย์โรคไต โรงพยาบาลตำรวจ เป็นหน่วยที่ให้บริการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคไตที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตได้ทั้งการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม การล้างไตทางช่องท้อง และการผ่าตัดปลูกถ่ายไต นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยที่ให้บริการด้านการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ต้องได้รับการบำบัดทดแทนไตในระยะเวลาอันใกล้ เพื่อให้ผู้ป่วยและครอบครัวสามารถเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการให้คำปรึกษาที่เน้นให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยจะให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคไตเรื้อรัง วิธีบำบัดทดแทนไต ข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธี และสิทธิการรักษา รวมถึงกระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถตัดสินใจเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้ป่วยและหรือครอบครัวจะได้ทำแบบสอบถามก่อนและหลังการให้คำปรึกษาเพื่อเปรียบเทียบว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษามีผลต่อการตัดสินใจเลือกวิธีการบำบัดทดแทนไตอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาารูปแบบการให้คำปรึกษา การให้ความรู้ และแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายของโรงพยาบาลตำรวจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่ไม่พึงประสงค์ ลดอัตราการตายและลดค่าใช้จ่ายโดยรวมของประเทศลงได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้และการตัดสินใจเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย โรงพยาบาลตำรวจ
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้และการตัดสินใจเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย โรงพยาบาลตำรวจ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการบำบัดทดแทนไต

สรุปผลการวิจัย

ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่อายุรแพทย์โรคไตส่งมาที่ศูนย์โรคไตเพื่อรับคำปรึกษาเกี่ยวกับการบำบัดทดแทนไต มีผู้ป่วยเข้าร่วมวิจัยจำนวน ๓๐ คน เป็นเพศชาย ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุคือมีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๓ มีสถานภาพสมรสมากที่สุดจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๗ ระดับการศึกษาเป็นปริญญาตรี จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๗ ซึ่งเท่ากับกับประถมศึกษาตอนปลาย การประกอบอาชีพพบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐ รองลงมาคือ เป็นข้าราชการบำนาญ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ สิทธิการรักษาพยาบาล เกือบครึ่งหนึ่งใช้สิทธิประกันสังคม จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๓ รองลงมาคือ สิทธิกรมบัญชีกลาง จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐ โรคร่วมส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูง จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๓ รองลงมาคือ เบาหวาน จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๖

ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการบำบัดทดแทนไตต่อการเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย โรงพยาบาลตำรวจ พบว่าก่อนได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการบำบัดทดแทนไต ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายมีคะแนนเฉลี่ยความรู้โรคไตเรื้อรังและการบำบัดทดแทนไตในระดับน้อยที่สุด ($Min = 0, Max = 12, Mean = 5.36, SD = 2.39$) และหลังการได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการบำบัดทดแทนไต ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายมีคะแนนเฉลี่ยความรู้โรคไตเรื้อรังและการบำบัดทดแทนไตในระดับมากที่สุด ($Min = 10, Max = 15, Mean = 12.17, SD = 1.51$) นอกจากนี้ จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้โรคไตเรื้อรังและการบำบัดทดแทนไต พบว่าผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายหลังได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการบำบัดทดแทนไตมีความรู้โรคไตเรื้อรังและการบำบัดทดแทนไตสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ($Mean Difference : MD = 6.80, t = 19.23, p = .00$)

ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลตำรวจ สามารถตัดสินใจเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตได้เพิ่มมากขึ้นหลังได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการบำบัดทดแทนไต โดยก่อนได้รับโปรแกรมมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายเลือกไม่รับการบำบัดทดแทนไต จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๗ รองลงมาคือ เลือกการบำบัดทดแทนไตด้วยการล้างไต (hemodialysis : HD) จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐ และเลือกการรักษาแบบประคับประคอง จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๓ ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายให้เหตุผลที่ไม่เลือกการบำบัดทดแทนไตมากที่สุดคือ ไม่รู้ว่าวิธีไหนดีที่สุด รองลงมาคือ แต่ละวิธีเป็นอย่างไร ไม่รู้จะเลือกอะไร และยังตัดสินใจไม่ได้ อย่างไรก็ตามภายหลังได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษา พบว่าผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายส่วนใหญ่เลือกรับการบำบัดทดแทนไต จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓ โดยเลือกรับการบำบัดทดแทนไตด้วยการล้างไต (hemodialysis : HD) จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๓ รองลงมาคือ เลือกรับการบำบัดทดแทนไตด้วยวิธีล้างไตทางหน้าท้อง (peritoneal dialysis : PD) จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ และเลือกการรักษาแบบประคับประคอง จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๓ ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ไม่เลือกวิธีบำบัดทดแทนไต จำนวน ๕ คน หรือร้อยละ ๑๖.๖๗ ให้เหตุผลที่ไม่เลือกการบำบัดทดแทนไตคือ ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ ต้องกลับไปปรึกษาครอบครัวก่อน

ดังนั้น ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษาก่อนการบำบัดทดแทนไตต่อการเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย โรงพยาบาลตำรวจ สามารถทำให้ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายมีความรู้เรื่องโรคไตเรื้อรังและการบำบัดทดแทนไตเพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การเลือกวิธีการบำบัดทดแทนไตที่เหมาะสมกับผู้ป่วยได้มากขึ้น พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยไตเทียมและที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล

จึงควรรนำโปรแกรมการให้คำปรึกษา ก่อนการบำบัดทดแทนไตต่อการเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตไปใช้ในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย เพื่อให้ผู้ป่วยมีความพร้อมในการตัดสินใจเลือกการบำบัดรักษา นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้ป่วยจะได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคไตเรื้อรัง ครอบคลุมถึงวิธีบำบัดทดแทนไต ข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธี และสิทธิการรักษาที่พึงได้รับ ตลอดจนแนวทางการดูแลตนเอง และการวางแผนด้านการเจ็บป่วยร่วมกับครอบครัว

๒. ผู้ป่วยให้ความร่วมมือกับแผนการรักษาของแพทย์ ทำให้ง่ายต่อการดูแลผู้ป่วยของทีมีสุขภาพ ซึ่งจะช่วยป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่ไม่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะ

๑. ปรับปรุงสื่อการให้ความรู้เป็นแบบคลิวิดีโอเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถนำสื่อไปเปิดฟังซ้ำที่บ้านได้ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตที่เหมาะสมร่วมกับครอบครัวได้

๒. เพิ่มกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะที่ ๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชะลอการเสื่อมของไตไม่ให้เข้าสู่ระยะที่ ๕ หรือระยะสุดท้ายเร็วเกินไป

๓. ส่งเสริมการให้ความรู้สู่ประชาชนเกี่ยวกับโรคร่วมที่เป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดโรคไตเรื้อรังได้

* * *

การวิจัยเรื่อง : ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและพฤติกรรมการให้บริการของพยาบาล ผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ

ชื่อผู้วิจัย : พันตำรวจเอกหญิง กมลนิชา รัตนดิตระกูล
พยาบาล (สบ ๔) กลุ่มงานพยาบาล
โรงพยาบาลตำรวจ

ปีที่วิจัย : ๒๕๖๖

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ยุคแห่งการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคลและสังคมทั่วทั้งโลก ส่งผลให้มนุษย์มีความต้องการ (Human Needs) และความคาดหวัง (Expectation) ในทุกด้าน รวมทั้งความคาดหวังที่จะได้รับบริการทางการรักษาพยาบาลการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพ มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง การรักษาพยาบาลที่รวดเร็ว และเครื่องมืออุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย ตลอดจนจนการได้รับบริการจากบุคลากรทางการแพทย์ที่เต็มใจให้บริการ เกิดความประทับใจ สิ่งสำคัญที่จะทำให้นำไปสู่ความสำเร็จในการให้บริการนอกจากความรู้ ทักษะ และความสามารถแล้ว ย่อมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการให้บริการของบุคลากร ซึ่งบุคลิกภาพ (Personality) เป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการทำงาน สามารถพยากรณ์ผลการปฏิบัติงานได้

โรงพยาบาลตำรวจเป็นสถานบริการสุขภาพในระดับตติยภูมิ สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สังกัดนายกรัฐมนตรี โดยผู้มารับบริการคือ ข้าราชการตำรวจและครอบครัว และประชาชนทั่วไป จากวิสัยทัศน์โรงพยาบาลตำรวจ ที่กล่าวว่า เป็นสถาบันการแพทย์ตำรวจที่มีความเป็นเลิศระดับสากล เพื่อสุขภาพที่ดีของตำรวจและประชาชน

จากสถิติการร้องเรียนพฤติกรรมบริการที่กลุ่มงานพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ ได้รับหนังสือร้องเรียนจาก คณะอนุกรรมการด้านความคิดเห็นและข้อร้องเรียน โรงพยาบาลตำรวจ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ มีจำนวน ๓๐ เรื่อง ร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการให้บริการของพยาบาล เช่น พยาบาลพูดจาไม่ดี ไม่เต็มใจให้บริการไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่ให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการ ข้อร้องเรียนดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่ทำให้เห็นว่าพฤติกรรมบริการของบุคลากรในสังกัดยังไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้รับบริการ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้รับบริการ ผู้รับบริการไม่ประทับใจ ไม่พึงพอใจ และไม่กลับมารักษาพยาบาล จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับพฤติกรรมการให้บริการของพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมบริการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ ให้มีประสิทธิภาพ คุณภาพ และผู้รับบริการมีความพึงพอใจ เป็นไปตามมาตรฐานการพยาบาล ทั้งยังป้องกันและลดปัญหาจากการร้องเรียนหรือฟ้องร้องเป็นคดี ป้องกันผลเสียหายต่อองค์กรวิชาชีพพยาบาล และโรงพยาบาลตำรวจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของพยาบาลผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ
๒. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการให้บริการของพยาบาลผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ
๓. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและพฤติกรรมการให้บริการของพยาบาลผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลตำรวจ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลตำรวจ รหัสโครงการวิจัย Nq 039 – 66 จึงทำการชี้แจงแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ประโยชน์และโทษของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย และการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมการวิจัย เอกสารชี้แจงดังกล่าวจะแนบไปกับแบบสอบถามให้แก่พยาบาลผู้ช่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรม G*Power กำหนด effect size เป็น 0.3 (medium), $\alpha = 0.05$, power = 0.95 ($1 - \beta$, $1 - 0.05 = 0.95$), $\alpha/\beta = 1$ ($0.05/0.05 = 1$) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๕๒ ราย จากนั้นนำข้อมูลแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์สถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation – SD) แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมกรรมการให้บริการใช้การวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation – SD) และหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับพฤติกรรมกรรมการให้บริการของพยาบาลผู้ช่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) (Pearson Correlation Coefficient) นัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบที่ระดับ .๐๕

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ ๖๙.๐๘ มีสถานภาพสมรส ร้อยละ ๕๐.๖๖ และตำแหน่งพยาบาลปฏิบัติการ ร้อยละ ๘๒.๒๔ ประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย ๒๑.๕๙ ปี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ๕ แบบ ได้แก่ ชอบแสดงตัว ประนีประนอม มีจิตสำนึก ห้วนไหว และเปิดรับประสบการณ์ กับพฤติกรรมกรรมการให้บริการของพยาบาลผู้ช่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ อยู่ระหว่าง ๐.๑๒ – ๐.๖๙ โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก ($r = 0.69$) รองลงมาบุคลิกภาพแบบประนีประนอม ($r = 0.57$) บุคลิกภาพแบบชอบแสดงตัว และบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ ($r = 0.45$) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับพฤติกรรมกรรมการให้บริการของพยาบาลผู้ช่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ สำหรับบุคลิกภาพแบบห้วนไหว ($r = 0.12$) มีความสัมพันธ์ระดับต่ำกับพฤติกรรมกรรมการให้บริการของพยาบาลผู้ช่วยนอก โรงพยาบาลตำรวจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ ให้มีประสิทธิภาพ คุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ และผู้รับบริการมีความพึงพอใจ ประทับใจ และกลับมาใช้บริการในครั้งต่อไป ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาองค์กรให้ยั่งยืน ลดปัญหาการร้องเรียนพฤติกรรมกรรมการให้บริการหรือการฟ้องร้องบุคลากร ป้องกันผลเสียหายต่อองค์กรวิชาชีพพยาบาลและโรงพยาบาลตำรวจ

ข้อเสนอแนะ

๑. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับพฤติกรรมกรรมการให้บริการกับบุคลากรทางการแพทย์กลุ่มอื่น ๆ ในโรงพยาบาลตำรวจ
๒. ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพกับตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจในงาน ความฉลาดทางอารมณ์

* * *

การวิจัยเรื่อง : ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว หน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ คลินิกดูแลผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว โรงพยาบาลตำรวจ

ชื่อผู้วิจัย : พันตำรวจโทหญิง เอื้อฉวีภุชญา วิทยาศิรรัตน์
พยาบาล (สบ ๓) กลุ่มงานพยาบาล
โรงพยาบาลตำรวจ

ปีที่วิจัย : ๒๕๖๖

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคหัวใจและหลอดเลือด (cardiovascular disease) เป็นโรคในกลุ่ม NCDs ซึ่งเป็นสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของโลก มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๑๗.๙ ล้านคนต่อปี (ACCF/AHA, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทยที่มีจำนวนผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด ๔๓๒,๙๔๓ คนต่อปี และมีอัตราการเสียชีวิตสูงถึง ๒๐,๘๕๕ คนต่อปี (สถิติสาธารณสุข, ๒๕๖๔) และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยภาวะหัวใจล้มเหลว (heart failure) เป็นสาเหตุการตายอันดับต้น ๆ ของกลุ่มโรคนี้ ซึ่งภาวะหัวใจล้มเหลวเป็นกลุ่มอาการที่เกิดจากการทำงานของหัวใจที่ไม่สามารถสูบฉีดเลือดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหรือรับเลือดกลับเข้าสู่หัวใจได้อย่างเพียงพอ ทำให้ผู้ป่วยมีอาการหายใจหอบ เหนื่อยง่าย แน่นหน้าอก ใจสั่น หัวใจเต้นผิดจังหวะ นอนราบไม่ได้ บวมตามอวัยวะส่วนปลาย วูบ เป็นลม ท้ายที่สุดหัวใจหยุดเต้นและเสียชีวิต (ACCF/AHA, 2017) แนวทางการรักษาภาวะหัวใจล้มเหลว ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ในปัจจุบันเป้าหมายในการรักษาคือ ช่วยลดการทำงานของหัวใจ การควบคุมอาการของโรค ลดการมาตรวจซ้ำก่อนวันนัด และเพื่อให้ชีวิตยืนยาวซึ่งมีวิธีการรักษา ดังนี้ ๑) การใช้เครื่องมือพิเศษและการผ่าตัด ๒) การรักษาโดยการให้ยา ได้แก่ ยาขับปัสสาวะ ยากลุ่มที่เพิ่มความแข็งแรงในการบีบตัวของกล้ามเนื้อหัวใจ และยากลุ่มที่ชะลอความเสื่อมของกล้ามเนื้อหัวใจ และ ๓) การรักษาโดยไม่ใช้ยา ได้แก่ พฤติกรรมการดูแลตนเอง เช่น การควบคุมอาหาร การจำกัดเกลือโซเดียมและน้ำดื่ม การออกกำลังกายอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ การงดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ดสูบบุหรี่ และการเฝ้าระวังอาการตนเอง เป็นต้น (ACCF/AHA, 2017) อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวมีความรุนแรงมากขึ้น และมีอัตราการกลับมารักษาตัวในโรงพยาบาล เนื่องจากมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม (พลอยไพสิน เอื้ออารีย์กุล, ๒๕๖๒) รับประทานเครื่องปรุง ได้แก่ น้ำปลา/ซอสปรุงรส เกลือ น้ำปลาร้า ผงชูรส/คนอร์ เป็นประจำมากกว่าร้อยละ ๘๐ (สุพรรณณี พฤษภา, วรัชญา สุขประเสริฐ, ๒๕๖๑)

ดังนั้น ผู้วิจัยเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในห้องตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ โรงพยาบาลตำรวจ ให้การบริการผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจล้มเหลวมาเป็นระยะเวลา ๕ ปี และตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔ พบว่ามีผู้มารับบริการด้วยภาวะหัวใจล้มเหลว จำนวน ๑๕๑ ราย, ๑๕๘ ราย, ๒๒๑ ราย และ ๒๓๔ ราย ตามลำดับ (สถิติผู้รับบริการหน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ, ๒๕๖๔) จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าจำนวนผู้ป่วยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตลดลง และยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวของผู้ป่วยอีกด้วย จึงตระหนักบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมให้ความรู้และการปฏิบัติตนให้ถูกต้องกับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว หน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ คลินิกดูแลผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว โรงพยาบาลตำรวจ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว

ให้มีการปรับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต ช่วยลดการเกิดความรุนแรงของโรค และการกลับมารักษาตัวในโรงพยาบาลซ้ำ และช่วยให้ผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว หน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ คลินิกดูแลผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว โรงพยาบาลตำรวจ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว หน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ คลินิกดูแลผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว โรงพยาบาลตำรวจ

อภิปรายผล

ปัจจัยนำ ประกอบด้วย ๑) **ด้านความรู้**เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวที่มารับบริการในหน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ คลินิกดูแลผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว โรงพยาบาลตำรวจ มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาหารเฉพาะโรคจากบุคลากรทางการแพทย์ตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้รับการวินิจฉัยโรค อีกทั้งยังมีการประเมินติดตามอาการเปลี่ยนแปลงและผลตรวจที่ผิดปกติ และคอยย้ำเตือนผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องในการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับโรค จึงเป็นผลให้ผู้ป่วยมีความรู้ที่อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จริญญา คมเฉียบ (๒๕๕๖) ที่ว่าผู้ป่วยมีความรู้ค่อนข้างดี ซึ่งการที่ผู้ป่วยมีความรู้ที่อยู่ในระดับดีนั้น เนื่องจากผู้ป่วยได้รับคำแนะนำจากแพทย์ พยาบาล และนักโภชนาการ โดยผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาครั้งแรกจะได้รับคำแนะนำเรื่องอาหาร และความรู้เกี่ยวกับอาหารที่เหมาะสมเป็นรายบุคคล อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พลอยไพสิน เอื้ออารีย์กุล (๒๕๖๒) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศูนย์สกลนคร จังหวัดสกลนคร ผู้ป่วยมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดี และ ๒) **ด้านทัศนคติ**เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ามีทัศนคติอยู่ในระดับมาก อาจเพราะทัศนคติถือเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือความเชื่อเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษต่อร่างกาย (จิตติพร วิชิตตงไชย และสุวลี ไล้วิระกรณ, ๒๕๕๕) ซึ่งผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเชื่อว่าการบริโภคอาหารให้เหมาะสมกับโรค ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อภาวะหัวใจล้มเหลวของตนเอง จึงส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอาหาร เห็นได้จากส่วนใหญ่เลือกการรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยการนึ่ง ต้ม และยำแทนการผัดหรือทอดซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนารัตน์ ศรีธายา (๒๕๖๑) ที่ว่าผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจมีทัศนคติต่ออาหารอยู่ในระดับดี

ปัจจัยเอื้อด้านความเพียงพอของทรัพยากรทางอาหาร ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวที่มารับบริการในหน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ คลินิกดูแลผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว โรงพยาบาลตำรวจ มีทรัพยากรทางอาหารอยู่ในระดับเพียงพอมาก กล่าวได้ว่าปัจจัยเอื้อเป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคอาหาร (สิริกัญญ์ แก้วพรหม, ๒๕๔๙) ซึ่งผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๒๐,๐๐๐ บาท จึงทำให้ผู้ป่วยสามารถเลือกซื้ออาหารที่มีคุณภาพ เข้าถึงทรัพยากรที่พอเพียง ทำให้ได้อาหารที่มีประโยชน์และเหมาะสมกับภาวะของโรค (ศจินทร์, ๒๕๕๒ อ่างโน คณน ไตรจันทร์ และคณะ, ๒๕๖๐) ประกอบกับผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงาน จึงทำให้มีเวลาที่จะประกอบอาหารด้วยตนเอง ทำให้สามารถรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่อยู่เสมอ มั่นใจในความสะอาด และความเหมาะสมกับโรค (พรรณธิดา วรธนลี, ๒๕๕๓)

ปัจจัยเสริมด้านการสนับสนุนทางสังคมในการบริโภคอาหาร ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว ที่มารับบริการในหน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ คลินิกดูแลผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว โรงพยาบาลตำรวจ ได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการบริโภคอาหารอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่าผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวส่วนใหญ่มีสถานภาพ มีคู่ จึงได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ดีจากบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ คู่สมรส บุตร ธิดา เพื่อน รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์ เห็นได้จากส่วนใหญ่เลือกซื้อสมาชิกในครอบครัวของท่านให้กำลังใจท่านในการควบคุมอาหาร โดยรับประทาน เกลือปริมาณน้อยและอาหารที่ไขมันต่ำ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรัก การดูแลเอาใจใส่ คอยให้กำลังใจ พุดคุย และตักเตือนเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่เหมาะสมกับโรค

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยเสริมด้านการสนับสนุนทางสังคม มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว หน่วยตรวจหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษ คลินิกดูแลผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว โรงพยาบาลตำรวจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอาหารได้ร้อยละ ๓๓

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการจัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร เฉพาะโรค เป็นการส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้เล่าประสบการณ์ให้กับบุคคลกลุ่มได้รับฟัง ซึ่งจะเกิดการเปรียบเทียบถึง ข้อดี – ข้อเสียของการบริโภคอาหารจากกลุ่มผู้ป่วยโดยตรง เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการบริโภคอาหารเฉพาะโรค และมีการเสริมแรงด้วยการให้รางวัลกับผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เป็นแบบอย่างที่ดี
๒. มีการจัดทำคู่มือการบริโภคอาหารเฉพาะโรคสำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวอย่างง่าย โดยเน้น เนื้อหาที่เข้าใจง่ายและมีรูปภาพประกอบคำบรรยาย

* * *

การวิจัยเรื่อง : การศึกษาเปรียบเทียบการประเมินทางเดินหายใจด้วยการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้ากับการประเมินด้วย Modified Mallampati test เพื่อทำนายความยากในการเห็นกล่องเสียง

ชื่อผู้วิจัย : พันตำรวจโทหญิง จินดาพร ลากวงษ์
พยาบาล (สบ ๓) กลุ่มงานวิสัญญีวิทยา
โรงพยาบาลตำรวจ

ปีที่วิจัย : ๒๕๖๖

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประเมินผู้ป่วยก่อนการผ่าตัดเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเสี่ยงของผู้ป่วยก่อนการให้ยาระงับความรู้สึก ขั้นตอนของการประเมินสภาพผู้ป่วยก่อนให้การระงับความรู้สึกและผ่าตัด ได้แก่ การซักประวัติ การตรวจร่างกาย และการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตรวจร่างกายที่จะช่วยเสริมข้อมูลที่ได้มาจากการซักประวัติ จึงควรตรวจร่างกายทั่วไปให้ครบทุกระบบ และอาจตรวจเฉพาะเพิ่มเติมในระบบที่ผู้ป่วยมีอาการเจ็บป่วย การตรวจร่างกายทางวิสัญญีจะเน้นการตรวจประเมินทางเดินหายใจเพิ่มเติม เพื่อประเมินภาวะใส่ท่อช่วยหายใจยาก และจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนเตรียมตัว เตรียมบุคลากร อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการเปิดทางเดินหายใจแก่ผู้ป่วย

ปัจจุบันกลุ่มงานวิสัญญีวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ใช้แบบเยี่ยมประเมินผู้ป่วยก่อนการระงับความรู้สึก ประเมินความเสี่ยงของผู้ป่วยตามมาตรฐาน American Society for Anesthesiologists (ASA classification) เพื่อแบ่งผู้ป่วยตามความเสี่ยงและโรคประจำตัวของผู้ป่วย และกำหนดให้การประเมินทางเดินหายใจด้วย Modified Mallampati test (MMT) เป็นมาตรฐานหนึ่งในการใช้ประเมินทางเดินหายใจก่อนการระงับความรู้สึกด้วย ซึ่ง Mallampati test ถือเป็นการประเมินข้างเดียวของผู้ป่วยที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในการทำนายการใส่ท่อช่วยหายใจยาก เพื่อหาความเสี่ยงในการเกิดภาวะความยากในการดูแลทางเดินหายใจ (Difficult airway)

ในปี ค.ศ. 2015 การศึกษาของ Lee SL. พบว่า Mallampati test ที่ใช้เป็นมาตรฐานไม่มีความสัมพันธ์กับ Cormack–Lehane test จึงเป็นที่มาของความต้องการการประเมินทางเดินหายใจผู้ป่วยก่อนผ่าตัดที่มีความน่าเชื่อถือในการทำนายภาวะความยากในการมองทางเข้าเห็นกล่องเสียง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Wajekar A. และคณะ (2015) ที่พบว่าถึงแม้ผู้ป่วยจะได้รับการประเมินทางเดินหายใจแล้ว แต่ยังคงมีภาวะ Difficult airway ซึ่งพบได้ ๑ - ๑๘% และอุบัติการณ์ที่ไม่สามารถใส่ท่อช่วยหายใจ ๐.๐๕ - ๐.๓๕ ซึ่งภาวะดังกล่าวเป็นภาวะวิกฤตของทางวิสัญญีซึ่งอาจทำให้ผู้ป่วยอาจมีภาวะแทรกซ้อน ตั้งแต่การบาดเจ็บทางเดินหายใจจนถึงภาวะขาดออกซิเจนไปเลี้ยงอวัยวะสำคัญได้ Muhammad I.U.H. และ Hameed U. (2016) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการประเมินทางเดินหายใจด้วยวิธี Mallampati test กับการยื่นของขากรรไกรล่างไปข้างหน้า เพื่อทำนายความยากในการมองเห็นกล่องเสียงและความยากในการใส่ท่อช่วยหายใจ โดยศึกษาในผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดและได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจเพื่อการระงับความรู้สึกแบบทั่วไป ผลการศึกษาพบว่าการประเมินด้วยการยื่นของขากรรไกรล่างไปข้างหน้า (MPT) มีค่าความไวและค่าความเที่ยงสูงกว่าเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการประเมินทางเดินหายใจด้วยวิธี Modified Mallampati test นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเสนอแนะควรใช้การประเมินการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้าเป็นการประเมินทางเดินหายใจ

สำคัญสำหรับทำนายการใส่ท่อช่วยหายใจยากในระยะก่อนการผ่าตัดเช่นเดียวกับ Khaled El-R. และคณะ (2020) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการประเมินทางเดินหายใจ ๕ วิธี เพื่อทำนายการส่องเห็นกล่องเสียงยาก พบว่ามีอุบัติการณ์เกิดภาวะยากในการมองเห็นกล่องเสียงร้อยละ ๙.๓๘ เมื่อนำผลการประเมินทั้ง ๕ วิธี มาคำนวณหาค่าทางสถิติ พบว่าการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้า มีค่าความเที่ยงและค่าจำเพาะสูงที่สุด และมีค่าการทำนาย Positive predictive value สูงสุด โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปว่าการประเมินด้วยการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้า เป็นการประเมินทางเดินหายใจข้างเดียวผู้ป่วยที่มีความถูกต้องในการทำนายภาวะความยากในการมองเห็นกล่องเสียงเมื่อเทียบกับอีก ๔ วิธี

กลุ่มงานวิสัญญีวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ได้มีแนวปฏิบัติในการประเมินทางเดินหายใจตามมาตรฐานที่กำหนด แต่การประเมินที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถทำนายภาวะการใส่ท่อช่วยหายใจยากได้แม่นยำเพียงพอ จึงเป็นต้องการใช้การประเมินรวมกันหลาย ๆ วิธีร่วมกัน จะช่วยให้สามารถประเมินการมองเห็นกล่องเสียงยากหรือภาวะการใส่ท่อช่วยหายใจยากได้แม่นยำยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการประเมินทางเดินหายใจด้วยวิธีการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้ากับการประเมินด้วย Modified Mallampati test เพื่อทำนายความยากในการเห็นกล่องเสียง เพื่อพัฒนาวิธีการประเมินทางเดินหายใจของผู้ป่วย ลดอุบัติการณ์การใส่ท่อช่วยหายใจยาก ทั้งช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการผู้ป่วยให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายความยากในการเห็นกล่องเสียงระหว่างการประเมินทางเดินหายใจด้วยวิธีการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้ากับการประเมินด้วย Modified Mallampati test

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ชนิดไปข้างหน้าแบบ Cohort Study ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความแม่นยำในการทำนายความยากในการเห็นกล่องเสียง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดและได้รับยาระงับความรู้สึกแบบทั่วไป โรงพยาบาลตำรวจ จำนวน ๑๕๐ ราย เก็บข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๖ ผู้ป่วยทุกรายได้รับการประเมินทางเดินหายใจด้วยการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้าและการประเมินด้วย Modified Mallampati test และใช้มุมมองการมองเห็นกล่องเสียงจากการส่องกล่องเสียงแบบเห็นโดยตรงและบันทึกมุมมองกล่องเสียงที่เห็น วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความไว ค่าความจำเพาะ ค่าคาดทำนายของผลบวก ค่าคาดทำนายของผลลบ ค่าความแม่นยำ ด้วยค่าความเชื่อมั่น ๙๕% และค่าสถิติไคสแควร์ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

ผลการวิจัย

๑. พบอุบัติการณ์การใส่ท่อช่วยหายใจยาก ร้อยละ ๑.๓
๒. การประเมินด้วยการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้า มีค่าความไว ร้อยละ ๘๑.๘ ค่าความจำเพาะ ร้อยละ ๕๐ ค่าคาดทำนายของผลบวก ร้อยละ ๙๙.๒ ค่าคาดทำนายของผลลบ ร้อยละ ๓.๖ ความแม่นยำ ร้อยละ ๘๑.๓ และพื้นที่ใต้เส้นกราฟเท่ากับ ๐.๑๕๗ (95% CI, 0.045 – 0.268) และสอดคล้องกับ Modified Cormack– Lehane classification อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ (p = 0.000)

๓. การประเมินด้วย Modified Mallampati test มีค่าความไว ร้อยละ ๙๙.๓ ค่าความจำเพาะ ร้อยละ ๐ ค่าคาดทำนายของผลบวก ร้อยละ ๙๘.๗ ค่าคาดทำนายของผลลบ ร้อยละ ๐ ความแม่นยำ ร้อยละ ๙๘ และพื้นที่ใต้เส้นกราฟเท่ากับ ๐.๐๒๖ (95% CI, 0.003 – 0.049) และสอดคล้องกับ Modified Cormack- Lehane classification อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ (p = 0.000)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การประเมินทางเดินหายใจด้วย Modified Mallampati test มีความไวและความแม่นยำสูง จึงมีความสามารถในการประเมินและทำนายความยากในการมองเห็นกล่องเสียงได้สูงกว่าการประเมินด้วยการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้า ในขณะที่การประเมินด้วยการยื่นขากรรไกรล่างไปข้างหน้ามีค่าความไวและความแม่นยำสูงเช่นเดียวกันกับ Modified Mallampati test และเพื่อป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ การประเมินทางเดินหายใจด้วยการยื่นขากรรไกรไปข้างหน้าจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการนำมาใช้ในการประเมินความยากในการมองเห็นกล่องเสียงได้ไวถูกต้องและแม่นยำ

* * *

การวิจัยเรื่อง : ผลของโปรแกรมการจัดการความปวดต่ออาการปวดในผู้ป่วยหลังผ่าตัดสร้างเอ็นไขว้หน้า

ชื่อผู้วิจัย : พันตำรวจโทหญิง จิตต์สิน บุญยิ่งสถิตย์
พยาบาล (สบ ๓) กลุ่มงานพยาบาล
โรงพยาบาลตำรวจ

ปีที่วิจัย : ๒๕๖๕

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เอ็นไขว้หน้าข้อเข่า (Anterior Cruciate Ligament : ACL) มีหน้าที่ป้องกันไม่ให้ข้อเข่าเคลื่อนไปด้านหน้า กระดูกต้นขา ช่วยให้เข่ามีความมั่นคง เมื่อบาดเจ็บจะมีอาการปวดเข่า เข่าบวม เข่าหลวมไม่มั่นคง ส่งผลต่อการทำงาน การประกอบอาชีพ มักพบในกลุ่มนักกีฬาฟุตบอล บาสเกตบอล วิธีการรักษามี ๒ วิธีคือ ๑) รักษาแบบอนุรักษ์ (conservative treatment) รักษาในรายที่มีพยาธิสภาพไม่มาก ๒) รักษาโดยการผ่าตัด (Operative treatment) โดยผ่าตัดผ่านทางกล้อง (arthroscopic-assisted anterior cruciate ligament reconstruction (AAACL) ซึ่งถือว่าเป็น gold standard ของการรักษา (ประสิทธิ์ กองเกิดใหญ่, ๒๕๕๕)

การผ่าตัดทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการปวดแบบเฉียบพลันจากเนื้อเยื่อถูกทำลายรุนแรง หนึ่งในสามของผู้ป่วยหลังผ่าตัดจะมีความปวดในระดับปานกลางถึงปวดมากใน ๒๔ ชั่วโมงแรก การจัดการความปวดในระยะหลังผ่าตัดแบ่งได้เป็น ๒ วิธี คือ การจัดการความเจ็บปวดด้วยยา และการจัดการความเจ็บปวดโดยไม่ใช้ยา (ลักขมี ชาญเวชช์, ๒๕๕๐) การจัดการความเจ็บปวดโดยไม่ใช้ยาถือเป็นการปฏิบัติงานที่อิสระของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย มีอยู่หลายวิธี เช่น การจัดทำ การประคบเย็น การเบี่ยงเบนความสนใจ เป็นต้น

การประคบเย็น คือ การใช้ความเย็นโดยตรงในตำแหน่งที่ต้องการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิที่ผิวหนัง ทำให้หลอดเลือดมีการหดตัวเฉพาะที่ช่วยลดจำนวนเลือดและการคั่งค้างของสารน้ำบริเวณที่ประคบ ช่วยบรรเทาความเจ็บปวด เนื่องจากมีการเพิ่มระดับความทนต่อความเจ็บปวด (elevate pain threshold) จากการกระตุ้นปลายประสาทอิสระบริเวณใยประสาทส่วนปลาย ในกลุ่มเส้นใยประสาท C-fiber มีผลต่อการรับรู้ความรู้สึกเจ็บปวดบริเวณที่ได้รับประคบเย็น จากการส่งกระแสประสาทเข้าไปยังเซลล์ประสาทในชั้น substantia gelatinosa และกระตุ้น transmission cell ในไขสันหลังลดลง การส่งกระแสประสาทรับรู้ความรู้สึกเจ็บปวดไปยังสมองลดลง ทำให้การรับรู้ต่อความปวดลดลงตามทฤษฎีควบคุมประตู (Melzack & Wall, 1965)

สถิติผู้ป่วยที่มารักษาโดยการผ่าตัดสร้างเอ็นไขว้หน้าติดใน ๕ อันดับแรกโรคสำคัญของแผนกออร์โธปิดิกส์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๑๒๑, ๑๐๔ และ ๘๐ ตามลำดับ (เวชระเบียน โรงพยาบาลตำรวจ, ๒๕๖๔) ภายหลังจากการผ่าตัดผู้ป่วยจะพบอาการปวดแผลผ่าตัด ปวดตึงบริเวณตำแหน่งได้ข้อพับเข่า ไม่สามารถฟื้นฟูสภาพร่างกายตามโปรแกรมได้เท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำผลของโปรแกรมการจัดการความปวดต่ออาการปวดในผู้ป่วยผ่าตัดสร้างเอ็นไขว้หน้า โดยนำแนวคิดตามทฤษฎีการจัดการอาการ (symptom management model : SMM) ของดอดด์และคณะ (Dodd et al., 2001) เชื่อว่าเมื่อบุคคลรับรู้ร่างกายมีอาการผิดปกติเกิดขึ้น จะหาวิธีการจัดการกับอาการเพื่อลดอาการผิดปกติ จะมีผลลัพธ์ดังนี้ ๑) ประสิทธิภาพการมีอาการ

๒) กลยุทธ์การจัดการอาการ ๓) ผลลัพธ์ของการจัดการอาการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการจัดการการประคบเย็น ร่วมกับการจัดท่ามาศึกษา เพื่อพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลในการจัดการกับอาการปวดให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

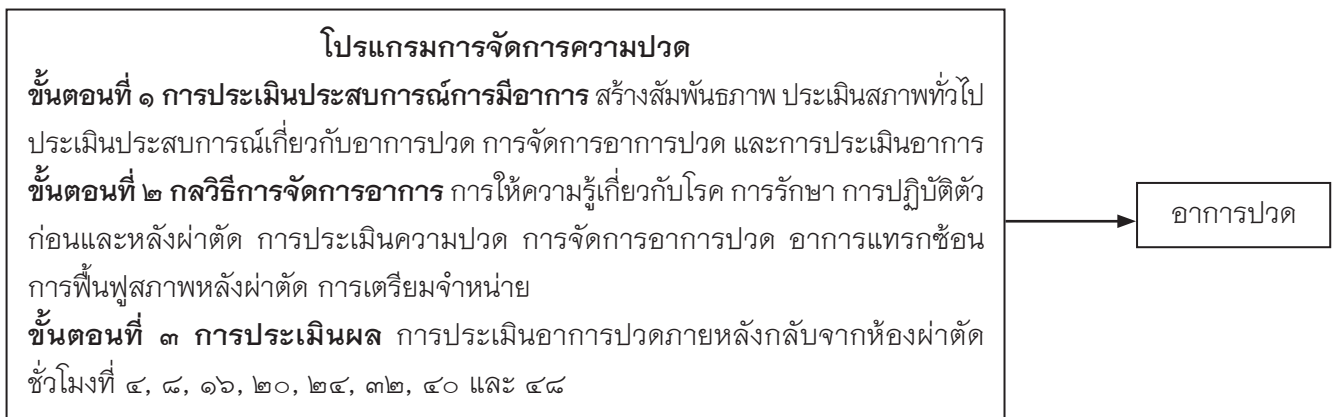
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการจัดการความปวดต่ออาการปวดในผู้ป่วยหลังผ่าตัดซ่อมเอ็นไขว้หน้า

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ป่วยหลังผ่าตัดซ่อมเอ็นไขว้หน้ากลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมการจัดการความปวด มีค่าเฉลี่ยคะแนนปวดลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุม ภายหลังได้รับการผ่าตัดครบ ๔, ๘, ๑๖, ๒๐, ๒๔, ๓๒, ๔๐ และ ๔๘ ชั่วโมง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน ๔๔ ราย เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ ๒๒ ราย กลุ่มอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๘ ปี พบมากที่สุด ร้อยละ ๔๐.๙ ค่าเฉลี่ยอายุของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ๓๓.๓ ($SD = 9.46$) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๘๔.๑ อาชีพรับราชการ ร้อยละ ๖๕.๙ ไม่เคยมีประสบการณ์การผ่าตัด ร้อยละ ๗๒.๗ เคยมีประสบการณ์ในการบรรเทาอาการปวดก่อนการผ่าตัด ร้อยละ ๙๓.๒ ได้รับยาระงับความรู้สึกทางไขสันหลังร่วมกับการฉีดยาสกัดกั้นเส้นประสาทส่วนปลายที่ขา ร้อยละ ๖๕.๙ ได้รับการผ่าตัดผ่านกล้อง สร้างเอ็นไขว้หน้าทดแทน (AAACL) ร่วมกับเย็บซ่อมหมอนรองกระดูกข้อเข่า ร้อยละ ๕๙.๑ ค่าเฉลี่ยคะแนนความปวดของกลุ่มทดลองน้อยกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความปวดของกลุ่มควบคุมภายหลังได้รับการผ่าตัด ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความปวดหลังได้รับการผ่าตัดครบ ๔, ๘, ๑๖, ๒๐, ๒๔, ๓๒, ๔๐ และ ๔๘ ชั่วโมง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความปวดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

สรุปได้ว่า พบว่าโปรแกรมการจัดการความปวดต่ออาการปวดในผู้ป่วยหลังผ่าตัดสร้างเอ็นไขว้หน้าในกลุ่มทดลองค่าเฉลี่ยคะแนนความปวดภายหลังได้รับการผ่าตัดครบ ๔, ๘, ๑๖, ๒๐, ๒๔, ๓๒, ๔๐ และ ๔๘ ชั่วโมง ไม่มีความแตกต่างกันจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่ผู้ป่วยได้รับยาระงับความรู้สึกทางไขสันหลังร่วมกับการฉีดยาสกัดกั้นเส้นประสาทส่วนปลายที่ขา ซึ่งภายหลังจากการผ่าตัด ๔ ชั่วโมง การออกฤทธิ์ของยาระงับความรู้สึกยังคงอยู่ สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับ peripheral nerve block ในการจัดการความปวดหลังผ่าตัด สามารถออกฤทธิ์ระงับปวดถึง ๑๒ - ๒๔ ชั่วโมง หลังผ่าตัด (Joshi et al., 2016) อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยคะแนนความปวดของกลุ่มทดลองน้อยกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความปวดของกลุ่มควบคุมภายหลัง

ได้รับการผ่าตัดครบ ๔, ๘, ๑๖, ๒๐, ๒๔, ๓๒, ๔๐ และ ๔๘ ชั่วโมง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการจัดการความปวดมีอาการปวดลดลง กิจกรรมการจัดทำโดยใช้อุปกรณ์การจัดทำ และการประคบเย็นที่อุณหภูมิ ๑๕ – ๒๐ องศาเซลเซียส สามารถบรรเทาอาการปวดได้ (Cameron, 2012)

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาเกี่ยวกับอาการบวมและการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดในการหัตถ์ของข้อเข่าร่วมด้วย เนื่องจากอาการบวมและการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดในการหัตถ์ของข้อเข่าเป็นปัญหาที่พบได้หลังผ่าตัด โดยขยายระยะเวลาศึกษาเป็น ๑ – ๒ สัปดาห์ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมในระยะยาวและเพื่อวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วย

* * *

จิตอาสาตำรวจสอบสวนกลางภายใต้การอำนวยการของ พล.ต.ท.จิรภพ ภูริเดช ผบช.ก. บก.ปพ. อำนวยการโดย พล.ต.ต.ภูมินทร์ ภูมิกิจพัชร์ ผบ.ก.ปพ. (ตำแหน่งในขณะนั้น), พ.ต.อ.ชวลิต ศาสตร์เวช รอง ผบ.ก.ปพ., พ.ต.อ.เรืองรัตน์ หงส์ทิพย์รัตน์ ผกก.สายตรวจ บก.ปพ., พ.ต.ท.คมเดช นฤกิจไพศาล รอง ผกก.สายตรวจ บก.ปพ., พ.ต.ท.เอกรัฐ จิตรโสภณภรณ์ สว.ก.ก.สายตรวจ บก.ปพ. มอบหมายให้ ร.ต.อ.อนุสรณ์ กรอบเพชร รอง สว.ก.ก.สายตรวจฯ นำกำลังพลจิตอาสาอำนวยความสะดวกการจราจร รักษาความปลอดภัย และพานักเรียนข้ามถนน ณ โรงเรียนกุ่มทมาศ อ.ปากเกร็ด จว.นนทบุรี

จิตอาสาตำรวจสอบสวนกลางภายใต้การอำนวยการของ พล.ต.ท.จิรภพ ภูริเดช ผบช.ก. บก.ปพ. อำนวยการโดย พล.ต.ต.ภูมินทร์ ภูมิกิจพัชร์ ผบ.ก.ปพ. (ตำแหน่งในขณะนั้น) มอบหมายให้ พ.ต.อ.วรศักดิ์ บัณฑิต รอง ผบ.ก.ปพ. นำกำลังพลจิตอาสา บก.ปพ. ร่วมกิจกรรมจิตอาสาตำรวจสอบสวนกลาง โครงการจิตอาสาพัฒนา “ปิ่นสุขให้น้อง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน” มอบข้าวสาร อาหารแห้ง ปลูกต้นไม้ ซ่อมบำรุงห้องน้ำ เก็บไข่ไก่ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคูณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้ดีขึ้น ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตะโกปิดทอง อ.สวนผึ้ง จว.ราชบุรี

